

Monthly Oil & Gas Markets Analysis

پایش تحلیلی تحولات بازارهای نفت و گاز

شماره ۱۷۵ - اسفند ماه ۱۴۰۳

پژوهشکده اقتصاد انرژی

موسسه مطالعات بین المللی انرژی

نشانی: تهران، خیابان ولیعصر (عج)، روبروی پارک ملت، خیابان سلطانی (سایه)، پلاک ۶۵

تلفن: ۶۰-۲۲۰۲۹۳۵۱

فکس: ۲۲۰۵۴۸۵۳

صندوق پستی: ۴۷۵۷-۱۹۳۹۵

www.iies.org

المعات بین المللی انرژی

IIES

اعضای هیات تحریریه: دکتر محمد صادق جوکار، دکتر غلامعلی رحیمی، دکتر بهروز نعمتی، دکتر مصطفی سالاری، دکتر تورج دهقانی، مهدی یوسفی، مهرزاد زمانی، دکتر ندا علم الهدی، دکتر داریوش وافی نجار، دکتر حسین یادگاری، دکتر شباهگ مهاجرانی، دکتر ملیکا آشوری، دکتر امیرحسین هوشمند، مهدیه ابوالحسنی چیمه، کیمیا سادات ناصر آبادی مطلق، الهام سیدزاده، سروش بغدادی

مدیر مسئول: دکتر غلامعلی رحیمی

سر دبیر: مهدی یوسفی

ناظر علمی: دکتر مهران امیر معینی

مدیر داخلی: سمیرا مرادی

طراحی و صفحه آرایی: نازنین شاهین

مجمع تشخیص مصلحت نظام

شورای عالی انرژی

شورای عالی مهندسی

شورای عالی برنامه‌ریزی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت نفت

شورای عالی امنیت ملی

شرکت ملی پتروشیمی

شرکت ملی گاز

شرکت ملی صنایع پتروشیمی

شرکت ملی صنایع پتروشیمی

شرکت ملی صنایع پتروشیمی

بیشتر می‌اندیشیم
تا بهتر تصمیم بگیرید

فهرست

گزارش های تحلیلی

بخش دوم

۱ بررسی کنش ها و واکنش های سیستم های تعرفه بندی دولت ترامپ برای کشورهای مکزیک و کانادا

امیرحسین هوشمند

۲ برنامه عراق برای غلبه بر بحران گاز و برق و کاهش وابستگی به واردات از ایران

الهام سیدزاده

۳ تأثیر فراگیر شدن فناوری هوش مصنوعی بر ژئوپلیتیک انرژی

سروش بغدادی

۴ قوانین اجباری اتحادیه اروپا و تهدید قطر به قطع گاز اروپا

حسین یادگاری

۵ پایش اندیشکده های جهانی حوزه انرژی

شاهنگ مهاجرانی

تحولات بازار های نفت و گاز

بخش اول

۱ تحولات قیمت نفت در ماه ژانویه ۲۰۲۵

مهدی یوسفی

۲ پیش بینی کوتاه مدت قیمت نفت خام برنت

مهرزاد زمانی

۳ تحولات اقتصاد جهانی ماه فوریه ۲۰۲۵

ندا علم الهدی

۴ بررسی وضعیت تولید جهانی نفت در ماه ژانویه ۲۰۲۵

مهدی یوسفی

۵ تقاضا و ذخیره سازی های نفت

حسین یادگاری

۶ پیش بینی ماهیانه عرضه و تقاضای نفت

داریوش وافی نجار

۷ بازار جهانی فرآورده های نفتی و عملیات پالایشی

ملیکا آشوری

۸ بررسی تحولات تجارت نفت خام و فرآورده

کیما سادات ناصرآبادی مطلق

۹ بررسی و تحلیل ماهانه بازار جهانی گاز طبیعی

غلامعلی رحیمی
مهدیه ابوالحسنی چیمه
حمیدرضا مصطفایی

۱۰ بررسی تحولات تجارت گاز

کیما سادات ناصرآبادی مطلق

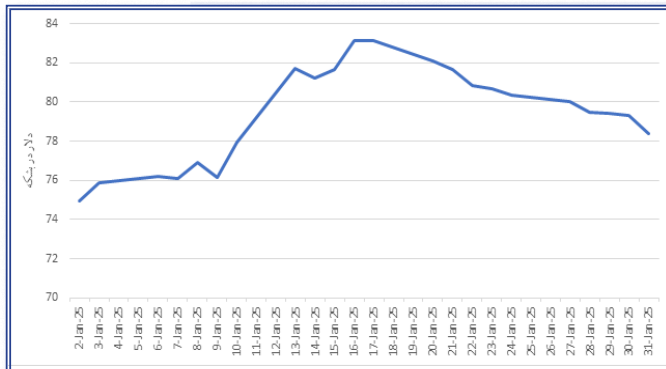
تحولات بازار های نفت و گاز

بخش
اول

تحولات قیمت نفت در ماه ژانویه ۲۰۲۵

مهرداد یوسفی

نمودار ۲: روند روزانه قیمت سبدها در ماه ژانویه ۲۰۲۵

۱. روند قیمت نفت خام های شاخص

۱-۱. قیمت ماهانه نفت خام های شاخص

در ماه ژانویه ۲۰۲۵ قیمت نفت خام های شاخص نسبت به متوسط ماه قبل افزایش یافت. قیمت سبدها اوپک با ۶/۳۱ دلار در بشکه افزایش نسبت به ماه قبل به ۷۹/۳۸ دلار، قیمت نفت برنت با ۵/۴۱ دلار در بشکه افزایش به ۷۹/۲۷ دلار و متوسط قیمت نفت خام وست تگزاس با ۵/۶۲ دلار در بشکه افزایش نسبت به متوسط ماه قبل به ۷۵/۷۴ دلار در بشکه رسید.

نمودار ۱: روند ماهانه قیمت نفت برنت، سبدها اوپک و وست تگزاس

۲. عوامل تاثیرگذار بر قیمت نفت در ماه ژانویه ۲۰۲۵

مهمترین عوامل تاثیرگذار بر نوسانات قیمت نفت به تفکیک عوامل تضعیف کننده و تقویت کننده در ذیل ذکر شده است:

عوامل تقویت کننده:

۱. اوپک پلاس در ۵ دسامبر ۲۰۲۴ تصمیم گرفت که از یک طرف افزایش تولید را تا پایان فصل اول ۲۰۲۵ به تاخیر اندازد و از طرف دیگر زمان افزایش تولید ۲/۲ میلیون بشکه ای توافق شده را طولانی تر کند؛

۲. ادامه بحران روسیه و اوکراین و تشدید آن بعد از چند حمله پهبادی اوکراین به تاسیسات نفتی روسیه؛

۳. ادامه بحرانهای خاورمیانه؛ نگرانی نسبت به گسترش بحران سوریه؛ شکننده بودن آتش بس بین اسرائیل و حزب الله لبنان و ادامه حملات موشکی حوثی های یمن به اسرائیل؛

۴. خوشبینی نسبت به ارائه مشوق های اقتصادی توسط دولت چین برای تقویت رشد اقتصادی، از یک طرف اخباری مبنی بر انتشار ۴۱۱ میلیارد دلار اوراق قرضه ویژه توسط دولت چین منتشر شد و از طرف دیگر برای افزایش رشد مصرف داخلی، این کشور حقوق کارمندان

۱-۲. قیمت روزانه نفت خام های شاخص

روند روزانه قیمت نفت خام های شاخص در ماه ژانویه ۲۰۲۵ با نوساناتی روند صعودی داشت. قیمت ها تا ۱۶ ژانویه روند صعودی داشت اما بعد از آن تا پایان ماه ژانویه نزولی شد. قیمت سبدها اوپک بین ۷۴/۹۳ دلار و ۸۳/۱۵ دلار در بشکه نوسان داشت و از ۷۴/۹۳ دلار در بشکه در دوم ژانویه به ۷۸/۴۱ دلار در بشکه در ۳۱ ژانویه رسید

و سطح آن به ۱۳/۵۷۳ میلیون بشکه رسید. در هفته منتهی به ۳ ژانویه ۲۰۲۵ تولید نفت خام آمریکا به مقدار ۱۰ هزار بشکه در روز کاهش یافت و سطح آن به ۱۳/۵۶۳ میلیون بشکه رسید. در هفته منتهی به ۱۰ ژانویه ۲۰۲۵ تولید نفت خام آمریکا به مقدار ۸۲ هزار بشکه در روز کاهش یافت و سطح آن به ۱۳/۴۸۱ میلیون بشکه رسید. در هفته منتهی به ۱۷ ژانویه ۲۰۲۵ ذخیره سازهیهای نفت خام آمریکا به مقدار ۱ میلیون بشکه کاهش یافت و سطح آن به ۴۱۱/۷ میلیون بشکه رسید. در هفته منتهی به ۱۷ ژانویه ۲۰۲۵ تولید نفت خام آمریکا به مقدار ۴ هزار بشکه در روز کاهش یافت و سطح آن به ۱۳/۴۷۷ میلیون بشکه رسید. در هفته منتهی به ۲۴ ژانویه ۲۰۲۵ تولید نفت خام آمریکا به مقدار ۲۳۶ هزار بشکه در روز کاهش یافت و سطح آن به ۱۳/۲۴۰ میلیون بشکه رسید؛

۱۱. پیش بینی سرد شدن هوا در نیمکره شمالی و افزایش تقاضا برای سوخت‌های گرمایشی و همینطور تاثیرگذاری بر تولید منطقه داکوتای شمالی در آمریکا؛

۱۲. در هفته منتهی به ۲۷ دسامبر ادعاهای بیکاری در آمریکا به ۲۱۱ هزار درخواست رسید که ۹ هزار درخواست کمتر از هفته قبل بود؛ در هفته منتهی به ۲۴ ژانویه ادعاهای بیکاری در آمریکا با ۱۶ هزار کاهش به ۲۰۷ هزار درخواست رسید؛

۱۳. در هفت روز منتهی به ۲۴ دسامبر خالص وضعیت خرید بورسبازان به ۲۴۷ هزار قرارداد رسید که ۱۷ هزار قرارداد بیشتر از هفته قبل آن بود؛ در هفت روز منتهی به ۷ ژانویه ۲۰۲۵ خالص وضعیت خرید بورسبازان به ۲۵۴ هزار قرارداد رسید که ۷ هزار قرارداد بیشتر از هفته قبل آن بود؛ در هفت روز منتهی به ۱۴ ژانویه ۲۰۲۵ خالص وضعیت خرید بورسبازان به ۳۰۶ هزار قرارداد رسید که ۲۷ هزار قرارداد بیشتر از هفته قبل آن بود؛

۱۴. در ماه دسامبر PMI بخش خدمات چین به ۵۲/۲ رسید که ۲/۲ واحد بیشتر از ماه قبل بود؛

۱۵. در ماه نوامبر رشد خانه های در انتظار فروش در آمریکا به ۲/۲ درصد رسید در حالیکه رشد آن در ماه گذشته ۱/۸ درصد بود؛

۱۶. انتشار گزارشی در واشینگتن پست مبنی بر اینکه

دولت را افزایش داد و رئیس جمهور چین نیز در سخنرانی خود به مناسبت سال نو میلادی اعلام کرد که کشورش سیاستهای کلان تری را بهبود رشد اقتصادی اتخاذ خواهد کرد؛

۵. گزارش بلومبرگ مبنی بر کاهش صادرات نفت ایران و روسیه به چین بعد از تشدید تحریم‌های آمریکا علیه نفتکش‌های حمل کننده نفت ایران و روسیه؛

۶. قطع صادرات گاز روسیه به اروپا از ۳۱ دسامبر ۲۰۲۴ و احتمال افزایش تقاضا برای سوخت‌های حرارتی؛

۷. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در هفته منتهی به ۲۷ دسامبر ۲۰۲۴ ذخیره سازهیهای نفت خام آمریکا به مقدار ۱/۲ میلیون بشکه کاهش یافت و سطح آن به ۴۱۵/۶ میلیون بشکه رسید. در هفته منتهی به ۳ ژانویه ۲۰۲۵ ذخیره سازهیهای نفت خام آمریکا به مقدار ۱ میلیون بشکه کاهش یافت و سطح آن به ۴۱۴/۶ میلیون بشکه رسید. در هفته منتهی به ۱۰ ژانویه ۲۰۲۵ ذخیره سازهیهای نفت خام آمریکا به مقدار ۱/۹ میلیون بشکه کاهش یافت و سطح آن به ۴۱۲/۷ میلیون بشکه رسید؛

۸. در هفته منتهی به ۲۷ دسامبر ۲۰۲۴ ذخیره سازهیهای استراتژیک نفت خام آمریکا به مقدار ۰/۲۶۰ میلیون بشکه افزایش یافت و سطح آن به ۳۹۳/۵۷۰ میلیون بشکه رسید؛ در هفته منتهی به ۳ ژانویه ۲۰۲۵ ذخیره سازهیهای استراتژیک نفت خام آمریکا به مقدار ۰/۲۴۷ میلیون بشکه افزایش یافت و سطح آن به ۳۹۳/۸۱۷ میلیون بشکه رسید؛ در هفته منتهی به ۱۷ ژانویه ذخیره استراتژیک نفت در آمریکا به مقدار ۲۴۹ هزار بشکه افزایش یافت و ترامپ اعلام نمود که سطح آن را افزایش خواهد داد؛ در هفته منتهی به ۲۴ ژانویه ذخیره استراتژیک نفت در آمریکا به مقدار ۲۴۸ هزار بشکه افزایش یافت؛

۹. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در هفته منتهی به ۲۷ دسامبر ۲۰۲۴ واردات نفت خام آمریکا به مقدار ۰/۴۵۵ میلیون بشکه در روز افزایش یافت و سطح آن به ۶/۹۲۶ میلیون بشکه در روز رسید؛

۱۰. در هفته منتهی به ۲۷ دسامبر ۲۰۲۴ تولید نفت خام آمریکا به مقدار ۱۲ هزار بشکه در روز کاهش یافت

است اما تحریمهای جدید روسیه میتواند این وضعیت را تغییر دهد؛

۳۱. در هفته منتهی به ۱۷ ژانویه تعداد دکل های حفاری فعال در آمریکا به ۴۷۸ دکل رسید که ۲ دکل نسبت به هفته قبل کاهش داشت؛ در هفته منتهی به ۲۴ ژانویه تعداد دکل های حفاری فعال در آمریکا به ۴۷۲ دکل رسید که ۶ دکل نسبت به هفته قبل کاهش داشت؛

۳۲. در ماه دسامبر ۲۰۲۴ موازنه تجاری چین به ۱۰۴ میلیارد دلار رسید که نسبت به ماه نوامبر ۲۰۲۴ به مقدار ۷ میلیارد دلار افزایش داشت؛

۳۳. در ماه دسامبر ۲۰۲۴ رشد صادرات چین به ۱۰/۷ رسید که نسبت به ماه نوامبر ۴ درصد بالاتر بود و رشد واردات این کشور به ۱ رسید در حالیکه در ماه ماقبل آن ۳/۹- درصد بود؛

۳۴. در ماه نوامبر رشد ماهانه تولید ناخالص داخلی بریتانیا به مقدار ۰/۱ درصد بود در حالیکه در ماه اکتبر ۰-/۱ بود؛

۳۵. در ماه دسامبر ۲۰۲۴ رشد سالانه تورم در بریتانیا به ۲/۵ درصد که ۰/۱ درصد کمتر از ماه قبل بود؛

۳۶. صندوق بین المللی پول در گزارش جدید خود در رشد اقتصادی جهان برای سال ۲۰۲۵ به مقدار ۰/۱ درصد تجدید نظر صعودی کرد و آنرا ۳/۳ درصد اعلام کرد؛

۳۷. در فصل چهارم ۲۰۲۴ رشد سالانه تولید ناخالص داخلی چین به ۵/۴ درصد رسید در حالیکه رشد سالانه آن در فصل سوم ۴/۶ درصد بود.

۳۸. مقامات ایالت داکوتای شمالی اعلام کردند که به دلیل سرما تولید نفت این منطقه بین ۱۲۵ تا ۱۵۰ هزار بشکه در روز کاهش یافته است؛

۳۹. تضعیف ارزش دلار، شاخص ارزش دلار در هفته منتهی به ۱۷ ژانویه ۱۰۹/۱۷ بود که در هفته منتهی به ۲۴ ژانویه به ۱۰۸/۱۵ رسید؛ شاخص ارزش دلار در هفته منتهی به ۲۴ ژانویه ۱۰۷/۷۳ بود که در هفته منتهی به ۳۱ ژانویه به ۱۰۷/۷۰ رسید؛

۴۰. در ماه ژانویه PMI بخش صنعت آمریکا به ۵۰/۱ واحد رسید که ۰/۷ بالاتر از ماه قبل بود؛

تیم ترامپ در حال بررسی طرحی است که بر اساس آن اعمال تعرفه فقط بر کالاهای مهم و حیاتی باشد؛

۱۷. افزایش قیمت رسمی نفت عربستان به بازار آسیا برای تحویل در ماه فوریه؛

۱۸. کاهش تولید اوپک در ماه دسامبر ۲۰۲۴؛

۱۹. انتشار اخباری مبنی بر جلوگیری از پهلو گیری نفتکشهای حامل نفت ایران در بنادر استان شاندونگ چین؛

۲۰. کاهش تولید نفت روسیه در ماه دسامبر بر اساس اظهارات مقامات روسی؛

۲۱. جی پی مورگان اعلام کرد که تقاضا در فصل اول ۲۰۲۵ به مقدار ۱/۶ میلیون بشکه در روز افزایش خواهد یافت؛

۲۲. ناآرامیهای سیاسی در ونزوئلا همزمان با مراسم تحلیف مادرو برای دوره جدید ریاست جمهوری و بازداشت خانم مارینا ماچادو رهبر مخالفان این کشور؛

۲۳. در ماه دسامبر PMI بخش خدمات چین به ۵۲/۲ رسید که ۰/۷ واحد بیشتر از ماه قبل بود؛

۲۴. در ماه دسامبر PMI بخش خدمات آلمان به ۵۱/۲ رسید که ۱/۹ واحد بیشتر از ماه قبل بود؛

۲۵. در ماه دسامبر PMI بخش خدمات منطقه یورو به ۵۱/۶ رسید که ۲/۱ واحد بیشتر از ماه قبل بود؛

۲۶. در ماه دسامبر PMI بخش خدمات آمریکا به ۵۶/۸ رسید که ۰/۷ واحد بیشتر از ماه قبل بود؛

۲۷. در ماه دسامبر نرخ بیکاری در آمریکا با ۰/۱ درصد کاهش به ۴/۱ درصد رسید؛

۲۸. در ماه دسامبر ۲۰۲۴ فرصتهای شغلی باز و گردش نیروی کار در آمریکا به ۸/۰۹۸ میلیون رسید که نسبت به ماه گذشته ۲۵۹ هزار افزایش داشت.

۲۹. وضع تحریم های شدید علیه روسیه توسط دولت بایدن و نگرانی نسبت به اثرگذاری آن بر صادرات نفت و فرآورده این کشور؛

۳۰. آژانس بین المللی انرژی در ماهنامه جدید خود اعلام کرد که اگرچه در سال ۲۰۲۵ بازار با مازاد عرضه مواجه

عوامل تضعیف‌کننده:

۱. ادامه نگرانی نسبت به وضعیت تقاضای جهانی و مازاد عرضه در بازار در ماههای آتی؛

۲. پیش بینی احتمال ایجاد جنگ تجاری بین آمریکا، چین و اتحادیه اروپا؛

۳. تقویت ارزش دلار، شاخص ارزش دلار در هفته منتهی به ۲۷ دسامبر ۱۰۷/۸۹ بود که در هفته منتهی به ۳ ژانویه به ۱۰۸/۶۲ رسید؛ شاخص ارزش دلار در هفته منتهی به ۲۷ دسامبر ۱۰۸/۵۶ بود که در هفته منتهی به ۱۰ ژانویه به ۱۰۸/۷۷ رسید؛ شاخص ارزش دلار در هفته منتهی به ۱۰ ژانویه ۱۰۸/۷۸ بود که در هفته منتهی به ۱۷ ژانویه به ۱۰۹/۱۵ رسید؛

۴. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در هفته منتهی به ۲۷ دسامبر ۲۰۲۴ صادرات نفت خام آمریکا به مقدار ۰/۱۳۲ میلیون بشکه در روز افزایش یافت و سطح آن به ۳/۸۵۴ میلیون بشکه در روز رسید؛

۵. نیجریه اعلام کرد که هدف این کشور برای سال ۲۰۲۵ رسیدن به سطح تولید ۳ میلیون بشکه در روز است؛

۶. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در هفته منتهی به ۲۷ دسامبر ۲۰۲۴ ذخیره‌سازیهایی میان تقطیرها در آمریکا به مقدار ۶/۴ میلیون بشکه افزایش یافت و سطح آن به ۱۲۲/۹ میلیون بشکه رسید؛

۷. در ماه دسامبر PMI بخش صنعت چین به ۵۰/۱ رسید که ۰/۲ واحد کمتر از ماه قبل بود؛

۸. در ماه دسامبر PMI بخش صنعت آمریکا به ۴۹/۴ رسید که ۰/۳ واحد کمتر از ماه قبل بود؛

۹. در ماه دسامبر PMI بخش صنعت منطقه یورو به ۴۵/۱ رسید که ۰/۱ واحد کمتر از ماه قبل بود؛

۱۰. در ماه دسامبر PMI بخش صنعت آلمان به ۴۲/۵ رسید که ۰/۵ واحد کمتر از ماه قبل بود؛

۱۱. در ماه دسامبر PMI بخش صنعت بریتانیا به ۴۷ رسید که یک واحد کمتر از ماه قبل بود.

۱۲. مورگان استانلی اعلام کرد که در سال ۲۰۲۵ بازار به طور متوسط با ۷۰۰ هزار بشکه در روز مازاد عرضه مواجه

۴۱. در ماه ژانویه PMI بخش صنعت منطقه یورو به ۴۶/۱ واحد رسید که یک واحد بالاتر از ماه قبل بود؛

۴۲. در ماه ژانویه PMI بخش صنعت آلمان به ۴۴/۱ واحد رسید که ۱/۷ بالاتر از ماه قبل بود؛

۴۳. ترامپ اعلام کرد که تعرفه ۲۵ درصدی بر کالاهای وارداتی از کانادا و مکزیک شامل نفت نیز میشود اما اعلام شد که تعرفه بر نفت از ۱۸ فوریه اعمال خواهد شد و ممکن است تعرفه آن به ۱۰ درصد کاهش یابد؛
۴۴. اعتراضات سیاسی در لیبی که منجر به قطع موقت بارگیری در دو پایانه صادراتی اس سیدیر و راس لانوف شد؛

۴۵. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در هفته منتهی به ۲۴ ژانویه ۲۰۲۵ ذخیره‌سازیهایی میان تقطیر آمریکا به مقدار ۴/۹ میلیون بشکه کاهش یافت و سطح آن به ۱۲۴ میلیون بشکه رسید؛

۴۶. در ماه دسامبر فروش خانه‌های جدید در آمریکا به ۶۹۸ هزار واحد رسید که ۲۴ هزار واحد بیشتر از ماه قبل بود؛

۴۷. در کواتر چهارم ۲۰۲۴ نرخ تورم در استرالیا به ۲/۴ درصد رسید که ۰/۴ درصد کمتر از ماه قبل بود؛

۴۸. بانک مرکزی کانادا نرخ بهره این کشور را ۰/۲۵ درصد کاهش داد و در سطح ۳ درصد اعلام کرد؛

۴۹. بانک مرکزی اروپا نرخ بهره این منطقه را با ۰/۲۵ کاهش در سطح ۳/۹۰ درصد اعلام کرد؛

۵۰. در ماه دسامبر نرخ بیکاری در ژاپن به ۲/۴ درصد رسید که ۰/۱ درصد کمتر از ماه قبل بود؛

۵۱. در ماه دسامبر نرخ رشد تولیدات صنعتی در ژاپن به ۰/۳ درصد رسید در حالیکه در ماه قبل ۲/۲- درصد بود؛

۵۲. در ماه ژانویه نرخ تورم آلمان به ۲/۳ درصد رسید که ۰/۳ درصد کمتر از ماه قبل بود.

درصد رسید که ۴/۰ درصد بالاتر از ماه قبل بود.

۲۷. در ماه دسامبر ۲۰۲۴ رشد سالانه تورم منطقه یورو به ۴/۲ درصد رسید که ۲/۰ درصد بالاتر از ماه قبل بود؛

۲۸. ترمپ در سخنرانی خود در اجلاس داووس از اوپک و عربستان خواست که قیمت نفت را کاهش دهند؛

۲۹. آرام شدن بحرانهای خاورمیانه بعد از توافق آتش بس بین حماس و اسرائیل؛

۳۰. ترامپ در اولین روز کاری خود وضعیت اضطراری انرژی ملی اعلام کرد و دستورهای اجرایی بایدن را مبنی بر ممنوعیت حفاری در برخی از زمینهای فدرال را لغو کرد؛

۳۱. انجمن نفت آمریکا (API) اعلام کرد که در هفته منتهی به ۱۷ ژانویه ذخیره سازیهای نفت خام آمریکا ۱ میلیون بشکه افزایش یافته است؛

۳۲. عدم تغییر نرخ بهره توسط بانک مرکزی چین، این کشور نرخ بهره در سطح ۳/۱۰ درصد حفظ کرد؛

۳۳. تولید ناخالص داخلی کره جنوبی در فصل چهارم ۲۰۲۴ به ۱/۲ درصد رسید که ۳/۰ درصد کمتر از فصل گذشته بود

۳۴. افزایش نرخ بیکاری در بریتانیا، نرخ بیکاری این کشور با ۱/۰ درصد افزایش به ۴/۴ درصد رسید.

۳۵. در هفت روز منتهی به ۲۱ ژانویه ۲۰۲۵ خالص وضعیت خرید بورسبازان به ۲۹۸ هزار قرارداد رسید که ۸ هزار قرارداد کمتر از هفته قبل آن بود.

۳۶. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در هفته منتهی به ۲۴ ژانویه ۲۰۲۵ ذخیره سازیهای نفت خام آمریکا به مقدار ۳/۴ میلیون بشکه افزایش یافت و سطح آن به ۴۱۵/۱ میلیون بشکه رسید؛

۳۷. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در هفته منتهی به ۲۴ ژانویه ۲۰۲۵ ذخیره سازیهای بنزین آمریکا به مقدار ۲/۹۸ میلیون بشکه افزایش یافت و سطح آن به ۲۴۸/۹ میلیون بشکه رسید؛

۳۸. انجمن نفت آمریکا (API) اعلام کرد که در هفته منتهی به ۲۴ ژانویه ذخیره سازیهای نفت خام آمریکا ۲/۸ میلیون بشکه افزایش یافته است؛

خواهد بود؛

۱۳. بانک آمریکا اعلام کرد که در سال ۲۰۲۵ رشد عرضه غیر اوپک بیشتر از رشد تقاضا خواهد بود؛

۱۴. بازگشایی خط لوله صادرات نفت سودان جنوبی بعد از چند ماه توقف؛

۱۵. رایستاد انرژی اعلام کرد که قیمت نفت تا قبل از روی کار آمدن ترامپ تغییر قابل توجهی را نخواهد داشت؛

۱۶. در ماه دسامبر رشد تورم آلمان به ۶/۲ درصد رسید که ۴/۰ درصد بیشتر از ماه گذشته بود؛

۱۷. در ماه دسامبر رشد تورم منطقه یورو به ۴/۲ درصد رسید که ۲/۰ درصد بیشتر از ماه گذشته بود؛

۱۸. در ماه نوامبر رشد دستورهای خرید کارخانه ای در آمریکا به ۴/۰- درصد رسید در حالیکه رشد ماه قبل آن ۵/۰ درصد بود؛

۱۹. در ماه نوامبر موازنه تجاری آمریکا به ۷۸/۲ میلیارد دلار رسید که ۵ میلیارد دلار کمتر از ماه گذشته بود؛

۲۰. در ماه دسامبر نرخ تورم در چین به ۱/۰ درصد رسید که ۱/۰ درصد کمتر از ماه گذشته بود.

۲۱. اداره اطلاعات انرژی آمریکا در پیش بینی خود برای رشد مصرف نفت برای سال ۲۰۲۵ تجدیدنظر نزولی کرد و پیش بینی کرد که قیمتها روند نزولی داشته باشد؛

۲۲. در ماه دسامبر ۲۰۲۴ رشد سالانه نرخ تورم در آمریکا به ۹/۲ درصد رسید که ۲/۰ درصد بیشتر از ماه قبل بود؛

۲۳. در ماه دسامبر رشد سالانه نرخ بیکاری در چین به ۱/۵ درصد رسید که ۱/۰ درصد بیشتر از ماه قبل بود؛

۲۴. در ماه دسامبر رشد ماهانه خرده فروشی در آمریکا به ۴/۰ درصد رسید که ۴/۰ درصد کمتر از ماه قبل بود؛

۲۵. در هفته منتهی به ۱۰ ژانویه ۲۰۲۵ ادعاهای بیکاری در آمریکا به ۲۱۷ هزار درخواست رسید که ۱۴ هزار درخواست بیشتر از هفته قبل بود؛ در هفته منتهی به ۱۷ ژانویه ۲۰۲۵ ادعاهای بیکاری در آمریکا به ۲۲۳ هزار درخواست رسید که ۶ هزار درخواست بیشتر از هفته قبل بود؛

۲۶. در ماه دسامبر ۲۰۲۴ رشد سالانه تورم آلمان به ۶/۲

۳. جمع‌بندی

قیمت نفت در ماه ژانویه ۲۰۲۵ نسبت به ماه نوامبر ۲۰۲۴ افزایش یافت. مهمترین دلیل افزایش قیمت که بیشتر در نیمه اول ماه ژانویه بود، تحریم‌های جدید آمریکا علیه روسیه و نگرانی نسبت به اختلال در صادرات نفت روسیه بود. علاوه بر این عواملی دیگری نظیر سرد شدن هوا در آمریکا و افزایش تقاضا برای سوخت‌های زمستانی و کاهش تولید منطقه داکوتای شمالی، امیدواری نسبت به ارائه مشوق‌های جدید اقتصادی از طرف دولت چین و تصمیم اوپک پلاس در تأخیر افزایش تولید نیز در تقویت قیمت اثرگذار بود. با این حال در نیمه دوم ماه ژانویه تحت تأثیر ورود ترامپ به کاخ سفید و سیاست‌های او برای وضع تعرفه و افزایش تولید نفت آمریکا، روند قیمت‌ها نزولی شد

۳۹. در هفته منتهی به ۳۱ ژانویه تعداد دکل‌های حفاری فعال در آمریکا به ۴۷۹ دکل رسید که ۷ دکل نسبت به هفته قبل افزایش داشت؛

۴۰. در هفت روز منتهی به ۲۸ ژانویه خالص خرید بورس‌بازان در بازار نایمکس به ۲۶۴ هزار رسید که ۳۴ هزار قرارداد کمتر از هفته گذشته بود؛

۴۱. در ماه ژانویه PMI بخش صنعت چین به ۴۹/۱ رسید که نسبت به ماه گذشته ۱ واحد کاهش داشت؛

۴۲. در ماه ژانویه شاخص اطمینان مصرف‌کننده در آمریکا به ۱۰۴/۱ رسید که ۵/۴ واحد نسبت به ماه گذشته کاهش داشت،

۴۳. فدرال رزرو آمریکا نرخ بهره را بدون تغییر نسبت به ماه قبل در سطح ۴/۵ درصد اعلام کرد؛

۴۴. در فصل چهارم ۲۰۲۴ رشد تولید ناخالص داخلی آلمان به ۰/۲- درصد رسید که اگرچه نسبت به فصل قبل تغییری نداشت اما کمتر از مقدار پیش‌بینی شده بود؛

۴۵. در فصل چهارم ۲۰۲۴ رشد تولید ناخالص داخلی منطقه یورو به ۰/۹ درصد رسید که اگرچه نسبت به فصل قبل تغییری نداشت اما کمتر از مقدار پیش‌بینی شده بود؛

۴۶. در فصل چهارم ۲۰۲۴ تولید ناخالص داخلی آمریکا به ۲/۳ درصد رسید که نسبت به فصل قبل ۰/۸ درصد کاهش داشت؛

۴۷. در ماه دسامبر نرخ بیکاری در منطقه یورو با ۰/۱ درصد افزایش به ۶/۳ درصد رسید؛

۴۸. در ماه دسامبر نرخ رشد خرده‌فروشی در آلمان به ۱/۶- درصد رسید که ۱/۵ درصد کمتر از ماه گذشته بود.

پیش بینی کوتاه مدت قیمت نفت خام برنت

مهرزاد زطائی

گویای اضافه عرضه نفت در شرایط کنونی است.

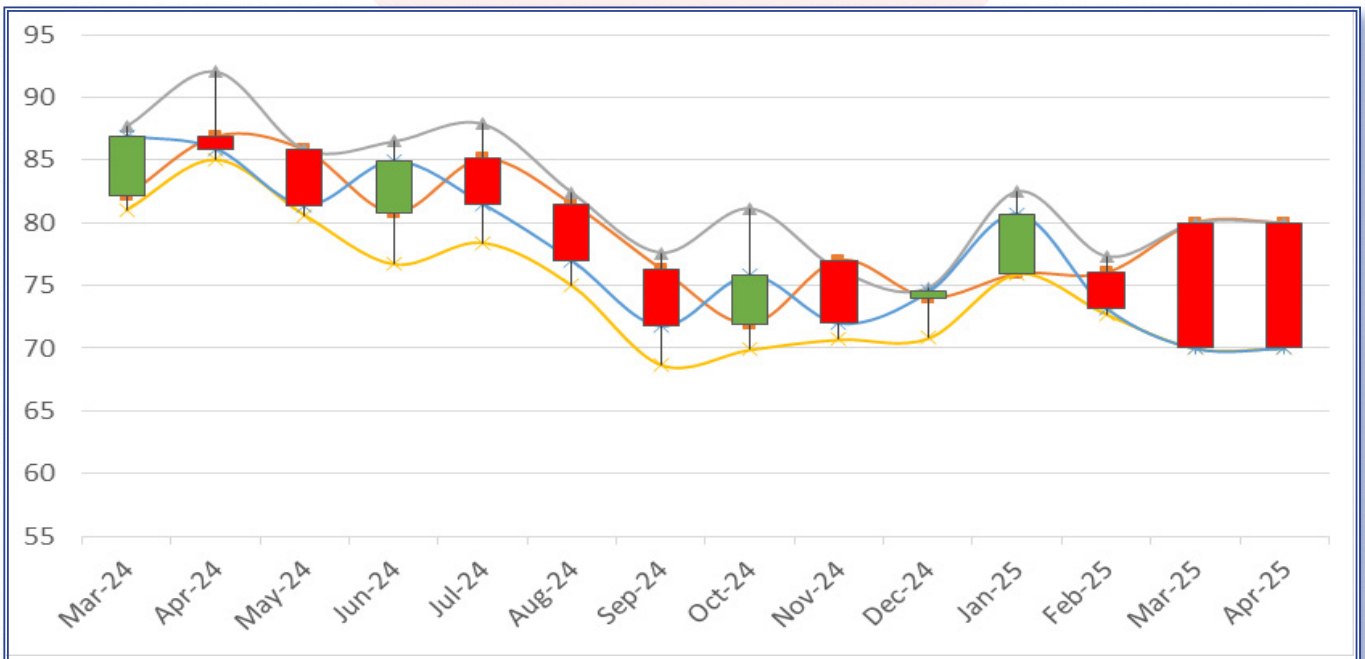
« بررسی روند قیمت در ماه گذشته

« پیش بینی قیمت

با در نظر گرفتن عوامل تشریح شده فوق انتظار بر این است که قیمت نفت برنت در سه ماه آینده در دامنه ۷۰ تا ۸۰ دلار در بشکه نوسان داشته باشد.

در ماه فوریه فشار کاهشی بر قیمت های نفت وارد شد. تماس تلفنی ترامپ با پوتین یکی از مهمترین عوامل کاهنده قیمت بود. انتظار کاهش تنش ژئوپلیتیک در دو بحران منطقه‌ای به کاهش قیمت نفت منجر شد. همچنین کاهش جنگ تعرفه‌ای ترامپ با کشورهای همسایه، دیگر عامل تاثیرگذار بر کاهش قیمت بود. با توجه به سیاست‌های تجاری ترامپ نهاد های پیش‌بینی کننده انتظار کاهش رشد اقتصادی جهان را دارند که موجب کاهش تقاضای نفت خواهد شد. از طرف دیگر تحریم برخی از کشتی‌ها که در ماه ژانویه منجر به افزایش قیمت شد با روش‌های جدید دور زدن تحریم توسط چینی‌ها خنثی گردید و میزان واردات نفت چین از کشورهای تحریم شده به سطوح بالای قبلی بازگشت. از عوامل دیگر کاهنده قیمت نفت می‌توان به افزایش مداوم ذخیره سازی های نفت آمریکا اشاره کرد که خود

نمودار ۱: روند گذشته و پیش بینی ماهانه قیمت نفت خام برنت (دلار/بشکه)

تحولات اقتصاد جهانی ماه فوریه ۲۰۲۵

اقتصاد جهانی در يك نگاه

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

کوچک در حال توسعه جزیره‌ای چالش برانگیز است و رشد آن‌ها همچنان کمتر از سطح روندهای معمول باقی خواهد ماند. در حالی که گذار سبز و پیشرفت‌های فناوری پتانسیل افزایش رشد را دارند اما این مزایا به طور مساوی بین کشورها توزیع نخواهد شد.

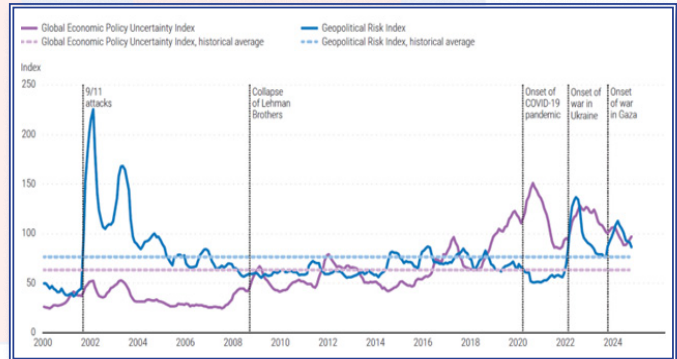
بسیاری از کشورهای در حال توسعه همچنان برای تأمین مالی سرمایه‌گذاری‌های حیاتی در زیرساخت‌ها، فناوری و سرمایه انسانی با چالش مواجه هستند. علاوه بر این، آن‌ها در بهره‌برداری از نیروی کار فراوان خود برای حرکت به سمت زنجیره‌های ارزش در بخش‌های تولید و خدمات با دشواری روبه‌رو هستند.

پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصادی در ایالات متحده از ۲.۸ درصد در سال ۲۰۲۴ به ۱.۹ درصد در سال ۲۰۲۵ کاهش یابد که این کاهش به دلیل عملکرد ضعیف‌تر بازار کار و کاهش‌های پیش‌رو در هزینه‌های عمومی خواهد بود. انتظار می‌رود رشد اقتصادی چین در سال‌های آینده کمی کمتر از ۵ درصد باقی بماند که تحت تأثیر رشد ضعیف مصرف، رکود مداوم در بخش املاک، کاهش جمعیت و افزایش تنش‌های تجاری قرار دارد. برای ژاپن و اروپا، پیش‌بینی می‌شود که پس از رشد کمتر از حد انتظار در سال ۲۰۲۴، بهبود اقتصادی ملایمی در سال‌های ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶ رخ دهد. انتظار می‌رود بیشتر مناطق در حال توسعه در سال‌های ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶ شاهد افزایش رشد اقتصادی باشند. پیش‌بینی می‌شود آفریقا رشد اندکی را تجربه کند که عمدتاً ناشی از بهبود در بزرگ‌ترین اقتصادهای منطقه - مصر، نیجریه و آفریقای جنوبی - خواهد بود. در آمریکای لاتین و کارائیب نیز انتظار می‌رود رشد اقتصادی به‌طور ملایم بهبود یابد که این روند با بهبود مصرف خصوصی، سیاست‌های پولی تسهیل‌شده و رشد قوی‌تر صادرات پشتیبانی خواهد شد.

پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصادی در آسیای غربی در سال ۲۰۲۵ تقویت شود که به دلیل بهبود چشم‌انداز

اقتصاد جهانی انعطاف‌پذیری قابل توجهی از خود نشان داده است، به طوری که پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصادی جهان در سال ۲۰۲۵ به میزان ۳.۳ درصد باشد که مانند سال ۲۰۲۴ است و در سال ۲۰۲۶ به ۲.۹ درصد خواهد رسید. این ثبات تحت تأثیر تداوم کاهش تورم، کاهش قیمت کالاها و تسهیل سیاست‌های پولی در بسیاری از کشورها بوده است. با این حال، درگیری‌های مداوم، تنش‌های ژئوپلیتیکی، محدودیت‌های احتمالی تجاری و همچنین خطرات اقلیمی، چالش‌های قابل توجهی را در آینده ایجاد می‌کنند.

نمودار ۱: نااطمینانی‌های سیاسی اقتصادی جهان و ریسک ژئوپلیتیکی

Source : World Economic Situation and Prospects: February 2025 Briefing, No. 187, United Nations, 3 February 2025

اقتصاد جهانی با سرعتی کمتر از میانگین پیش از همه‌گیری یعنی بین سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۹، رشد خواهد کرد. این امر منعکس‌کننده چالش‌های ساختاری مداوم مانند ضعف سرمایه‌گذاری، رشد کند بهره‌وری، سطوح بالای بدهی و فشارهای جمعیتی است. بسیاری از کشورهای در حال توسعه همچنان از تأثیرات منفی همه‌گیری و سایر شوک‌های چند سال اخیر رنج می‌برند. چشم‌انداز رشد برای کشورهای کمتر توسعه‌یافته، کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی و کشورهای

تورم، احتمالاً برای چندین نشست نرخ‌ها را ثابت نگه خواهد داشت. ژاپن استثنای اصلی است و به تدریج نرخ‌ها را از سطوح پایین فعلی افزایش می‌دهد، زیرا به نظر می‌رسد دوره طولانی مبارزه با رکود تورمی در این کشور به پایان رسیده است. عدم اطمینان ژئوپلیتیکی همچنان در سطح بالایی قرار دارد. با این حال، اگر تلاش‌ها برای مذاکره جهت پایان دادن به جنگ روسیه و اوکراین موفقیت‌آمیز باشد، می‌تواند به افزایش عرضه جهانی انرژی و محصولات کشاورزی منجر شود!

نمودار ۲: تورم منطقه‌ای و جهانی

Source : World Economic Situation and Prospects: February 2025 Briefing, No. 187, United Nations, 3 February 2025

اقتصاد جهانی در حال تجربه‌ی رشد و چالش‌هایی است که تحت تأثیر تنش‌های ژئوپلیتیکی، سیاست‌های تجاری و دینامیک‌های اقتصادی منطقه‌ای قرار دارد. صندوق بین‌المللی پول (IMF) رشد جهانی را برای سال‌های ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶ به مقدار ۳٫۳ درصد پیش‌بینی کرده است که کمی کمتر از میانگین تاریخی ۳٫۷ درصد در بازه زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۹ است. بانک جهانی نیز رشد اقتصادی ۲٫۷ درصدی را برای سال‌های ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶ پیش‌بینی کرده است که نشان‌دهنده رشد پایین است که برای توسعه اقتصادی پایدار کافی نیست. اقتصاد آمریکا به دلیل تعرفه‌های جدیدی که توسط رئیس‌جمهور ترامپ اعمال شده، با چالش‌هایی روبه‌رو است، از جمله تعرفه ۱۰ درصدی بر واردات چینی و احتمال تعرفه‌های ۲۵ درصدی بر کالاهای مکزیک و کانادا. این اقدامات می‌تواند منجر به افزایش قیمت مصرف‌کنندگان و کاهش رشد تولید ناخالص داخلی شود. با وجود نگرانی‌های

اقتصادی در عربستان سعودی و ترکیه، بزرگ‌ترین اقتصادهای منطقه خواهد بود. عملکرد اقتصادی در کشورهای بزرگ صادرکننده نفت این منطقه نیز به دلیل کاهش تدریجی محدودیت‌های تولید نفت بهبود خواهد یافت. چشم‌انداز کوتاه‌مدت برای آسیای جنوبی همچنان قوی پیش‌بینی می‌شود که عمدتاً تحت تأثیر عملکرد قوی هند و بهبود اقتصادی سایر اقتصادهای منطقه خواهد بود. انتظار می‌رود رشد اقتصادی در آسیای شرقی طی دوره پیش‌بینی‌شده اندکی کاهش یابد. در حالی که این منطقه از افزایش تقاضای جهانی برای محصولات که با هوش مصنوعی (AI) توسعه یافته‌اند، بهره می‌برد، ولی با خطرات ژئوپلیتیکی فزاینده، افزایش تنش‌های تجاری و احتمال کاهش تقاضای وارداتی از سوی شرکای مستقل مشترک‌المنافع (CIS)، پیش‌بینی می‌شود که رشد اقتصادی در سال ۲۰۲۵ به دلیل کاهش احتمالی رشد در فدراسیون روسیه کاهش یابد.

ایالات متحده این ماه تعرفه‌های بیشتری بر واردات چین اعمال کرده و اعلام کرده است که تعرفه‌هایی بر واردات فولاد و آلومینیوم را از ماه آینده اجرایی خواهد کرد. انتظار می‌رود اقدامات تعرفه‌ای بیشتری اعلام شود اما زمان اجرای آن‌ها و سطح تعرفه‌ها هنوز مشخص نیست. کشورهای تحت تأثیر احتمالاً اقدامات تلافی‌جویانه‌ای اتخاذ خواهند کرد که می‌تواند منجر به تشدید تنش‌ها شود. چشم‌انداز افزایش تعرفه‌ها ممکن است منجر به جلو افتادن برخی فعالیت‌ها شود اما عدم قطعیت می‌تواند باعث شود سرمایه‌گذاری‌های تجاری به تعویق افتاده و مصرف‌کنندگان محتاط‌تر شوند.

روند کاهش تورم باعث شد بسیاری از بانک‌های مرکزی اقتصادهای پیشرفته در سال گذشته نرخ بهره را کاهش دهند تا سیاست‌ها کمتر محدودکننده شوند. انتظار می‌رود که امسال نیز کاهش‌های بیشتری صورت گیرد اما سرعت آن بسته به نزدیکی تورم به هدف، فاصله نرخ بهره از سطح خنثی و قدرت فعالیت اقتصادی متفاوت خواهد بود. بانک مرکزی ایالات متحده (فدرال رزرو) به دلیل قدرت اقتصادی و عدم اطمینان در مورد چشم‌انداز

جدول ۱: تولید ناخالص داخلی واقعی در کشورها و مناطق منتخب

۲۰۲۶f	۲۰۲۵f	۲۰۲۴f	۲۰۲۳	Real GDP
۳٫۳	۳٫۳	۳٫۲	۳٫۳	جهان
۱٫۸	۱٫۹	۱٫۷	۱٫۷	اقتصادهای پیشرفته
۲٫۱	۲٫۷	۲٫۸	۲٫۹	ایالات متحده آمریکا
۱٫۴	۱	۰٫۸	۰٫۴	منطقه یورو
۰٫۸	۱٫۱	-۰٫۲	۱٫۵	ژاپن
۴٫۵	۴٫۶	۴٫۸	۵٫۲	چین
۶٫۵	۶٫۵	۶٫۵	۸٫۲	هند
۱٫۲	۱٫۴	۳٫۸	۳٫۶	روسیه
۳٫۲	۲٫۶	۲٫۸	۵٫۱	ترکیه
۲٫۲	۲٫۲	۳٫۷	۳٫۲	برزیل
۴٫۱	۳٫۳	۱٫۴	-۰٫۸	عربستان سعودی
۲٫۸	۳٫۱	۳٫۷	۵	ایران
۴	۳	۲٫۵	-۰٫۲	پاکستان
۳	۳٫۲	۳٫۱	۲٫۹	نیجریه
۴٫۱	۵٫۵	۴	۵٫۱	قزاقستان

Source : World Economic Outlook, World Bank, Jan 2025

می‌رود که رشد متعادلی را تجربه کنند اما درآمد سرانه آن‌ها همچنان در مسیری است که به آهستگی به درآمد کشورهای پیشرفته نزدیک می‌شود. اقتصاد جهانی در فوریه ۲۰۲۵ ویژگی‌هایی مانند پیش‌بینی‌های رشد معتدل، تفاوت‌های منطقه‌ای و عدم قطعیت‌های ناشی از تحولات ژئوپولیتیکی و سیاست‌های تجاری را نشان می‌دهد.

اقتصادی اخیر، برخی از تحلیلگران پیش‌بینی می‌کنند که اروپا در سال ۲۰۲۵ می‌تواند پیشرفت‌هایی را تجربه کند و این که نگرانی‌های فعلی ممکن است منجر به غافلگیری‌های مثبت و رشد قابل توجه سهام شود. ژاپن سرمایه‌گذاری‌های چشمگیری در پروژه‌های معدنی استرالیا انجام داده است که در شش ماه گذشته به ۱۰ میلیارد دلار رسیده است. هدف از این سرمایه‌گذاری‌ها مقابله با نفوذ چین در منطقه اقیانوس آرام است. داده‌های اقتصادی اخیر نگرانی‌هایی درباره کند شدن رشد اقتصادی ایجاد کرده است. شاخص داو جونز صنعتی به طور قابل توجهی بیش از ۷۰۰ واحد کاهش یافته است که به دلیل نگرانی‌ها از کاهش تقاضای مصرف‌کننده و تأثیر تعرفه‌های جدید است. به طور کلی پیش‌بینی می‌شود که رشد اقتصاد جهان در سطوح معتدل باقی بماند. اقتصادهای نوظهور و در حال توسعه نیز انتظار

۲.۱. بررسی اقتصادهای توسعه یافته

۱.۲.۱. آمریکا

در سال ۲۰۲۵، برخی تحلیلگران پیش‌بینی کرده‌اند که ایالات متحده ممکن است با وضعیت "استاگفلیشن لایت" روبه‌رو شود به دلیل چندین عامل:

۱. افزایش هزینه‌های تولید: عواملی مانند اختلالات زنجیره تأمین، کمبود نیروی کار و قیمت‌های بالای کالاهای اساسی (مثلاً انرژی) می‌توانند هزینه‌ها را برای کسب‌وکارها افزایش دهند. این هزینه‌ها معمولاً به مصرف‌کنندگان منتقل می‌شود که موجب افزایش تورم می‌شود.

۲. چالش‌های سیاستی: فدرال رزرو ممکن است به افزایش نرخ بهره برای مقابله با تورم ادامه دهد. با این حال، افزایش نرخ بهره می‌تواند باعث کاهش فعالیت اقتصادی شود، زیرا وام‌گیری گران‌تر می‌شود و رشد را کند می‌کند. این یک تعادل سخت ایجاد می‌کند.

۳. اختلالات تجاری و زنجیره تأمین: مشکلات جهانی مانند محدودیت‌های تجاری، تنش‌های ژئوپولیتیکی ممکن است جریان کالاهای و خدمات را مختل کند. این می‌تواند باعث کمبود محصولات اصلی شود و قیمت‌ها را بالا ببرد.

۴. کمبود نیروی کار: کمبود مهاجرت و بازار کار محدود

درفوریه ۲۰۲۵، اقتصاد ایالات متحده همچنان با چالش‌های مختلف و عواملی که بر رشد اقتصادی آن تأثیر می‌گذارد، دست و پنجه نرم می‌کند. پیش‌بینی می‌شود که رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) ایالات متحده در سال ۲۰۲۵ به حدود ۲.۴٪ برسد. این رقم نشان‌دهنده رشد کند و متعادل است که به دلیل ترکیب عواملی مانند هزینه‌های مصرفی بالاتر و هزینه‌های دولتی بیشتر اما در عین حال کاهش سرمایه‌گذاری‌ها در بخش خصوصی به دست آمده است. این بدان معناست که اقتصاد ممکن است در حال عبور از دوره‌ای با رشد کمتر باشد. تورم بالا و نگرانی‌های رکود تورمی سبک "استاگفلیشن لایت" یکی از مسائل مهم در فوریه ۲۰۲۵ بود که به معنای رشد اقتصادی بسیار پایین همراه با تورم بالا (بیش از ۳٪) است. این وضعیت می‌تواند به دلیل محدودیت‌هایی مانند تعرفه‌های جدید تجاری و موانع مهاجرتی ایجاد شود که باعث کاهش عرضه کالاهای و نیروی کار می‌شود. چنین شرایطی می‌تواند هزینه‌ها را افزایش دهد و رشد اقتصادی را محدود کند.

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی کشور ایالات متحده آمریکا نشان داده شده است

جدول ۲: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی آمریکا

آمریکا	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم (%)	نرخ بهره صندوق فدرال (مؤثر) (%)	نرخ بیکاری (%)	تراز تجاری (میلیارد دلار آمریکا)
سپتامبر ۲۰۲۴	۴۷	۵۵٫۴	۲٫۴	۴٫۷۵-۵	۴٫۱	-۸۴٫۳
اکتبر ۲۰۲۴	۴۷٫۸	۵۵٫۳	۲٫۶	۴٫۷۶	۴٫۱	-۷۳٫۸
نوامبر ۲۰۲۴	۴۸٫۸	۵۷	۲٫۷	۴٫۳۶	۴٫۲	-۷۸٫۱۹
دسامبر ۲۰۲۴	۴۸٫۳	۵۸٫۵	۲٫۹	۴٫۳۳	۴٫۱	-۹۸٫۴۳
ژانویه ۲۰۲۵	۴۹٫۴	۵۶٫۸	۳	۴٫۳۳	۴	-
فوریه ۲۰۲۵	۵۱٫۶	۵۲٫۸	-	۴٫۳۳	-	-

Source: 1- PMI, Trading Economics, Investing

4- Balance of Trade, Trading Economics, Investing

2- United States Inflation Rate, Trading Economics.

5- Trade Balance, ceicdata & Trading Economics.

3- fred.stlouisfed.org/release/tables

نرخ ۳.۱٪ در دوره قبلی کاهش یافته بود. این کندی در رشد تحت تاثیر چند عامل قرار گرفت:

● **اعتصاب بوئینگ:** اعتصاب در شرکت بوئینگ باعث اختلال در سرمایه‌گذاری‌های تجاری در تجهیزات، به‌ویژه در بخش هوافضا شد.

● **افزایش واردات:** افزایش واردات که به دلیل پیش‌خرید مواد اولیه در پیش‌بینی تحمیل تعرفه‌ها انجام شد، باعث افزایش کسری تجاری و کاهش رشد GDP شد.

با این حال، مصرف خصوصی همچنان قوی باقی ماند و با نرخ ۴.۲٪ رشد کرد که سریع‌ترین رشد در دو سال گذشته بود. این تقاضای داخلی قوی نشان‌دهنده مقاومت اقتصاد حتی در شرایط نامشخص جهانی و تغییرات سیاست‌های داخلی است. انتظار می‌رود که فدرال رزرو همچنان رویکرد احتیاطی در کاهش نرخ بهره با توجه به قوت مصرف و بازار کار داشته باشد. به طور کلی، وضعیت اقتصادی آمریکا در فوریه ۲۰۲۵، تحت تاثیر رشد اقتصادی کند، تورم بالا و سیاست‌های پولی سختگیرانه قرار دارد که چالش‌هایی را برای آینده پیش روی کشور قرار می‌دهد. این شرایط نیازمند توجه ویژه به توازن میان رشد اقتصادی، کنترل تورم و حفظ ثبات اجتماعی است.

۱.۲.۲. منطقه یورو

در فوریه ۲۰۲۵، چشم‌انداز اقتصادی منطقه یورو ترکیبی از خوش‌بینی محتاطانه و چالش‌های زیرساختی را نشان می‌دهد. کنفرانس بوردا^۱ پیش‌بینی می‌کند که رشد واقعی تولید ناخالص داخلی منطقه یورو در سال ۲۰۲۵ برابر با ۰.۹٪ خواهد بود که کمی پایین‌تر از پیش‌بینی قبلی (۱٪) است. این تعدیل به نگرانی‌ها در مورد سرمایه‌گذاری کم‌درآمد در فرانسه، رکود تولید در آلمان و ضعف مصرف در ایتالیا اشاره دارد که به نظر می‌رسد باعث یک بهبودی شکننده می‌شود. بی‌ان‌پی پاریربا^۲ رشد تولید ناخالص داخلی سالانه ۰.۶٪ را برای سال ۲۰۲۵

می‌تواند منجر به کاهش تعداد نیروی کار در تولید شود که باعث افزایش هزینه‌ها می‌شود.

ترکیب رشد کند و تورم بالا فشار زیادی به مصرف‌کنندگان وارد می‌کند. قیمت کالاهای اساسی مانند غذا، مسکن و مراقبت‌های بهداشتی افزایش می‌یابد که بیشترین فشار را به خانوارهای با درآمد کم و متوسط وارد می‌کند. با گران‌تر شدن وام‌گیری و ضعیف‌تر شدن اعتماد مصرف‌کنندگان، ممکن است کسب‌وکارها کمتر در پروژه‌ها یا گسترش خود سرمایه‌گذاری کنند که این امر منجر به کاهش ایجاد شغل می‌شود. دولت‌ها و بانک‌های مرکزی (مانند فدرال رزرو) با چالش‌های زیادی روبه‌رو هستند. افزایش نرخ بهره برای مقابله با تورم می‌تواند رشد اقتصادی را کندتر کند، در حالی که کاهش نرخ‌ها برای تحریک اقتصاد ممکن است تورم را بدتر کند. در این زمان، بانک مرکزی ایالات متحده (فدرال رزرو) به سیاست‌های پولی خود ادامه می‌دهد که شامل نرخ بهره بالاتر برای کنترل تورم است. این سیاست‌ها ممکن است هزینه‌های استقراض را برای مصرف‌کنندگان و کسب‌وکارها افزایش دهد و به همین دلیل، مصرف و سرمایه‌گذاری را کاهش دهد. علاوه بر مسائل داخلی، عوامل جهانی نیز بر اقتصاد آمریکا تأثیر گذاشته‌اند. تغییرات در سیاست‌های تجاری، جنگ‌های اقتصادی، بحران‌های انرژی و همچنین وضعیت سایر اقتصادهای بزرگ جهان ممکن است بر صادرات، واردات و سرمایه‌گذاری خارجی ایالات متحده تأثیر بگذارد. در این دوره، یکی از نگرانی‌های بزرگ، فشار تورم بر طبقات کم‌درآمد و میانه است. این گروه‌ها به‌ویژه از افزایش قیمت کالاهای ضروری مانند مواد غذایی، مسکن و خدمات پزشکی رنج می‌برند. این موضوع می‌تواند نارضایتی اجتماعی و اقتصادی را افزایش دهد.

اقتصاد ایالات متحده با وجود کاهش رشد در فصل چهارم ۲۰۲۴، همچنان مقاوم باقی مانده است. در سه ماهه چهارم ۲۰۲۴، تولید ناخالص داخلی (GDP) ایالات متحده با نرخ سالانه ۲.۳٪ رشد داشت که نسبت به

1. The Conference Board Economic Forecast for the Euro Area Economy, 13 February 2025

2. economic-research.bnpparibas.com

نشان‌دهنده تردیدهای اقتصادی است. نگرانی‌هایی در مورد سیاست‌های حمایت‌گرایانه احتمالی ایالات متحده تحت ریاست جمهوری ترامپ وجود دارد که می‌تواند پیش‌بینی‌های رشد ضعیف منطقه یورو را تضعیف کند. رکود در بخش تولید، به ویژه در آلمان، همچنان یک چالش مهم است و می‌تواند عملکرد اقتصادی کلی را تحت تاثیر قرار دهد. به طور کلی، منطقه یورو در سال ۲۰۲۵ رشد اقتصادی ضعیفی خواهد داشت، ولی بهبودی شکننده از چالش‌های داخلی و ریسک‌های خارجی تاثیر خواهد پذیرفت.

پیش‌بینی می‌کند که پس از کاهش ۰.۲٪ در سال ۲۰۲۴، انتظار می‌رود بهبود یابد. این بهبود به‌طور عمده ناشی از افزایش مصرف خانوارها، به ویژه با توجه به رشد دستمزدها خواهد بود.

یوروستات گزارش داد که در چهارمین فصل ۲۰۲۴، تولید ناخالص داخلی منطقه یورو به‌طور فصلی ۰.۱٪ افزایش یافته است که نشان‌دهنده رشد اندک است.^۱

S&P Global Market Intelligence به این نکته اشاره کرد که اقتصاد منطقه یورو تقریباً در حال انبساط است و پیش‌بینی می‌شود که در سه ماهه اول ۲۰۲۵، رشد تولید ناخالص داخلی به میزان ۰.۱٪ باشد که نشان‌دهنده بهبودی ضعیف است.^۲

بر اساس مشاهدات کنفرانس بورد نرخ تورم در ماه ژانویه ۲۰۲۵ به ۲.۴٪ افزایش یافته است که بیشتر به دلیل افزایش قیمت‌های انرژی بوده است. با این حال، تورم اصلی نسبت به سال گذشته بدون تغییر باقی مانده و ۲.۷٪ است که نشان‌دهنده فشارهای تورمی پایدار است.^۳ DG ECFIN گزارش داد که شاخص اعتماد مصرف‌کننده در اتحادیه اروپا در فوریه ۲۰۲۵ به میزان ۰.۴ واحد درصد افزایش یافته و به ۱۲/۹- واحد رسید. با وجود این بهبود، اعتماد مصرف‌کننده همچنان پایین‌تر از میانگین بلندمدت خود باقی مانده است که

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی منطقه یورو نشان داده شده است.

جدول ۳: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی منطقه یورو

منطقه یورو	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم (%)	نرخ بهره (%)	نرخ بیکاری (%)	تراز تجاری (میلیون یورو)
سپتامبر ۲۰۲۴	۴۴,۸	۵۰,۵	۱,۷	۳,۶۵	۶,۳	۱۱۶۰۰
اکتبر ۲۰۲۴	۴۵,۹	۵۱,۲	۲	۳,۴	۶,۳	۸۶۱۰
نوامبر ۲۰۲۴	۴۵,۳	۴۹,۲	۲,۲	۳,۴	۶,۳	۱۶۴۰۰
دسامبر ۲۰۲۴	۴۵,۲	۵۱,۴	۲,۴	۳,۱۵	۶,۳	۱۵۵۰۰
ژانویه ۲۰۲۵	۴۵,۱	۵۱,۶	۲,۵	۲,۹	-	-
فوریه ۲۰۲۵	۴۷,۳	۵۰,۷	-	-	-	-

1. GDP and employment both up by %0.1 in the euro area, Eurostat, 14 feb 2025

2. Flash eurozone PMI top five takeaways: Economy ekes out marginal growth as manufacturing downturn eases, S&P Global, 21 feb 2025

3. FLASH CONSUMER CONFIDENCE INDICATOR FOR THE EU AND EURO AREA, European Commission, 20 Feb 2025.

۳.۲.۱ ژاپن

در حالی که اقتصاد ژاپن رشد مثبتی را نشان می‌دهد اما به دلیل فشارهای اقتصادی خارجی، با احتیاط پیش می‌رود

تا فوریه ۲۰۲۵، اقتصاد ژاپن نشانه‌هایی از بهبود تدریجی را نشان می‌دهد. در سه‌ماهه چهارم سال ۲۰۲۴ (اکتبر تا دسامبر)، تولید ناخالص داخلی (GDP) کشور با نرخ سالانه ۲.۸٪ رشد کرد که بالاتر از انتظارات بود و سومین سه‌ماهه متوالی رشد را نشان می‌دهد.^۱

۳.۱ بررسی اقتصاد سه کشور چین، روسیه و هند به عنوان کشورهای نوظهور

۱.۳.۱ چین

تا فوریه ۲۰۲۵، پیش‌بینی می‌شود که اقتصاد چین رشد ملایمی را تجربه کند. بانک جهانی نرخ رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) را برای سال جاری ۴.۵٪ پیش‌بینی کرده است.^۴ این پیش‌بینی نشان‌دهنده کاهش اندکی نسبت به نرخ رشد ۵٪ در سال ۲۰۲۴ است. این پیش‌بینی به عواملی مانند رکود طولانی‌مدت در بخش املاک، تقاضای داخلی ضعیف و چالش‌های احتمالی ناشی از افزایش تعرفه‌های ایالات متحده نسبت داده می‌شود. در پاسخ به این چالش‌ها، مقامات چینی در حال اجرای سیاست‌های فعال برای تقویت توسعه اقتصادی هستند. این اقدامات شامل ابتکارات محرک مالی و تلاش برای تحریک مصرف داخلی است تا با وجود عدم قطعیت‌های خارجی، رشد اقتصادی حفظ شود. این نکته مهم است

این رشد عمدتاً به دلیل افزایش هزینه‌های سرمایه‌گذاری تجاری و مصرف بالاتر از پیش‌بینی‌ها است. با این حال، رشد مصرف به دلیل تورم مداوم کالاهای روزمره محدود باقی مانده است. با وجود این تحولات مثبت، ژاپن با چالش‌هایی مواجه است که می‌تواند بر مسیر اقتصادی آن تأثیر بگذارد. احتمال اعمال تعرفه‌های ایالات متحده بر فولاد، آلومینیوم و خودروها، که توسط رئیس‌جمهور دونالد ترامپ پیشنهاد شده است، خطرات قابل‌توجهی برای اقتصاد ژاپن به همراه دارد. این تعرفه‌ها می‌تواند بر صادرات تجهیزات حمل‌ونقل ژاپن، به‌ویژه خودروها که بخش مهمی از اقتصاد آن هستند و به بازار ایالات متحده وابسته‌اند، تأثیر منفی بگذارد.^۲ علاوه بر این، تولید ناخالص داخلی اسمی ژاپن در سال ۲۰۲۴ به ۶۰۹.۲۹ تریلیون یین (۴ تریلیون دلار) رسید که برای اولین بار از مرز ۶۰۰ تریلیون یین عبور کرد.^۳ به‌طور کلی،

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی ژاپن نشان داده شده است.

جدول ۴: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی ژاپن

تراز تجاری (میلیون دلار)	نرخ بیکاری (%)	نرخ بهره (%)	تورم (%)	PMI (service)	PMI (manufacturing)	ژاپن
-۱۹۰۲	۲,۴	۰,۱۱۲	۲,۵	۵۳,۹	۴۹,۶	سپتامبر ۲۰۲۴
-۲۹۸۳	۲,۵	۰,۱۲	۲,۳	۴۹,۳	۴۹	اکتبر ۲۰۲۴
-۷۴۴	۲,۵	۰,۱۲	۲,۹	۵۰,۲	۴۹	نوامبر ۲۰۲۴
۸۸۶	۲,۴	۰,۱۲	۳,۶	۵۱,۴	۴۹,۵	دسامبر ۲۰۲۴
-۱۸۴۶۰	-	۰,۱۲	۴	۵۰,۹	۴۹,۶	ژانویه ۲۰۲۵
-	-	-	-	۵۳,۱	۴۸,۹	فوریه ۲۰۲۵

1. Japan's economy expands annualised %2.8 in Oct-Dec, Reuters, 17 Feb 2025.

2. Japan sees moderate economic recovery, wary over Trump's tariffs, 19 Feb 2025

3. Japan's GDP beats forecasts as consumption, business spending perk up, 17 Feb 2025

4. World Bank raises China's GDP forecast for 2025, 2024, Reuters, 26 dec 2024

اقدام بخشی از تغییر سیاست گسترده‌تر اقتصادی برای حمایت از رشد اقتصادی است. به‌طور کلی، اقتصاد چین در فوریه ۲۰۲۵ با چالش‌هایی مانند کاهش رشد اقتصادی، مشکلات بخش املاک و سیاست‌های تجاری آمریکا مواجه است و این کشور بر اصلاحات ساختاری و اقدامات سیاستی متمرکز است که برای مقابله با چالش‌های داخلی و بین‌المللی طراحی شده‌اند.

۲.۳.۱. هند

در فوریه ۲۰۲۵، اقتصاد هند با ترکیبی از چالش‌ها و فرصت‌های رشد مواجه است. داده‌های اخیر نشان می‌دهد که رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) برای سال مالی ۲۰۲۴-۲۰۲۵ حدود ۶.۴٪ پیش‌بینی شده است که نسبت به ۸.۲٪ در سال گذشته کاهش یافته است.^۲ این کاهش عمدتاً به دلیل اعمال تعرفه‌های جدید ایالات متحده و کاهش تقاضای جهانی است که بر صادرات هند تأثیر گذاشته است.^۳ با وجود این چالش‌ها، نشانه‌های مثبتی نیز وجود دارد. بانک مرکزی هند (RBI) برای تحریک رشد اقتصادی، نرخ بهره را ۲۵ واحد پایه کاهش داده است. این سیاست پولی برای افزایش تقاضای داخلی و مقابله با کندی رشد طراحی

در حالی که هدف رسمی رشد GDP برای سال ۲۰۲۵ در چین ۵٪ تعیین شده است، برخی تحلیلگران مانند گروه رودیوین بر این باورند که رشد واقعی ممکن است به ۲.۸٪ نزدیک‌تر باشد که نشان‌دهنده تفاوت احتمالی بین اهداف رسمی و عملکرد واقعی اقتصادی است.^۱ رییس‌جمهور ایالات متحده، دونالد ترامپ، در اوایل فوریه ۲۰۲۵، تعرفه ۱۰٪ بر تمام کالاهای چینی اعمال کرد و دلیل آن را ناکافی بودن کنترل فنتانیل توسط چین عنوان کرد. در واکنش، پکن تعرفه‌های تلافی‌جویانه تا ۱۵٪ بر برخی واردات آمریکایی اعمال کرد و به شرکت‌هایی مانند گوگل هشدار داد که ممکن است با تحریم‌هایی مواجه شوند. ترامپ همچنین برنامه‌ریزی کرده است که تعرفه‌های متقابل بیشتری برای تمام کشورهایی که بر واردات ایالات متحده مالیات می‌بندند، اعمال کند که این اقدام احتمالاً تنش‌های تجاری جهانی را تشدید خواهد کرد. بانک مرکزی چین در فوریه ۲۰۲۵ نرخ‌های بهره را بدون تغییر نگه داشت. این تصمیم نشان‌دهنده رویکرد محتاطانه بانک مرکزی در مواجهه با شرایط اقتصادی و تلاش برای حفظ ثبات مالی است. به‌طور کلی، بانک مرکزی چین احتمالاً در سال ۲۰۲۵ نرخ بهره را به میزان ۱.۵ درصد کاهش خواهد داد. این

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی چین نشان داده شده است.

جدول ۵: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی چین

تراز تجاری (میلیون دلار)	نرخ بیکاری (%)	نرخ بهره (%)	تورم (%)	PMI (service)	PMI (manufacturing)	چین
۸۱,۷۱	۵,۱	۳,۴۵	۰,۴	۵۰,۳	۴۹,۸	سپتامبر ۲۰۲۴
۹۵,۲۷	۵	۳,۱	۰,۳	-	۵۰,۱	اکتبر ۲۰۲۴
۹۷,۴۴	۵	۳,۱	۰,۲	۵۲	۵۰,۱	نوامبر ۲۰۲۴
۱۰۴,۸۴	۵,۱	۳,۱	۰,۱	۵۱,۵	۵۰,۳	دسامبر ۲۰۲۴
-	۵,۱	۳,۱	۰,۵	۵۲,۲	۵۰,۱	ژانویه ۲۰۲۵
-	-	۳,۱	-	۵۱	۴۹,۱	فوریه ۲۰۲۵

1. Proactive policies to drive stronger economic development in 2025, Global times, 21 feb 2025

2. Trading Economics

3. Trading economics, India Fiscal Year GDP Growth, 2025

اعلام کرد که هدف آن افزایش نقدینگی روپیه است. این اقدام برای رفع کمبود نقدینگی موجود در بخش بانکی که در ۲۰ فوریه حدود ۱.۷ تریلیون روپیه برآورد شده بود، طراحی شده است. تحلیلگران پیشنهاد می‌کنند که برای رفع کامل این کمبود، حداقل ۱ تریلیون روپیه تا پایان مارس تزریق شود.^۵

۱.۳.۳. روسیه

در فوریه ۲۰۲۵، اقتصاد روسیه با چالش‌های قابل توجهی مواجه است که عمدتاً به دلیل تداوم جنگ در اوکراین و تحریم‌های بین‌المللی ایجاد شده‌اند. وزارت توسعه اقتصادی روسیه نشانه‌هایی از رکود اقتصادی را گزارش کرده است که به کاهش فروش و سفارشات در بخش‌های مختلف به دلیل نرخ‌های بهره بالا نسبت داده می‌شود. بانک جهانی رشد تولید ناخالص داخلی روسیه را برای سال ۲۰۲۵ حدود ۱.۶٪ و برای سال ۲۰۲۶ حدود ۱.۱٪ پیش‌بینی کرده است. صندوق بین‌المللی پول نیز ارقام مشابهی با ۱.۴٪ رشد در ۲۰۲۵ و ۱.۲٪ در ۲۰۲۶ ارائه داده است. تورم همچنان نگران‌کننده است، به طوری که بانک مرکزی روسیه پیش‌بینی خود

شده است.^۱ همچنین، بودجه ۲۰۲۵-۲۰۲۶ شامل کاهش قابل توجه مالیات بر درآمد است که انتظار می‌رود مصرف شهری و درآمد قابل تصرف را افزایش دهد.^۲ بخش خدمات هند عملکرد قوی از خود نشان داده است. شاخص مدیران خرید (PMI) برای بخش خدمات در فوریه به ۶۱.۱ رسیده که نشان‌دهنده رشد قابل توجه است. این رشد با ایجاد شغل‌های بی‌سابقه همراه بوده و بیانگر انعطاف‌پذیری بازار کار است.^۳ با این حال، بازارهای سهام با افت مواجه شده‌اند. شاخص Nifty ۵۰ از اوج خود در اواخر سپتامبر ۲۰۲۴ حدود ۱۳٪ کاهش یافته است. این روند ناشی از نگرانی‌ها در مورد کاهش سود شرکت‌ها و خروج سرمایه‌گذاران خارجی است.^۴ در مجموع، در حالی که رشد تولید ناخالص داخلی هند به دلیل چالش‌های خارجی کاهش یافته، سیاست‌های مالی و پولی فعال و عملکرد قوی بخش خدمات، پایه‌ای برای تاب‌آوری اقتصادی و بهبود در آینده نزدیک فراهم می‌کند. بانک مرکزی هند (RBI) برای رفع نگرانی‌های نقدینگی در سیستم بانکی اقدامات پیشگیرانه‌ای انجام داده است. در ۲۱ فوریه ۲۰۲۵، RBI یک مزایده معاوضه ۱۰ میلیارد دلاری برای مدت سه سال بین دلار و روپیه

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی هند نشان داده شده است.

جدول ۶: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی هند

هند	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم (%)	نرخ بهره (%)	نرخ بیکاری (%)	تراز تجاری (میلیون دلار)
سپتامبر ۲۰۲۴	۵۶٫۷	۵۸٫۹	۵٫۴۹	۶٫۵	۷٫۸	-۲۰۸۰۰
اکتبر ۲۰۲۴	۵۷٫۴	۵۷٫۹	۶٫۲۱	۶٫۵	۱۰٫۱	-۲۷۱۰۰
نوامبر ۲۰۲۴	۵۷٫۳	۵۹٫۲	۵٫۴۸	۶٫۵	۸	-۳۷۸۴۰
دسامبر ۲۰۲۴	۵۷٫۴	۶۰٫۸	۵٫۲۲	۶٫۵	۸٫۳	-۲۱۹۴۰
ژانویه ۲۰۲۵	۵۶٫۴	۵۹٫۳	۴٫۳۱	۶٫۵	-	-۲۲۹۹۰
فوریه ۲۰۲۵	۵۷٫۱	۶۱٫۱	-	۶٫۲۵	-	-

1. India's GDP growth rate to slow to %6.4 in 2025: Moody's Analytics, Business Standard, 20 Feb 2025.

2. India's rate panel shifts focus to growth as inflation seen easing, minutes show, Reuters, 21 Feb 2025

3. Indian economy to get boost from budget tax relief, rate cut, central bank report says, Reuters, 19 Feb 2025

4. India Feb business growth at 6-month high, fueled by services and jobs surge, PMI shows, Reuters, 21 Feb 2025

5. Indian equity markets' pain to worsen as economy, corporate profits slow, Reuters, 20 Feb 2025

داشته است. نشست بین ترامپ و پوتین در فوریه ۲۰۲۵ نیز می‌تواند تأثیرات زیادی بر اقتصاد جهانی و منطقه‌ای داشته باشند. اگر در این نشست‌ها توافقاتی در مورد کاهش تنش‌ها یا افزایش همکاری‌ها در بخش انرژی حاصل شود، ممکن است بازارهای انرژی با تغییرات قابل توجهی مواجه شوند. در مجموع، در فوریه ۲۰۲۵، اقتصاد روسیه با رشد کند، تورم فزاینده و فشارهای مالی ناشی از هزینه‌های نظامی و تحریم‌ها مواجه است. تغییرات در بازار جهانی انرژی و عدم تمایل شرکت‌های بزرگ به سرمایه‌گذاری مجدد، وضعیت اقتصادی روسیه را پیچیده‌تر کرده است.

نتیجه‌گیری و جمع‌بندی:

صندوق بین‌المللی پول (IMF) پیش‌بینی می‌کند که اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۵ با نرخ رشد ۳٫۲٪ ادامه خواهد یافت که مشابه نرخ رشد سال‌های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ است. با این حال، این ثبات تفاوت‌های منطقه‌ای را پنهان می‌کند. آسیا، به‌ویژه شرق و جنوب این قاره، همچنان محرک اصلی رشد اقتصادی خواهند بود و به ترتیب رشد ۴٫۷٪ و ۵٫۷٪ را تجربه خواهند کرد، در حالی که سایر مناطق رشد ضعیف‌تری خواهند داشت. در جدول زیر مهمترین شاخص‌های اقتصادی روسیه نشان داده شده است.

جدول ۷: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی روسیه

تراز تجاری (میلیون دلار)	نرخ بیکاری (%)	نرخ بهره (%)	تورم (%)	PMI (service)	PMI (manufacturing)	روسیه
۱۲۶۰۰	۲٫۴	۱۷٫۵۹	۸٫۶	۵۲٫۳	۵۲٫۱	سپتامبر ۲۰۲۴
۹۲۰۰	۲٫۳	۱۸٫۹۶	۸٫۵	۵۰٫۵	۴۹٫۵	اکتبر ۲۰۲۴
۶۰۲۰	۲٫۳	۲۱	۸٫۹	۵۱٫۶	۵۰٫۶	نوامبر ۲۰۲۴
۵۵۸۰	۲٫۳	۲۱	۹٫۵	۵۱٫۲	۵۰٫۸	دسامبر ۲۰۲۴
-	-	۲۱	۹٫۹	-	-	ژانویه ۲۰۲۵
-	-	۲۱	-	۵۴٫۶	۵۳٫۱	فوریه ۲۰۲۵

1. Statistical illusions' What's hidden behind Russia's wartime economic triumphalism? Meduza, 17 Feb 2025

2. Russia's Weakness Offers Leverage, Institute For the Study Of War, 19 Feb 2025

3. What have three years of Putin's war done to both nations' economies? The Guardian, 22 Feb 2025.

4. Top Shale Boss says US oil Companies Will not Flock Back To Russia, Financial Times, Feb 2025

- wartime economic triumphalism? Meduza, 17 Feb 2025.
- 7- Russia's Weakness Offers Leverage, Institute For the Study Of War, 19 Feb 2025
- 8- China Central Bank Benchmark Interest Rate: Loan to FI: 1 Year, ceicdata
- 9- Trading economics, India Fiscal Year GDP Growth, 2025
- 10- India's GDP growth rate to slow to 6.4% in 2025: Moody's Analytics, Business Standard, 20 Feb 2025.
- 11- India's rate panel shifts focus to growth as inflation seen easing, minutes show, Reuters, 21 Feb 2025
- 12- Indian economy to get boost from budget tax relief, rate cut, central bank report says, Reuters, 19 Feb 2025
- 13- India Feb business growth at 6-month high, fueled by services and jobs surge, PMI shows, Reuters, 21 Feb 2025
- 14- Indian equity markets' pain to worsen as economy, corporate profits slow, Reuters, 20 Feb 2025
- 15- World Bank raises China's GDP forecast for 2024, 2025, Reuters, 26 Dec 2024
- 16- Proactive policies to drive stronger economic development in 202, Global times, 21 Feb 2025
- 17- Japan's economy expands annualised 2.8% in Oct-Dec, Reuters, 17 Feb 2025.
- 18- Japan sees moderate economic recovery, wary over Trump's tariffs, 19 Feb 2025
- 19- Japan's GDP beats forecasts as consumption, business spending perk up, 17 Feb 2025
- 20- The Conference Board Economic Forecast for the Euro Area Economy, 13 February 2025
- 21- economic-research.bnpparibas.com
- 22- GDP and employment both up by 0.1% in the euro area, Eurostat, 14 Feb 2025
- 23- Flash eurozone PMI top five takeaways: Economy ekes out marginal growth as manufacturing downturn eases, S&P Global, 21 Feb 2025
- 24- FLASH CONSUMER CONFIDENCE INDICATOR FOR THE EU AND EURO AREA, European Commission, 20 Feb 2025.
- 25- Our investment and economic outlook, September 2024, Vanguard, 20 SEP 2024
- 26- World Economic Situation and Prospects: February 2025 Briefing, No. 187, United Nations, 3 February 2025

تورم جهانی در سال ۲۰۲۵ به ۴٫۲٪ کاهش می‌یابد و انتظار می‌رود تا سال ۲۰۲۶ به ۳٫۵٪ برسد. این کاهش در کشورهای پیشرفته سریع‌تر از بازارهای نوظهور اتفاق می‌افتد. با این حال، برخی مناطق همچنان با فشارهای تورمی مواجه هستند. به‌عنوان مثال، شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI) در ایالات متحده از ۲٫۴٪ به ۳٫۰٪ افزایش یافته که ناشی از سیاست‌های مالی و عدم قطعیت‌های تجاری است.

ایالات متحده: بازار کار آمریکا همچنان قوی است و در ماه گذشته ۲۵۶٫۰۰۰ شغل جدید ایجاد شد و نرخ بیکاری به ۴٪ کاهش یافت. با این حال، نگرانی‌هایی در مورد پایداری مالی وجود دارد، زیرا بدهی ملی آمریکا از ۳۶٫۴۴ تریلیون دلار فراتر رفته و کسری بودجه به بیش از ۲ تریلیون دلار رسیده است.

اروپا: بازارهای سهام اروپا عملکرد بهتری نسبت به بازارهای آمریکا داشته‌اند. شاخص Stoxx ۶۰۰ نزدیک به ۱۰٪ افزایش یافته که به دلیل ارزش‌گذاری مناسب و سیاست‌های حمایتی بانک‌های مرکزی است.

چین: در حالی که سیاست‌های حمایتی به رشد چین کمک کرده است، احتمال تعرفه‌های جدید آمریکا می‌تواند بر صادرات این کشور در نیمه دوم سال تأثیر منفی بگذارد.^۱

|| منابع و مأخذ:

- 1- What have three years of Putin's war done to both nations' economies? The Guardian, 22 Feb 2025.
- 2- Top Shale Boss says US oil Companies Will not Flock Back To Russia, Financial Times, Feb 2025
- 3- February 2025 Global Market & Economic Outlook, Atlantic union bank, 21 Feb 2025
- 4- India's RBI announces mega \$10 billion FX swap to infuse rupee liquidity, 21 Feb 2025
- 5- India News Live Today February 23, 2025: Mann ki Baat: PM Modi's social media handles to be taken over by group of 'inspiring women' on March 8, hindustantimes, 23 Feb 2025
- 6- Statistical illusions' What's hidden behind Russia's

1. Global Economics Chart Pack, Capital Economics, 20 Feb 2025

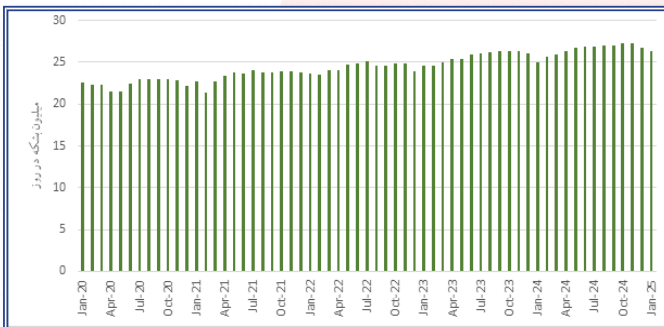
بررسی وضعیت تولید جهانی نفت (ماه ژانویه ۲۰۲۵)

مهدی یوسفی

۱-۲. تولید میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی

در ماه ژانویه ۲۰۲۵ کل تولید جهانی میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی به ۲۶/۳۳ میلیون بشکه در روز رسید که ۳۶۰ هزار بشکه در روز کمتر از ماه دسامبر ۲۰۲۴ و ۲۱۰ هزار بشکه در روز کمتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

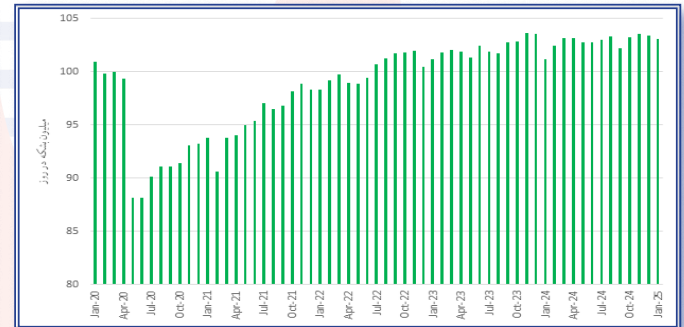
نمودار ۳: روند ماهانه تولید جهانی میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی

۱. روند تولید جهانی

در ماه ژانویه ۲۰۲۵ کل تولید جهانی سوختهای مایع شامل نفت خام، میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی به ۱۰۳/۱۰ میلیون بشکه در روز رسید که ۳۰۰ هزار بشکه در روز کمتر از ماه دسامبر ۲۰۲۴ و ۲۷۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

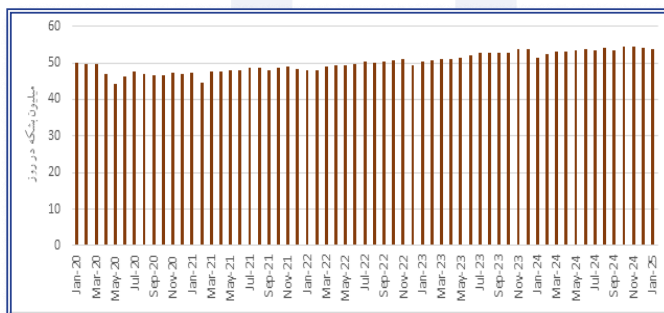
نمودار ۱: روند ماهانه کل تولید جهانی سوختهای مایع

۲. روند تولید غیر اوپک پلاس

در ماه ژانویه ۲۰۲۵ کل تولید غیر اوپک پلاس به ۵۳/۶۰ میلیون بشکه در روز رسید که ۵۵۰/۰ میلیون بشکه در روز کمتر از ماه دسامبر ۲۰۲۴ و ۱۷۰/۰ میلیون بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

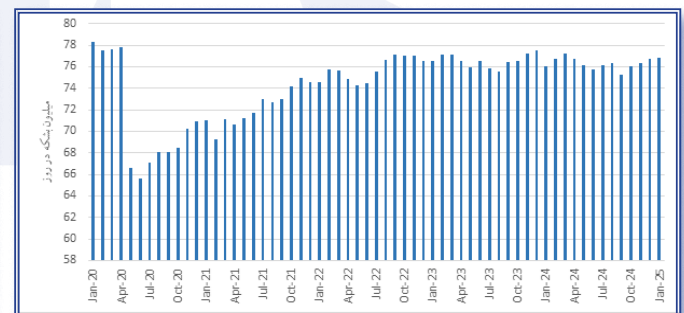
نمودار ۴: روند ماهانه کل تولید غیر اوپک پلاس

۱-۱. تولید جهانی نفت خام

در ماه ژانویه ۲۰۲۵ کل تولید جهانی نفت خام به ۷۶/۷۷ میلیون بشکه در روز رسید که ۶۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه دسامبر ۲۰۲۴ و ۴۸۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

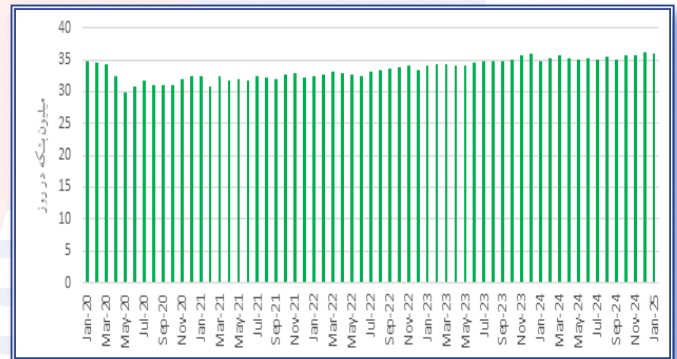
نمودار ۲: روند ماهانه تولید جهانی نفت خام

۲-۱. تولید نفت خام غیر اوپک پلاس

در ماه ژانویه ۲۰۲۵ کل تولید نفت خام غیر اوپک پلاس به ۳۵/۹۷ میلیون بشکه در روز رسید که ۱۴۰ هزار بشکه در روز کمتر از ماه دسامبر ۲۰۲۴ و ۵۹۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

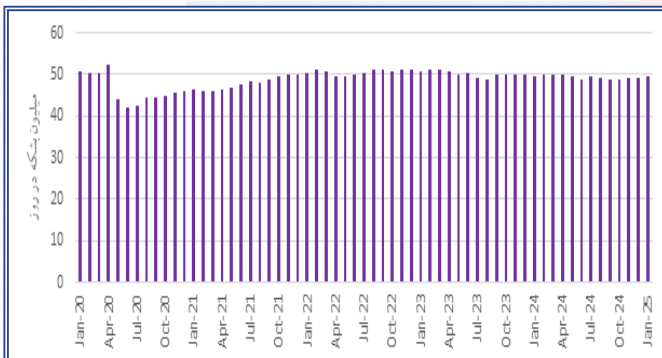
نمودار ۵: روند تولید نفت خام غیر اوپک پلاس

۳. روند تولید اوپک پلاس

در ماه ژانویه ۲۰۲۵ کل تولید اوپک پلاس به ۴۹/۵۱ میلیون بشکه در روز رسید که ۲۵۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه دسامبر ۲۰۲۴ و ۱۰۰ میلیون بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

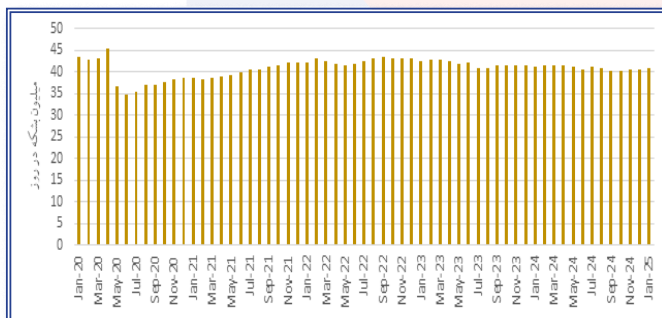
نمودار ۷: روند ماهانه کل تولید اوپک پلاس

۳-۱. تولید نفت خام اوپک پلاس

در ماه ژانویه ۲۰۲۵ کل تولید نفت خام اوپک پلاس به ۴۰/۸۰ میلیون بشکه در روز رسید که ۲۰۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه دسامبر ۲۰۲۴ و ۱۱۰ هزار بشکه در روز کمتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

نمودار ۸: روند تولید نفت خام اوپک پلاس

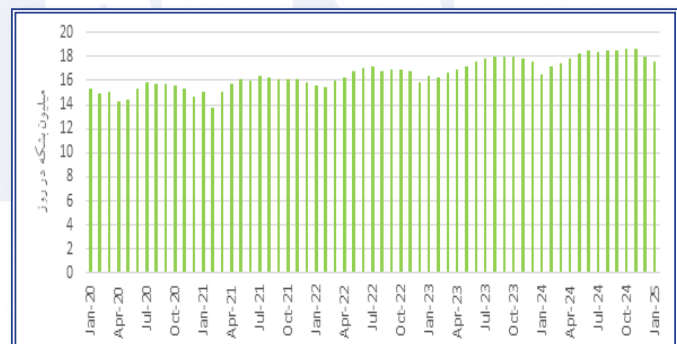
۳-۲. تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی اوپک پلاس

در ماه ژانویه ۲۰۲۵ کل تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی اوپک پلاس به ۸/۷۰ میلیون بشکه در روز رسید که ۵۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه دسامبر ۲۰۲۴ و ۲۱۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

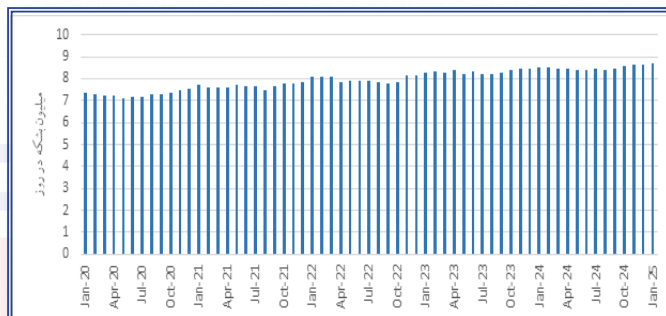
۲-۲. تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی غیر اوپک پلاس

در ماه ژانویه ۲۰۲۵ کل تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی غیر اوپک پلاس به ۱۷/۶۳ میلیون بشکه در روز رسید که ۴۱۰ هزار بشکه در روز کمتر از ماه دسامبر ۲۰۲۴ و ۴۲۰ هزار بشکه در روز کمتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

نمودار ۶: روند تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی غیر اوپک پلاس

نمودار ۹: روند تولید میعانات و مایعات گازی و سوخته‌های زیستی اوپک پلاس

۴. جمع‌بندی

در ماه ژانویه ۲۰۲۵ کل تولید جهانی سوخته‌های مایع شامل نفت خام، میعانات و مایعات گازی و سوخته‌های زیستی ۳۰۰ هزار بشکه در روز کاهش یافت. در حالیکه تولید غیر اوپک پلاس ۵۵۰ هزار بشکه در روز کاهش یافت اما تولید اوپک پلاس ۲۵۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت. در بین تولیدکنندگان اوپک پلاس چهار کشور عربستان سعودی، قزاقستان، ایران و عراق بیشترین سهم را در افزایش تولید اوپک پلاس داشتند و تولید آنها به ترتیب ۱۲۰، ۷۰، ۴۰ و ۴۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت، این در حالیست که تولید کویت و بحرین به ترتیب ۴۰ و ۴۰ هزار بشکه در روز کاهش یافت. در بین تولیدکنندگان غیر اوپک پلاس کشور آمریکا با ۴۸۰ هزار بشکه در روز کاهش تولید، بیشترین سهم را در کاهش تولید غیر اوپک پلاس داشت زیرا تولید از منطقه داکوتای شمالی به دلیل سرمای شدید هوا برای چندین روز متوقف شد.

IIES

تقاضا و ذخیره سازی های نفت

حسین پاککاری

روز افزایش خواهد یافت. تقاضای ژاپن در این سال در مقایسه با سال ۲۰۲۴ در حدود ۱۰ هزار بشکه در روز کاهش خواهد یافت. براساس برآورد گزارش ماه فوریه ۲۰۲۵ دبیرخانه اوپک، تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۵ با افزایش حدود ۱/۴۵ میلیون بشکه در روز به ۱۰۵/۲ میلیون بشکه در روز خواهد رسید. این رقم در حدود ۱/۱ میلیون بشکه در روز بیشتر از برآورد اداره اطلاعات انرژی آمریکا می باشد. بخش عمده افزایش تقاضا نیز متعلق به کشورهای غیر OECD خواهد بود. داده های اولیه ماه دسامبر ۲۰۲۴ نشان می دهد که کل ذخیره سازی های تجاری نفت OECD در حدود ۴/۳ میلیون بشکه نسبت به ماه نوامبر ۲۰۲۴ افزایش یافت و به سطح ۲۷۵۴ میلیون بشکه رسید. این ذخایر در مقایسه با مدت مشابه در سال ۲۰۲۳ در حدود ۲۴/۳ میلیون بشکه

۱. وضعیت تقاضا

براساس گزارش ماه فوریه ۲۰۲۵ اداره اطلاعات انرژی آمریکا، تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۵ با افزایش ۱/۳۷ میلیون بشکه در روز در مقایسه با سال ۲۰۲۴ به حدود ۱۰۴/۱۴ میلیون بشکه در روز خواهد رسید. براساس این گزارش، در سال ۲۰۲۵ مصرف نفت کشورهای غیر OECD در حدود ۱/۱۴ میلیون بشکه در روز افزایش خواهد یافت. مصرف چین در سال ۲۰۲۵ در حدود ۲۵۰ هزار بشکه در روز و مصرف هند در حدود ۳۱۰ هزار بشکه در روز افزایش خواهد داشت. بیشترین رشد تقاضا در هند در بخش حمل و نقل و افزایش تقاضای ال پی جی حمایت شده است. همچنین تقاضای خاورمیانه در سال ۲۰۲۵ در حدود ۱۳۰ هزار بشکه در

جدول ۱: مقایسه آخرین پیش بینی (در ماه فوریه) مراجع دوگانه از تقاضای جهانی نفت در سال های ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵

رشد نسبت به ۲۰۲۴	۲۰۲۵	رشد نسبت به ۲۰۲۳	۲۰۲۴	
۱/۳۷	۱۰۴/۱۴	۰/۶۳	۱۰۲/۷۷	اداره اطلاعات انرژی آمریکا
۱/۴۵	۱۰۵/۲	۱/۵۴	۱۰۳/۷۵	دبیرخانه اوپک

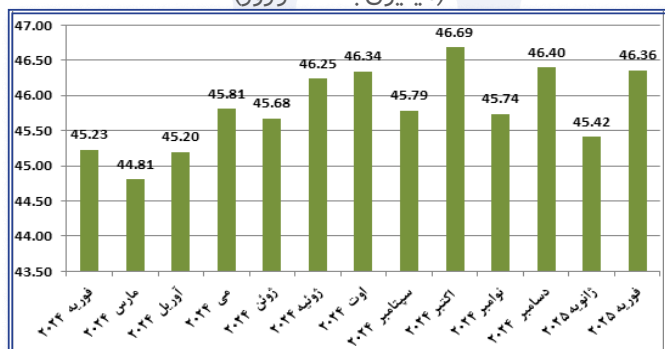

جدول ۲: تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۵ و پیش بینی سال ۲۰۲۶ (میلیون بشکه در روز)

سال ۲۰۲۶	سه ماهه چهارم ۲۰۲۶	سه ماهه سوم ۲۰۲۶	سه ماهه دوم ۲۰۲۶	سه ماهه اول ۲۰۲۶	سال ۲۰۲۵	سه ماهه چهارم ۲۰۲۵	سه ماهه سوم ۲۰۲۵	سه ماهه دوم ۲۰۲۵	سه ماهه اول ۲۰۲۵	
۲۵,۲	۲۵,۴	۲۵,۶	۲۵,۰	۲۴,۶	۲۵,۱	۲۵,۴	۲۵,۴	۲۵,۰	۲۴,۵	آمریکا
۲۰,۶	۲۰,۹	۲۰,۹	۲۰,۵	۲۰,۰	۲۰,۵	۲۰,۸	۲۰,۷	۲۰,۵	۲۰,۰	ایالات متحده امریکا
۱۳,۶	۱۳,۶	۱۴,۲	۱۳,۶	۱۲,۹	۱۳,۶	۱۳,۶	۱۴,۱	۱۳,۶	۱۲,۹	اروپا
۷,۳	۷,۶	۶,۹	۷,۰	۷,۶	۷,۳	۷,۶	۶,۹	۷,۰	۷,۵	آسیا پاسیفیک
۴۶,۰	۴۶,۷	۴۶,۷	۴۵,۷	۴۵,۱	۴۵,۹	۴۶,۶	۴۶,۵	۴۵,۶	۴۴,۹	OECD کل
۱۷,۳	۱۷,۴	۱۷,۴	۱۷,۰	۱۷,۲	۱۷,۰	۱۷,۱	۱۷,۱	۱۶,۷	۱۷,۰	چین
۶,۱	۶,۲	۵,۸	۶,۱	۶,۱	۵,۸	۵,۹	۵,۵	۵,۹	۵,۹	هند
۱۰,۲	۱۰,۱	۱۰,۱	۱۰,۵	۱۰,۳	۱۰,۰	۹,۸	۹,۸	۱۰,۳	۱۰,۰	سایر آسیا
۷,۱	۷,۱	۷,۱	۷,۱	۶,۹	۶,۹	۷,۰	۷,۰	۶,۹	۶,۸	آمریکای لاتین
۹,۱	۹,۲	۹,۴	۸,۸	۹,۰	۸,۹	۹,۱	۹,۲	۸,۶	۸,۸	خاورمیانه
۴,۷	۵,۰	۴,۶	۴,۵	۴,۷	۴,۶	۴,۹	۴,۵	۴,۳	۴,۶	افریقا
۴,۱	۴,۲	۴,۱	۳,۹	۴,۱	۴,۰	۴,۲	۴,۱	۳,۹	۴,۰	روسیه
۱,۳	۱,۳	۱,۲	۱,۳	۱,۴	۱,۳	۱,۳	۱,۲	۱,۳	۱,۴	سایر اوراسیا
۰,۸	۰,۹	۰,۸	۰,۸	۰,۸	۰,۸	۰,۸	۰,۸	۰,۸	۰,۸	سایر اروپا
۶۰,۶	۶۱,۳	۶۰,۵	۶۰,۰	۶۰,۵	۵۹,۳	۶۰,۱	۵۹,۰	۵۸,۷	۵۹,۳	کل غیر OECD
۱۰۶,۶	۱۰۸,۰	۱۰۷,۱	۱۰۵,۷	۱۰۵,۶	۱۰۵,۲	۱۰۶,۷	۱۰۵,۵	۱۰۴,۳	۱۰۴,۲	جهان
۱,۴	۱,۳	۱,۶	۱,۴	۱,۴	۱,۴	۱,۴	۱,۶	۱,۴	۱,۴	تغییرات تقاضا

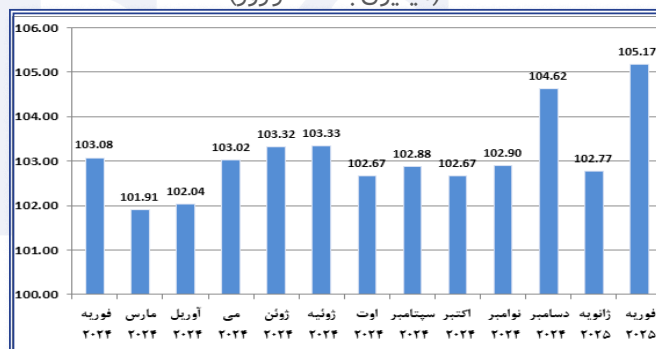
منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۵

نمودار ۲: تقاضای نفت کشورهای OECD فوریه ۲۰۲۴ تا فوریه ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

منبع: EIA

نمودار ۱: روند ماهیانه تقاضای جهانی نفت فوریه ۲۰۲۴ تا فوریه ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

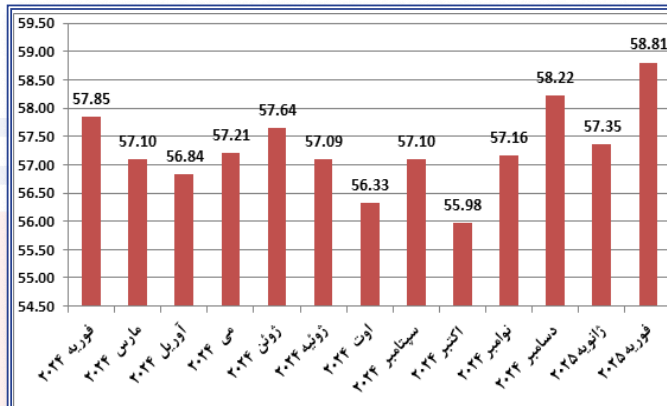
منبع: EIA

کاهش و در مقایسه با میانگین پنج ساله در حدود ۷۴/۷ میلیون بشکه کاهش یافته است. در ماه دسامبر ۲۰۲۴، ذخایر نفت خام OECD در حدود ۸۰۰ هزار بشکه کاهش و ذخایر فرآورده ۵/۱ میلیون بشکه افزایش یافت. از نظر تعداد روزهای پوشش مصرف، ذخایر تجاری OECD در ماه دسامبر ۲۰۲۴ در مقایسه با ماه نوامبر با ۰/۹ روز افزایش به ۶۱/۳ روز رسید.

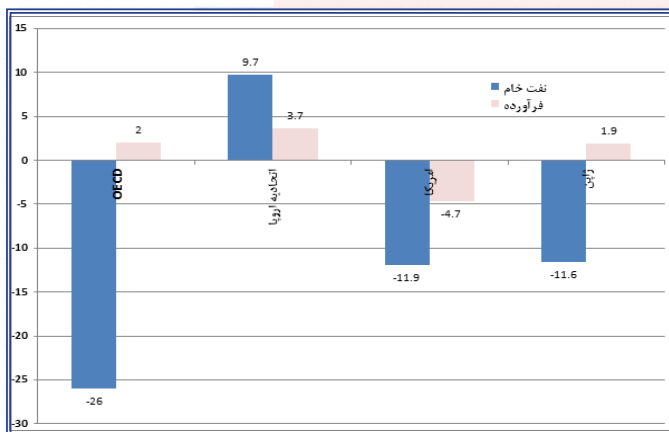
۲-۴. ذخیره سازی های نفتی

نمودار ۳: تقاضای نفت کشورهای غیر OECD، فوریه ۲۰۲۴ تا فوریه ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

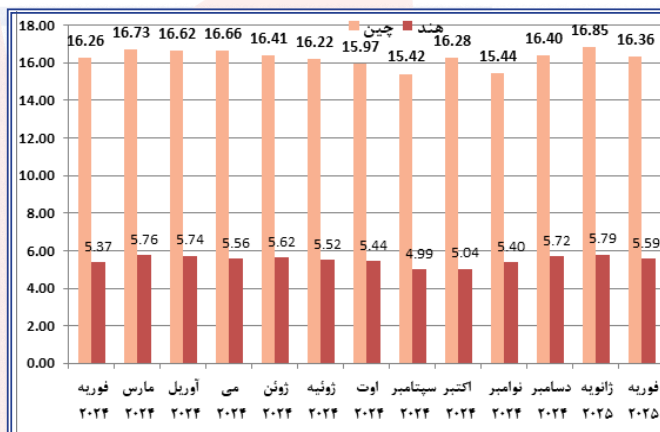
منبع: EIA

نمودار ۵: تغییرات حجم ذخیره سازی نفت در جهان، دسامبر ۲۰۲۴ نسبت به دسامبر ۲۰۲۳ (میلیون بشکه)

منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۵

نمودار ۴: تقاضای نفت چین و هند، فوریه ۲۰۲۴ تا فوریه ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

منبع: EIA

جدول ۳: ذخیره سازی تجاری کشورهای عضو OECD، (میلیون بشکه)

تغییر دسامبر ۲۰۲۴ به دسامبر ۲۰۲۳	دسامبر ۲۰۲۳	تغییر دسامبر ۲۰۲۴ به نوامبر ۲۰۲۴	دسامبر ۲۰۲۴	نوامبر ۲۰۲۴	اکتبر ۲۰۲۴	
-۲۶،۰	۱،۳۳۳	-۰،۸	۱،۳۰۷	۱،۳۰۷	۱،۳۱۹	نفت خام
۲،۰	۱،۴۴۵	۵،۱	۱،۴۴۷	۱،۴۴۲	۱،۴۵۱	فرآورده های نفتی
-۲۴،۰	۲،۷۷۸	۴،۳	۲،۷۵۴	۲،۷۴۹	۲،۷۶۹	مجموع ذخایر تجاری
-۰،۷	۶۲،۰	۰،۹	۶۱،۳	۶۰،۴	۶۰،۷	تعداد روزهای پوشش مصرف

منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۵

جدول ۴: ذخایر تجاری و استراتژیک نفت آمریکا (میلیون بشکه)

تغییر دسامبر ۲۰۲۴ به دسامبر ۲۰۲۳	دسامبر ۲۰۲۳	تغییر دسامبر ۲۰۲۴ به نوامبر ۲۰۲۴	دسامبر ۲۰۲۴	نوامبر ۲۰۲۴	اکتبر ۲۰۲۴	
-۱۱٫۹	۴۲۶٫۵	-۸٫۷	۴۱۴٫۶	۴۲۳٫۴	۴۲۳٫۶	نفت خام
-۳٫۰	۲۴۰٫۷	۲۳٫۱	۲۳۷٫۷	۲۱۴٫۶	۲۱۳٫۲	بنزین
-۱٫۶	۱۳۰٫۵	۱۰٫۸	۱۲۸٫۹	۱۱۸٫۱	۱۱۷٫۹	فرآورده میان تقطیر
۰٫۳	۲۴٫۱	۱٫۴	۲۴٫۴	۲۳٫۰	۲۳٫۹	نفت کوره
۱٫۸	۳۹٫۸	۰٫۰	۴۱٫۶	۴۱٫۷	۴۳٫۶	سوخت جت
-۴٫۷	۸۲۴٫۹	۶٫۲	۸۲۰٫۲	۸۱۳٫۹	۸۲۶٫۵	مجموع ذخیره سازی فرآورده
-۱۶٫۶	۱٫۲۵۱٫۴	-۲٫۵	۱٫۲۳۴٫۸	۱٫۲۳۷٫۳	۱٫۲۵۰٫۱	مجموع فرآورده و نفت خام
۳۹٫۱	۳۵۴٫۷	۲٫۰	۳۹۳٫۸	۳۹۱٫۸	۳۸۷٫۲	ذخایر استراتژیک نفت خام

منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۵

جدول ۵: ذخیره سازی نفت خام و فرآورده در ژاپن (میلیون بشکه)

تغییر دسامبر ۲۰۲۴ به دسامبر ۲۰۲۳	دسامبر ۲۰۲۳	تغییر دسامبر ۲۰۲۴ به نوامبر ۲۰۲۴	دسامبر ۲۰۲۴	نوامبر ۲۰۲۴	اکتبر ۲۰۲۴	
-۱۱٫۶	۷۱٫۵	-۲٫۰	۵۹٫۹	۶۱٫۹	۶۴٫۱	نفت خام
۰٫۸	۹٫۹	۰٫۰	۱۰٫۷	۱۰٫۸	۱۰٫۷	بنزین
۰٫۸	۸٫۷	-۰٫۲	۹٫۵	۹٫۷	۸٫۷	نفتا
۰٫۶	۲۶٫۸	-۳٫۶	۲۷٫۴	۳۱٫۰	۳۱٫۸	فرآورده میان تقطیر
-۰٫۳	۱۲٫۵	-۰٫۱	۱۲٫۲	۱۲٫۳	۱۳٫۲	نفت کوره
۱٫۹	۵۷٫۹	-۴٫۰	۵۹٫۸	۶۳٫۸	۶۴٫۳	مجموع ذخایر فرآورده
-۹٫۷	۱۲۹٫۵	-۵٫۹	۱۱۹٫۸	۱۲۵٫۷	۱۲۸٫۴	مجموع ذخایر فرآورده و نفت خام

منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۵

جمع بندی

لاتین پشتیبانی می شود. علاوه بر این، انتظار می رود رشد امسال با تقاضای قوی بخش حمل و نقل هوایی و زمینی و همچنین فعالیت های صنعتی، ساختمانی و کشاورزی در کشورهای غیر OECD تقویت شود. به طور مشابه، انتظار می رود افزایش ظرفیت و حاشیه سود بخش پتروشیمی همچنان به رشد تقاضای نفت کمک کند. پیش بینی می شود که تقاضای جهانی نفت در سه ماهه اول سال ۲۰۲۵ به ۱۰۴/۱ میلیون بشکه در روز و متوسط سال ۲۰۲۵ به ۱۰۵/۲ میلیون بشکه در روز برسد.

پیش بینی رشد تقاضای جهانی نفت برای سال ۲۰۲۵ در حدود ۱/۴ میلیون سال در روز است که نسبت به ارزیابی ماه قبل تغییری نداشته است. پیش بینی می شود تقاضا در کشورهای غیر OECD ۱/۳ میلیون بشکه در روز افزایش یابد. افزایش تقاضای نفت در این کشورها بیشتر ناشی از نیازهای چین است و همچنین توسط سایر کشورها نظیر هند و کشورهای خاورمیانه و آمریکای

منابع و مأخذ:

- 1- OPEC Monthly Oil Market Report, January 2025.
- 2- OPEC Monthly Oil Market Report, February 2025.
- 3- EIA, Short-Term Energy Outlook, February 2025.

پیش بینی ماهیانه عرضه و تقاضای نفت

کاربرشنده داخلی

ذخایر تجاری در سه ماهه فوریه، مارس و آوریل ۲۰۲۵ به ترتیب به ۲۷۲۹، ۲۷۱۸ و ۲۷۳۰ میلیون بشکه برسد. دلیل این روند تاحد زیادی تغییر در میزان برداشت‌ها از ذخایر به مثبت یا منفی شدن خالص برداشت‌ها، حفظ حاشیه امنیت عرضه (در شرایط جبران ذخایر از دست رفته)، اثرات فصلی و درون فصلی مربوط به ماه‌های هر فصل که مرتبط با سوابق تاریخی زمان افزایش یا کاهش موجودی ذخایر تجاری آن بوده است. همچنین در ماه‌های آتی تغییر در عوامل بنیادین بازار (بویژه تغییر در سطح ذخیره سازی‌ها و پیش‌بینی‌های رشد اقتصادی و بازارکار و سرمایه و شاخص‌های نظیر PMI^۳ کشورهای OECD) و نیز عوامل غیر بنیادین بازار نظیر تحولات ژئوپلتیک (همانند تأثیر ناشی از روی کارآمدن ترامپ و اثرات ناشی از شدت یا کاهش یافتن تنش‌ها در خاورمیانه و اوکراین) و همچنین میزان و شدت برودت هوا و ... از دیگر عواملی هستند که می‌توانند سبب تغییر در نتایج پیش‌بینی و روند آن گردد.

۱- بررسی وضعیت تاریخی عرضه و تقاضای جهانی نفت (منتهی به ماه ژانویه)

بررسی تحولات عرضه و تقاضای نفت و پیش‌بینی روند آن در آینده مستلزم آگاهی از عوامل اثرگذار بر بازار است. در این پیش‌بینی برای متغیر عرضه نفت از داده

چکیده

در این گزارش پیش‌بینی ماهیانه عرضه و تقاضای جهانی نفت برای سه ماهه منتهی به آوریل ۲۰۲۵ ارائه شده است. در گزارش ماه قبل "پیش‌بینی عرضه تقاضای نفت (منتهی به مارس ۲۰۲۵)" همچنانکه پیش‌بینی شده بود در ماه ژانویه با کاهش تقاضای نفت و برتری عرضه نفت نسبت به آن مواجه بودیم و بر اساس آمارهای منتشر شده، تقاضا در عدد ۱۰۲،۷۷ در مقابل ۱۰۳،۱ میلیون بشکه در روز عرضه و با ۰،۳۳ میلیون بشکه مازاد عرضه قرار گرفت.

با مشخص شدن آمارهای عرضه و تقاضای نفت در ماه ژانویه ۲۰۲۵ و اضافه کردن آن به داده‌های مدل برای پیش‌بینی سه ماهه فوریه تا آوریل ۲۰۲۵ نتایج نشان می‌دهد که بر خلاف ژانویه که با فروکش کردن هیجانات بازار مواجه با افت تقاضای نفت بودیم در ماه فوریه با رونق دوباره بازار شاهد افزایش تقاضا و در ماه مارس اندکی از شدت تقاضا کاسته و در ماه آوریل نیز این کاهش تقاضا ادامه خواهد یافت. بر اساس نتایج مدل^۲ برای سه ماهه فوق بازار جهانی نفت به ترتیب با ۱۷۲۰ هزار بشکه در روز مازاد تقاضا در ماه فوریه، ۹۱۰ هزار بشکه در روز مازاد تقاضا در ماه مارس و همچنین ۳۰۰ هزار بشکه در روز مازاد تقاضای نفت در ماه آوریل ۲۰۲۵ مواجه خواهد بود. همچنین پیش‌بینی می‌شود موجودی

۱. نتایج مبتنی بر خروجی مدل کوتاهمدت انرژی جهانی (IEM (IIES World Energy Model ارائه گردیده است.

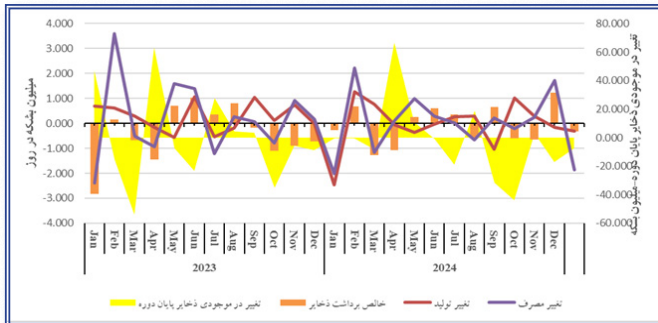
۲. در نظر داشته باشید مدل بخش زیادی از تأثیرات خود را از میانگین رفتارهای متغیر در ماه مشابه در سالهای قبل می‌گیرد. سایر اثرات خاص و محتمل نظیر تحولات ژئوپلتیکی یا تحریم‌ها و سایر موضوعات اقتصادی با توجه به ضریب خالص تأثیر (مثبت یا منفی) آن در سالهای قبل در مدل اعمال می‌گردد.

3. Purchasing Managers Index

۴. در اینجا منظور از عرضه، تولید (production) در گزارش EIA است که شامل: نفت خام، میعانات، مایعات واحدهای گاز طبیعی، سایر مایعات، اختلاف حجم حاصل از فرآوری پالایشگاه و سایر مایعات حساب نشده است و منظور از تقاضای نفت هم مصرف نفت است با دو مفهوم: ۱- برای کشورهای OECD همان فرآوردهای نفتی عرضه شده و برای سایر کشورها مصرف داخلی و ظاهری نفت آنهاست که شامل مصرف داخلی، سوخت و تلفات پالایشگاه و ذخیره سازی است (عینا تعریف ارائه شده از DOE/EIA-۱۰۹). در این مقاله اختلاف تقاضا با عرضه بعنوان مازاد/کسری تقاضای بازار نفت در نظر گرفته شده است. بنابراین وقتی بعنوان مثال گفته می‌شود مازاد تقاضا منظور اضافه تقاضای حاصل از این اختلاف است.

نمودار ۲: وضعیت تغییرات عرضه و تقاضای نفت، برداشت از ذخایر و تغییر در ذخایر تجاری نفت خام در ماه‌های مختلف از ژانویه ۲۰۲۳ تا ژانویه ۲۰۲۵

مأخذ: IWEQ (منبع اولیه آمار EIA)

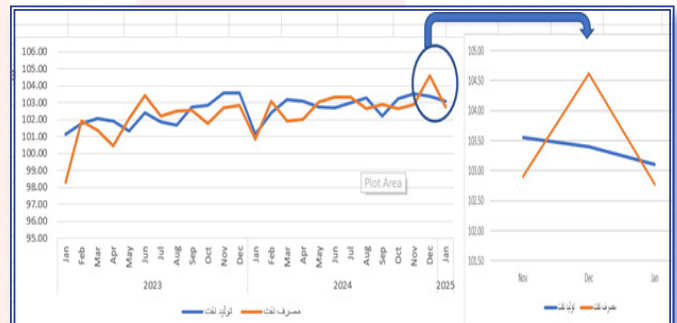
همچنانکه ملاحظه می‌گردد، بازار نفت در ماه ژانویه ۲۰۲۵ با ۲۹۸ هزار بشکه در روز کاهش عرضه نفت، ۱۸۵۲ هزار بشکه در روز کاهش در تقاضا و ۳۳۴ هزار بشکه در روز خالص برداشت از ذخایر و ۷۵۰۰ هزار بشکه کاهش در موجودی ذخایر تجاری پایان دوره نسبت به ماه قبل مواجه بوده است.

۲- پیش‌بینی کوتاه‌مدت عرضه و تقاضای نفت (مبتنی بر مدل IWEM)

هدف این گزارش ارائه چشم‌انداز ماهیانه عرضه و تقاضای جهانی نفت است. در این گزارش علاوه بر بهره‌گیری از نتایج مدل‌های Var^2 ، واریانس شرطی (آرچ، گارچ و تارچ^۳) و همچنین مدل‌های هموار سازی نمایی^۴ از تکنیک‌های ترکیبی با لحاظ تأثیرات ناپرامتریک اثر متوسط ماه‌های مشابه سالهای قبل نیز استفاده شده است و تلاش شده است تا حد امکان پیش‌بینی‌ها از دقت لازم برخوردار باشند اما در هر حال با توجه به طیف وسیع عوامل اثر گذار بر بازار بویژه عوامل ناشناخته و غیر

های تولید ماهیانه EIA و برای تقاضای نفت از داده‌های ماهیانه مصرف (شامل میزان فرآورده عرضه شده به بازار) استفاده شده است همچنین از اختلاف مصرف با تولید نفت بعنوان کسری/مازاد تقاضا استفاده شده است. نمودار ۱ ذیل وضعیت عرضه و تقاضای جهانی نفت را طی دوره ابتدای ماه ژانویه ۲۰۲۳ تا پایان ژانویه ۲۰۲۵ نشان می‌دهد. در ماه ژانویه ۲۰۲۵ عرضه و تقاضای نفت هر دو نسبت به ماه قبل کاهش پیدا کرده‌اند اما شدت کاهش تقاضا بیشتر از عرضه بوده و در نهایت نیز بطور خالص با ۳۳۰ هزار بشکه مازاد عرضه مواجه بود. در دسامبر ۲۰۲۴ عرضه و تقاضای نفت به ترتیب ۱۰۳/۴ و ۱۰۴/۶ بود که با ۱/۲۲ میلیون بشکه مازاد تقاضای نفت مواجه بود. در مقاطع کوتاه مدت دلیل تفاوت‌های میان عرضه و تقاضا اغلب به دلیل ناهمگونی انتظارات و تفاوت در سرعت تعدیل و واکنش تقاضا و بخصوص عرضه نسبت به یکدیگر و به عوامل بازار است.

نمودار ۱: روند ماهیانه عرضه-تقاضای جهانی نفت-میلیون بشکه در روز

Source: IWEQ (EIA داده های اولیه از)

نمودار ۲ وضعیت تغییرات عرضه و تقاضای نفت، برداشت از ذخایر و تغییر در ذخایر تجاری نفت خام طی سال‌های ۲۰۲۳ منتهی به ژانویه ۲۰۲۵ را نشان می‌دهد.

۱. در تعریف ما عرضه فقط شامل تولید آنهم با تعریفی که در پاروکی ۶ ص ذکر شده است میشود. تولید در بعد ماهیانه هرچه باشد به بازار عرضه شده است، یا برای تقاضای نهایی و پالایشگاهی و یا برای تقاضای ذخیره سازی و بهر حال اثر خود را در بازار داشته است (کاهش یا افزایش قیمت). تغییر در ذخیره در آمارهای EIA در تقاضا/مصرف آمده است که نتیجه آن اختلاف حاصل میان این دو بوده است اگر در عرضه هم اضافه شود در واقع بازار در تراز خواهد بود. در حوزه تحلیل بازار نفت کاهش ذخیره زمانی اتفاق می‌افتد که بازار با «کمبود عرضه» مواجه باشد. در تئوری بازار نفت تخلیه ذخیره بازار نفت می‌تواند واکنش‌های معکوس با عرضه را در بازار به دنبال داشته باشد (بعنوان مثال افزایش قیمت نفت).

2. Vector Autoregressive

3. Autoregressive Conditional Heteroskedasticity (ARCH), Generalized Autoregressive Conditional Heteroskedasticity (GARCH), Threshold Autoregressive Conditional Heteroskedasticity (TARCH)

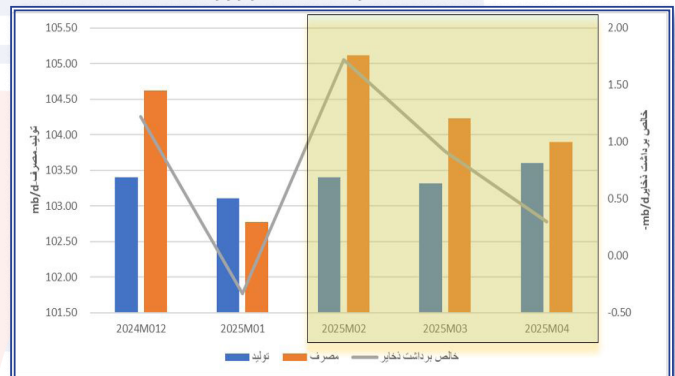
4. Exponential Smoothing Models

همچنانکه ذکر شد در ماه ژانویه ۲۰۲۵ شاهد افت تقاضا به دلیل تعطیلات آغازین سال نو و برتری عرضه نسبت به آن بودیم. نتایج پیش بینی IWEM برای ماه ژانویه ۲۰۲۵ نشان داد که اضافه عرضه بازار نفت در این ماه اتفاق افتاد و عرضه نفت از تقاضای آن به میزان ۳۳۴ هزار بشکه بالاتر بود.

پیش بینی عرضه و تقاضای جهانی نفت طی سه ماهه منتهی به آوریل ۲۰۲۵ نیز در نمودار ۳ و ۴ و جداول ارائه گردیده است. پیش بینی ها حاکی از افزایش در تقاضا و عرضه نفت در ماه فوریه است. بطوری که تقاضا و عرضه در این ماه به ترتیب به ۱۰۵/۱۲ و ۱۰۳/۴ م.ب.ر خواهد رسید و بدین ترتیب با ۱/۷۲ هزار بشکه مازاد تقاضا مواجه خواهد بود. در دو ماه مارس و آوریل ۲۰۲۵ شاهد کاهش در میزان عرضه و تقاضای نفت خواهیم بود که بر اساس نتایج، پیش بینی تقاضا همچنان بیشتر از عرضه نفت خواهد بود. میزان مازاد تقاضای نفت در بازار در این دو ماه به ترتیب ۹۱۰ و ۳۰۰ هزار بشکه در روز خواهد بود. همچنین پیش بینی می شود موجودی ذخایر تجاری در سه ماهه پایانی سال به ترتیب به ۲۷۲۹، ۲۷۱۸ و ۲۷۳۰ میلیون بشکه برسد. دلیل نوسان موجودی ذخایر تجاری نفت تا حد زیادی در ارتباط با میزان برداشت از ذخایر به دلیل عوامل پیش بینی نشده، حفظ حاشیه امنیت عرضه (در جبران ذخایر از دست رفته)، اثرات فصلی و درون فصلی مربوط به ماه های هر فصل که مرتبط با سوابق تاریخی زمان افزایش یا کاهش موجودی

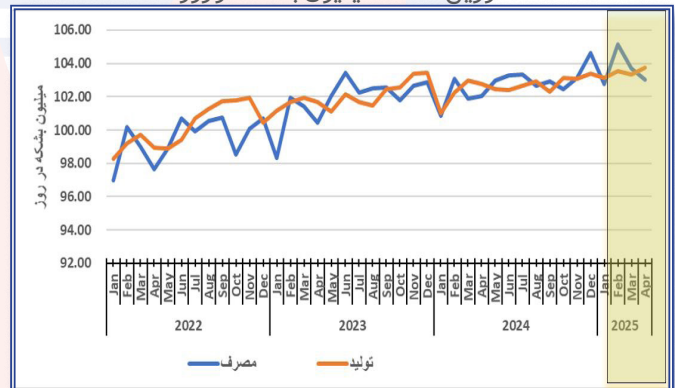
قابل پیش بینی بویژه در حوزه ژئوپلیتیک و علی الخصوص در منطقه خاورمیانه، اختلاف در پیش بینی امری طبیعی است.

نمودار ۳: پیش بینی بازار نفت و خالص برداشت ذخایر نوسانات بازار نفت-میلیون بشکه در روز

مأخذ: IWEQ

نمودار ۴: پیش بینی عرضه و تقاضای بازار نفت طی ماه های فوریه تا آوریل ۲۰۲۵-میلیون بشکه در روز

مأخذ: IWEQ

جدول ۱: مقادیر پیش بینی عرضه، تقاضا، خالص برداشت ذخایر و موجودی ذخایر تجاری آخر دوره مبتنی بر مدل IWEM-میلیون بشکه در روز

ماه	تولید	مصرف	خالص برداشت ذخایر	موجودی ذخایر تجاری در پایان دوره-میلیون بشکه
۲۰۲۴م۰۱۲	۱۰۳/۴۰	۱۰۴/۶۲	۱/۲۲	۲/۷۴۴
۲۰۲۵م۰۱	۱۰۳/۱۰	۱۰۲/۷۷	-۰/۳۳	۲/۷۳۷
۲۰۲۵م۰۲	۱۰۳/۴۰	۱۰۵/۱۲	۱/۷۲	۲/۷۲۹
۲۰۲۵م۰۳	۱۰۳/۳۲	۱۰۴/۲۳	۰/۹۱	۲/۷۱۸
۲۰۲۵م۰۴	۱۰۳/۶۰	۱۰۳/۹۰	۰/۳۰	۲/۷۳۰

مأخذ: IWEQ

شد که حاکی از افت و خیزهای میزان تقاضای نفت نسبت به عرضه در این ماه‌ها است. پیش‌بینی‌ها حاکی از مزاد تقاضا در ماه فوریه به میزان ۱۷۲۰ هزار بشکه در روز است. در ماه مارس نیز مجدد با اضافه تقاضای بازار نفت به میزان ۹۱۰ هزار بشکه در روز مواجه خواهیم بود و در ماه مارس با تداوم وضعیت، این مزاد به ۳۰۰ هزار بشکه در روز خواهد رسید.

همچنین پیش‌بینی می‌شود موجودی ذخایر تجاری در سه ماهه پایانی سال به ترتیب به ۲۷۱۸، ۲۷۲۹ و ۲۷۳۰ میلیون بشکه برسد. دلیل نوسان موجودی ذخایر همچنانکه ذکر شد بیشتر مربوط به میزان برداشت‌ها از ذخایر، حفظ حاشیه امنیت عرضه و اثرات فصلی و درون فصلی مربوط به هر ماه بوده است.

ذخایر تجاری آن بوده است. همچنین در ماه‌های آتی تغییر در عوامل بنیادین بازار (بویژه تغییر در سطح ذخیره سازی‌ها و پیش‌بینی‌های رشد اقتصادی و بازارکار و سرمایه و شاخص‌های نظیر PMI^۱ کشورهای OECD) و نیز عوامل غیر بنیادین بازار نظیر تأثیر ناشی از روی کارآمدن ترامپ و اثرات ناشی از شدت یا کاهش یافتن تنش‌ها در خاورمیانه و اوکراین و همچنین میزان و شدت برودت هوا و ... از دیگر عواملی هستند که می‌توانند سبب تغییر در نتایج پیش‌بینی و روند آن گردد

جمع بندی و نتیجه‌گیری

بررسی تحولات عرضه و تقاضای نفت و پیش‌بینی روند آن در آینده مستلزم آگاهی از عوامل اثرگذار بر بازار است. هدف این مقاله ارائه چشم‌انداز ماهیانه عرضه و تقاضای جهانی نفت است. در این مقاله با بهره‌گیری از مدل‌های مختلف (مبتنی بر مدل کوتاه‌مدت IWEM) و تکنیک‌های ترکیبی با لحاظ تأثیرات ناپارامتریک اثر متوسط ماه‌های مشابه سال‌های قبل، پیش‌بینی عرضه و تقاضای جهانی نفت برای سه ماهه ژانویه، فوریه و مارس ۲۰۲۵ انجام

1. Purchasing Managers Index

بازار جهانی فرآورده‌های نفتی و عملیات پالایشی (ژانویه ۲۰۲۵)

طیبات آشنوری

۲۲،۷۳ دلار در بشکه (رسید و به عنوان دومین عامل اصلی افزایش حاشیه سود، پس از نفتا در این ماه شناخته شد.

با کاهش تولید گازوئیل در ماه ژانویه، کرک اسپرد گازوئیل در بازار آمریکا افزایش یافت و به طور متوسط به ۱۸،۶۸ دلار در بشکه رسید که نسبت به ماه قبل ۲،۶۳ دلار افزایش داشته است. بر اساس گزارش کپلر، تقاضای فصلی بالای گازوئیل باعث شده است که ورود محموله‌های گازوئیل از خاورمیانه به نیویورک افزایش یابد. احتمالاً این اتفاق نتیجه‌ی تحریم‌های اخیر بر کشتی‌های نفتی روسیه است. کرک اسپرد نفت کوره در ماه ژانویه ۱،۱۳ دلار نسبت به ماه قبل کاهش یافت و به طور متوسط به ۱،۸۴- دلار به ازای هر بشکه رسید که نسبت به سال گذشته در همین ماه، ۲،۰۶ دلار کاهش داشته است.

چکیده

در ژانویه، حاشیه سود پالایشگاه‌ها در ساحل خلیج آمریکا (مکزیک) در تمامی بخش‌ها به جز نفت کوره افزایش یافت که این افزایش می‌تواند ناشی از طوفان‌های زمستانی و افزایش عملیات نگهداری پالایشگاه‌ها باشد. حاشیه سود پالایشگاه‌ها در بازار روتردام و سنگاپور، به علت قیمت‌های بالای خوراک و افزایش نرخ‌های حمل و نقل در ماه ژانویه کاهش یافتند. در سطح جهانی میزان ورودی پالایشگاه‌ها در ژانویه به میزان ۱ میلیون بشکه در روز نسبت به ماه قبل کاهش یافته است. همچنین نسبت به سال گذشته ۷۵۰ هزار بشکه در روز افزایش داشته است.

«روند تغییرات قیمت فرآورده‌ها

۱- بازار آمریکا

کرک اسپرد بنزین در بازار آمریکا، پس از ۴ ماه کاهش متوالی، اندکی بهبود یافت و به میانگین ۲۰،۴۸ دلار در بشکه رسید. اما نسبت به سال گذشته در همین ماه ۸،۹۹ دلار کاهش داشته است. کرک اسپرد سوخت جت در ماه ژانویه به بالاترین حد خود در شش ماه اخیر (

جدول ۱: قیمت فرآورده در بازار خلیج مکزیک دسامبر ۲۰۲۴ و ژانویه ۲۰۲۵ و متوسط تغییرات سالانه ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ دلار بر هر بشکه

از ابتدای سال جاری (۲۵) تا کنون	متوسط سالانه ۲۰۲۴	تغییرات دسامبر / ژانویه	ژانویه ۲۵	دسامبر ۲۴	
۷۵،۹۱	۷۴،۰۲	۹،۶۷	۷۵،۹۱	۶۶،۲۴	نفتا
۹۵،۷۵	۱۰۶،۲۱	۷،۱۸	۹۵،۷۵	۸۸،۵۷	بنزین سوپر
۸۸،۱۵	۹۴،۴۲	۶،۰۲	۸۸،۱۵	۸۲،۱۳	بنزین معمولی
۹۸،۰۰	۹۸،۸۱	۸،۹۶	۹۸،۰۰	۸۹،۰۴	سوخت جت
۹۳،۹۵	۸۴،۱۳	۸،۱۱	۹۳،۹۵	۸۵،۸۴	گازوئیل
۶۹،۹۱	۶۹،۰۵	۳،۶۹	۶۹،۹۱	۶۶،۲۲	نفت کوره

Source: OPEC Monthly Oil Market Report, 12 February 2025

۲- بازار اروپا

۹,۳۷ دلار کاهش داشته است. کرک اسپرید نفت کوره در ماه ژانویه به طور میانگین ۲,۷۵- دلار در بشکه گردید که نسبت به ماه قبل کاهش قابل توجه ۳,۱۱ دلاری را تجربه کرد.

کرک اسپرید بنزین در روتردام در ماه ژانویه کاهش یافت و به پایین ترین سطح خود از مارس ۲۰۲۱ (۱۱,۵۶ دلار در بشکه) رسید. اگرچه تولید بنزین به علت اختلالات پالایشگاه‌ها در این منطقه کاهش یافت اما موجودی بنزین همچنان در سطح بالا حفظ شد. کرک اسپرید سوخت جت در ژانویه افزایش داشت و به طور میانگین به ۱۶,۴۰ دلار در بشکه رسید که نسبت به ماه قبل، ۱,۱۹ دلار افزایش و نسبت به سال گذشته در همین ماه، ۱۴,۲۳ دلار کاهش داشته است. کرک اسپرید گازوئیل در ژانویه به علت تحریم‌های اخیر ایالات متحده علیه روسیه و تقاضا برای نفت، اندکی افزایش (۴۰ سنت) داشته است و به طور میانگین به ۱۷,۹۷ دلار به ازای هر بشکه رسید که نسبت به سال گذشته در همین ماه،

۳- بازار آسیا

کرک اسپرید بنزین در جنوب شرق آسیا پس از این که به بالاترین سطح پنج ماهه‌ی اخیر که در ماه گذشته به آن رسیده بود، کاهش یافت و به طور متوسط به ۳,۸۵ دلار به ازای هر بشکه در ماه ژانویه رسید که نسبت به ماه گذشته ۴,۴۳ دلار کاهش داشت و همچنین نسبت به سال گذشته در همین ماه نیز ۸,۶۰ دلار کاهش را تجربه کرد. کرک اسپرید نفتا در آسیا به روند کاهشی خود در این ماه ادامه داد و به طور میانگین به ۷,۴۴- دلار به ازای هر بشکه رسید که نسبت به ماه قبل ۳,۹۰ دلار و نسبت

جدول ۲: قیمت فرآورده در بازار روتردام دسامبر ۲۰۲۴ و ژانویه ۲۰۲۵ و متوسط تغییرات سالانه ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵/دلار بر هر بشکه

از ابتدای سال جاری (۲۵) تا کنون	متوسط سالانه ۲۰۲۴	تغییرات دسامبر / ژانویه	ژانویه ۲۵	دسامبر ۲۴	
۷۱,۷۲	۷۲,۵۲	۴,۲۱	۷۱,۷۲	۶۷,۵۱	نفتا
۹۰,۸۱	۱۰۶,۱۴	۴,۰۶	۹۰,۸۱	۸۶,۷۵	بنزین سوپر
۹۵,۶۵	۱۰۰,۶۱	۶,۶۹	۹۵,۶۵	۸۸,۹۶	سوخت جت
۹۷,۲۲	۱۰۰,۷۰	۵,۹۰	۹۷,۲۲	۹۱,۳۲	گازوئیل
۷۱,۸۰	۷۲,۱۲	۱,۵۰	۷۱,۸۰	۷۰,۳۰	نفت کوره

Source: OPEC Monthly Oil Market Report, 12 February 2025

جدول ۳: قیمت فرآورده در بازار سنگاپور دسامبر ۲۰۲۴ و ژانویه ۲۰۲۵ و متوسط تغییرات سالانه ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵/دلار بر هر بشکه

از ابتدای سال جاری (۲۵) تا کنون	متوسط سالانه ۲۰۲۴	تغییرات دسامبر / ژانویه	ژانویه ۲۵	دسامبر ۲۴	
۷۳,۱۱	۷۲,۷۳	۳,۶۱	۷۳,۱۱	۶۹,۵۰	نفتا
۸۶,۷۰	۹۲,۹۸	۱,۸۲	۸۶,۷۰	۸۴,۸۸	بنزین سوپر
۸۴,۴۰	۸۸,۳۳	۳,۰۸	۸۴,۴۰	۸۱,۳۲	بنزین معمولی
۹۳,۴۸	۹۵,۲۰	۵,۶۷	۹۳,۴۸	۸۷,۸۱	سوخت جت
۹۵,۲۱	۹۵,۹۸	۶,۴۴	۹۵,۲۱	۸۸,۷۷	گازوئیل
۹۴,۵۶	۹۴,۵۶	۶,۲۴	۹۴,۵۶	۸۸,۳۲	نفت کوره ۱۸۰ سانتی استوک

Source: OPEC Monthly Oil Market Report, 12 February 2025

به سال گذشته در همین ماه، ۱،۷۴ دلار کاهش داشته است. کرک اسپرد سوخت جت نیز کاهش قابل توجهی را ثبت کرد و به طور میانگین به ۱۲،۹۳ دلار به ازای هر بشکه رسید که ۱،۸۴ دلار نسبت به ماه قبل و ۹،۹۲ دلار نسبت به سال گذشته در همین ماه کاهش داشته است. کرک اسپرد گازوئیل با افزایش صادرات چین کاهش یافت و منجر به افزایش موجودی گازوئیل در سنگاپور گردید. همچنین تقاضای ضعیف اروپا و افزایش نرخ‌های حمل و نقل نیز به این کاهش کمک کرد. کرک اسپرد گازوئیل در سنگاپور به طور میانگین به ۱۴،۲۶ دلار به ازای هر بشکه رسید که ۱،۲۳ دلار نسبت به ماه قبل کاهش داشته است. کرک اسپرد نفت کوره نیز به روند کاهشی خود ادامه داد و به طور میانگین به ۶،۹۷ دلار در بشکه رسید که نسبت به سال گذشته در همین ماه ۴،۸۱ دلار افزایش داشته است.

میلیون بشکه در روز نسبت به ماه گذشته می‌باشد. در مقایسه با سال گذشته، نرخ بهره‌برداری پالایشگاه‌ها در ماه ژانویه ۰،۸ درصد بالاتر بود و همچنین میزان تولید ۵۷ هزار بشکه در روز افزایش یافت. نرخ بهره‌برداری پالایشگاه‌ها در اتحادیه اروپا (همراه با بریتانیا و نروژ) به طور میانگین ۸۳،۷۴ درصد بود که معادل تولید ۹،۸ میلیون بشکه در روز می‌باشد. از نظر سالانه، ۰،۶ درصد (معادل ۱۴۵ هزار بشکه در روز) کاهش داشته است. در کشورهای منتخب آسیایی نیز، نرخ بهره‌برداری پالایشگاه‌ها در ماه ژانویه افزایش داشت و به ۹۳،۰۸ درصد (معادل تولید ۲۷،۰۳ میلیون بشکه در روز) رسید که در مقایسه با سال گذشته ۰،۷ درصد پایین تر بود در حالیکه تولید در این کشورها ۱۸۰ هزار بشکه در روز افزایش داشته است.

«حاشیه سود پالایشگاه‌ها»

حاشیه سود پالایشگاه‌ها در ایالات متحده پس از کاهشی که در ماه قبل تجربه کرد، در ماه ژانویه به بالاترین سطح هشت ماه اخیر خود رسید. این افزایش شامل تمام فرآورده‌ها گردید اما نفتا نسبت به سایر فرآورده‌ها افزایش بیشتری را نشان داد و ۴،۱۹ دلار به ازای هر

«نرخ بهره برداری پالایشگاه‌ها»

نرخ بهره‌برداری پالایشگاه‌های ایالات متحده در ماه ژانویه ۵،۷ درصد کاهش یافته و به طور میانگین به ۸۶،۷۶ درصد رسید که معادل با تولید ۱۵،۹۱ میلیون بشکه در روز است. این موضوع نشان‌دهنده کاهش ۱

جدول ۴: نرخ بهره برداری و تولید فرآورده پالایشگاه‌ها در کشورهای منتخب عضو OECD

منطقه/کشور	تغییرات ماه ژانویه نسبت به ماه دسامبر	نرخ بهره برداری %			تغییرات ماه ژانویه نسبت به ماه دسامبر	تولید (میلیون بشکه در روز)		
		ژانویه ۲۵	دسامبر ۲۴	نوامبر ۲۴		ژانویه ۲۵	دسامبر ۲۴	نوامبر ۲۴
امریکا	-۵،۷	۸۶،۷۶	۹۲،۴۷	۹۱،۷۰	۱۵،۹۱	۱۶،۹۵	۱۶،۸۳	
EU-۱۴+UK & Norway	-۱،۷	۸۳،۷۴	۸۵،۴۲	۸۴،۶۷	۹،۷۷	۹،۹۷	۹،۸۸	
فرانسه	-۳،۰	۸۳،۲۹	۸۶،۲۸	۸۷،۴۱	۰،۹۶	۰،۹۹	۱،۰۱	
آلمان	-۱،۷	۸۲،۰۹	۸۳،۷۷	۸۶،۶۷	۱،۶۸	۱،۷۲	۱،۷۸	
ایتالیا	-۱،۷	۶۶،۹۲	۶۸،۶۷	۶۵،۶۴	۱،۲۲	۱،۲۵	۱،۱۹	
انگلیس	-۳،۴	۸۶،۳۱	۸۹،۶۹	۹۳،۹۵	۱،۰۱	۱،۰۵	۱،۱۰	
آسیای منتخب	۱،۵	۹۳،۰۸	۹۱،۵۸	۹۱،۰۵	۲۷،۰۳	۲۶،۶۰	۲۶،۴۴	

Source: OPEC Monthly Oil Market Report, 12 February 2025

جدول ۵: خوراک نفت خام پالایشگاه‌ها/ میلیون بشکه در روز

۲۰۲۵ Q۱	۲۰۲۴ Q۴	۲۰۲۴ Q۳	۲۰۲۴ Q۲	۲۰۲۴ Q۱	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	خوراک نفت خام پالایشگاه‌ها
۱۸,۶۹	۱۹,۱۹	۱۹,۴۴	۱۹,۱۷	۱۸,۱۹	۱۹,۰۰	۱۸,۷۱	۱۸,۶۸	OECD قاره امریکا
۱۶,۰۱	۱۶,۷۶	۱۶,۹۵	۱۶,۹۶	۱۵,۷۸	۱۶,۶۲	۱۶,۵۰	۱۶,۴۸	US
۱۱,۳۴	۱۱,۴۴	۱۱,۳۵	۱۱,۰۵	۱۱,۴۴	۱۱,۳۲	۱۱,۳۸	۱۱,۴۴	OECD قاره اروپا
۰,۷۹	۰,۹۹	۰,۹۸	۰,۸۹	۰,۸۳	۰,۹۲	۰,۹۳	۰,۸۴	فرانسه
۱,۹۸	۱,۷۲	۱,۷۴	۱,۷۹	۱,۷۶	۱,۷۵	۱,۶۲	۱,۸۳	آلمان
۱,۲۲	۱,۱۹	۱,۱۹	۱,۱۶	۱,۳۰	۱,۲۱	۱,۳۰	۱,۳۲	ایتالیا
۰,۸۳	۱,۰۱	۰,۹۵	۰,۹۸	۰,۹۷	۰,۹۸	۰,۹۷	۱,۰۴	انگلیس
۵,۶۶	۵,۶۲	۵,۴۷	۵,۶۱	۵,۹۰	۵,۶۵	۵,۸۳	۶,۰۸	OECD آسیا پاسفیک
۲,۵۳	۲,۴۱	۲,۱۹	۲,۲۷	۲,۵۵	۲,۳۵	۲,۵۶	۲,۷۱	ژاپن
۳۵,۷۰	۳۶,۲۶	۳۶,۲۷	۳۵,۸۳	۳۵,۵۴	۳۵,۹۷	۳۵,۹۲	۳۶,۲۱	کل OECD
۳,۸۰	۳,۷۵	۳,۵۹	۳,۵۸	۳,۵۰	۳,۶۱	۳,۵۴	۳,۴۳	امریکای لاتین
۸,۲۴	۸,۰۷	۸,۰۸	۸,۱۴	۷,۹۱	۸,۰۵	۷,۶۱	۷,۲۸	خاورمیانه
۱,۹۶	۲,۰۱	۱,۱,۹۳	۱,۷۲	۱,۷۱	۱,۸۴	۱,۷۱	۱,۷۳	افریقا
۵,۴۹	۵,۲۵	۵,۱۳	۵,۳۱	۵,۳۰	۵,۲۵	۵,۱۸	۵,۰	هند
۱۴,۶۰	۱۴,۰۸	۱۴,۰۴	۱۴,۲۵	۱۴,۶۴	۱۴,۲۵	۱۴,۷۸	۱۳,۴۹	چین
۵,۲۸	۵,۱۸	۵,۲۳	۴,۹۷	۴,۹۵	۵,۰۸	۵,۰۲	۴,۹۵	سایر آسیا
۵,۴۰	۵,۳۲	۵,۴۷	۵,۲۸	۵,۳۳	۵,۳۵	۵,۵۰	۵,۴۶	روسیه
۱,۱۲	۱,۱۵	۱,۱۵	۱,۰۹	۱,۱۸	۱,۱۴	۱,۱۴	۱,۱۵	سایر اوراسیا
۰,۵۰	۰,۵۶	۰,۵۵	۰,۴۷	۰,۴۳	۰,۵۱	۰,۴۷	۰,۵	سایر اروپا
۴۶,۳۹	۴۵,۳۶	۴۵,۱۷	۴۴,۸۱	۴۴,۹۵	۴۵,۰۸	۴۴,۹۴	۴۲,۹۸	کل Non-OECD
۸۲,۰۹	۸۱,۶۲	۸۱,۴۳	۸۰,۶۴	۸۰,۵۰	۸۱,۰۵	۸۰,۸۶	۷۹,۱۹	کل جهان

Source: OPEC Monthly Oil Market Report, 12 February 2025

سال گذشته در همین ماه ۵/۵۱ دلار پایین تر بوده است. در ژانویه مجموع ورودی‌های پالایشگاه‌ها در ژاپن، چین، هند، سنگاپور و کره جنوبی نسبت به ماه گذشته ۴۴۰ هزار بشکه در روز افزایش داشته است و به طور میانگین به ۲۷,۰۳ میلیون بشکه در روز رسید.

بشکه نسبت به ماه قبل افزایش داشت. حاشیه سود پالایشگاه‌ها در روتردام برای نفت برنت کاهش اندکی داشتند و نسبت به ماه قبل و سال قبل در همین ماه به ترتیب ۷۱ سنت و ۴,۸۲ دلار کاهش داشتند. حاشیه سود پالایشگاه‌ها در بازار سنگاپور برای نفت عمان، به پایین‌ترین سطح از سپتامبر ۲۰۲۴ (به طور میانگین ۳,۰۸ دلار به ازای هر بشکه در روز) رسید که نسبت به

|| منابع و مأخذ:

1- OPEC Monthly Oil Market Report 12 February 2025

2- www.IEA.org

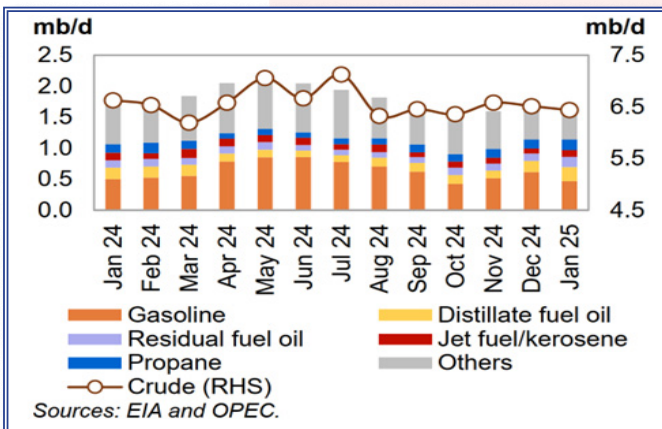
بررسی تحولات تجارت نفت خام و فرآورده

کمیابا سادات ناصر آبادی مطابق

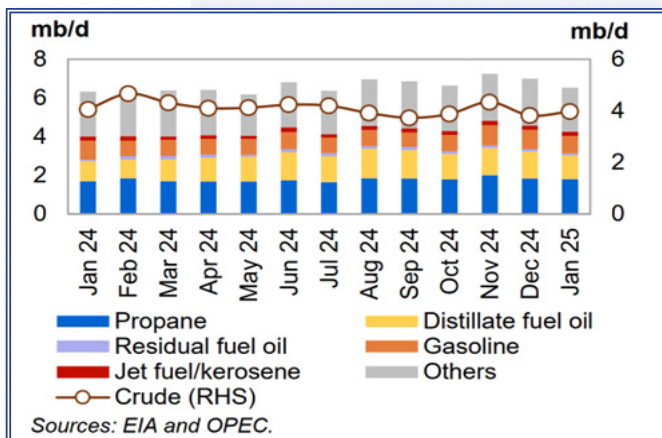
در ماه ژانویه واردات فرآورده‌های نفتی ایالات متحده، با کاهش ۳۸ هزار بشکه در روز (معادل ۲ درصد نسبت به ماه قبل)، به طور میانگین به بیش از ۱/۶ میلیون بشکه در روز رسید. این کاهش عمدتاً به دلیل کاهش واردات بنزین بود که توانست افزایش واردات دیزل و سوخت نفت کوره را جبران کند. در مقایسه با ژانویه ۲۰۲۴، واردات فرآورده‌های نفتی ۱۷۵ هزار بشکه در روز (حدود ۱۰ درصد) کاهش یافت.

در سوی دیگر، صادرات فرآورده‌های نفتی ایالات متحده که در نوامبر به رکورد ۷/۲ میلیون بشکه در روز رسیده

نمودار ۱: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی ایالات متحده

نمودار ۲: صادرات نفت خام و فرآورده‌های نفتی ایالات متحده

مقدمه

در این گزارش تجارت نفت خام و فرآورده‌های نفتی در ایالات متحده، OECD اروپا، ژاپن، چین، هند و اوراسیا با استفاده از ماهنامه بازار نفت سازمان اوپک (فوریه ۲۰۲۵) بررسی شده است.

« ایالات متحده »

در ماه ژانویه سال ۲۰۲۵، واردات نفت خام ایالات متحده با کاهش ۷۷ هزار بشکه در روز (حدود ۱ درصد نسبت به ماه قبل) به طور میانگین به ۶/۴ میلیون بشکه در روز رسید. بر اساس داده‌های اولیه هفتگی (EIA)، این کاهش واردات عمدتاً ناشی از کاهش جریان‌های واردات از مکزیک و برزیل بود، اگرچه واردات از کانادا و عربستان سعودی افزایش یافت. در مقایسه با ژانویه سال گذشته، واردات نفت خام ایالات متحده ۱۸۹ هزار بشکه در روز (حدود ۳ درصد) کاهش داشته است.

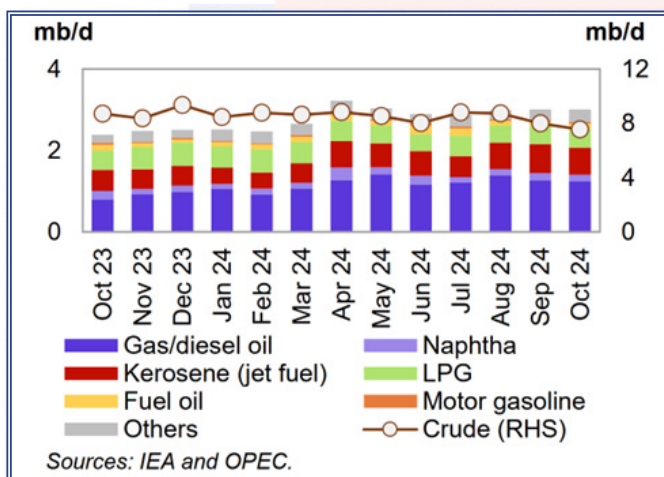
در مقابل، صادرات نفت خام ایالات متحده در ماه ژانویه با افزایش ۱۵۳ هزار بشکه در روز (حدود ۴ درصد نسبت به ماه قبل)، به طور میانگین به کمی کمتر از ۴ میلیون بشکه در روز رسید؛ این افزایش در حالی رخ داد که شرایط یخبندان در اطراف ساحل خلیج آمریکا وجود داشت. داده‌های ردیابی شده از نفتکش‌ها نشان می‌دهد که این رشد صادرات عمدتاً به دلیل افزایش ارسال محموله‌ها به آسیا و آمریکای لاتین، به ویژه پرو بوده است. با این حال، در مقایسه با ژانویه ۲۰۲۴، صادرات نفت خام آمریکا ۸۳ هزار بشکه در روز (حدود ۲ درصد) کاهش یافت. در نتیجه، در ژانویه، خالص واردات نفت خام ایالات متحده به طور میانگین ۲/۵ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ۲/۷ میلیون بشکه در روز در دسامبر کاهش داشت و در مقایسه با ژانویه ۲۰۲۴ که ۲/۶ میلیون بشکه در روز بود نیز کاهش نشان می‌دهد.

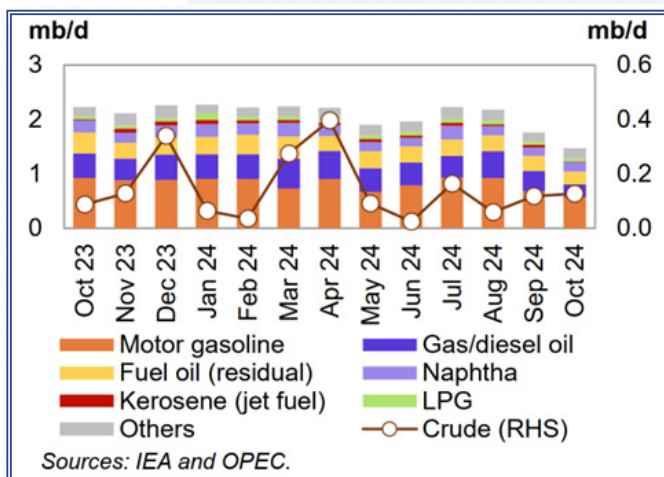
در ماه اکتبر صادرات نفت خام اروپا به طور میانگین ۱۲۸ هزار بشکه در روز بود که نسبت به ۱۱۹ هزار بشکه در روز در سپتامبر افزایش جزئی داشت. در اکتبر سال گذشته، صادرات نفت خام این منطقه به طور میانگین ۸۷ هزار بشکه در روز بود. در میان مقاصد صادراتی، چین با واردات نزدیک به ۱۰۰ هزار بشکه در روز بزرگ‌ترین خریدار نفت خام از این منطقه بود و پس از آن، ترکیه با ۴۷ هزار بشکه در روز در رتبه دوم قرار داشت.

در نتیجه، به طور میانگین خالص واردات نفت خام در اکتبر ۷/۴ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ۷/۸ میلیون بشکه در روز در سپتامبر کاهش داشت. این رقم در اکتبر سال گذشته ۸/۶ میلیون بشکه در روز بوده است.

نمودار ۳: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی OECD اروپا

نمودار ۴: صادرات نفت خام و فرآورده‌های نفتی OECD اروپا

بود، در ماه ژانویه به ۶/۵ میلیون بشکه در روز کاهش یافت که نشان‌دهنده کاهش ۴۷۳ هزار بشکه در روز (معادل ۷ درصد نسبت به ماه قبل) است. این کاهش عمدتاً ناشی از کاهش صادرات گازوئیل و بنزین بود. با این حال، در مقایسه با ژانویه سال گذشته، صادرات فرآورده‌های نفتی ایالات متحده ۱۹۴ هزار بشکه در روز (حدود ۳ درصد) افزایش داشت.

در نتیجه، در ژانویه خالص صادرات فرآورده‌های نفتی ایالات متحده به طور میانگین ۴/۹ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ۵/۳ میلیون بشکه در روز در دسامبر کاهش داشته است اما همچنان بالاتر از ۴/۵ میلیون بشکه در روز در ژانویه ۲۰۲۴ بود. در مجموع، خالص صادرات نفت خام و فرآورده‌های نفتی آمریکا در ژانویه به طور میانگین ۲/۴ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ۲/۶ میلیون بشکه در روز در ماه قبل کاهش داشت، اما در مقایسه با ۱/۹ میلیون بشکه در روز در ژانویه ۲۰۲۴ افزایش نشان می‌دهد.

« OECD اروپا

بر اساس جدیدترین داده‌های رسمی منطقه‌ای برای اروپا OECD واردات نفت خام در ماه اکتبر ۲۰۲۴ همچنان به روند کاهشی خود ادامه داد؛ این کاهش عمدتاً به دلیل ادامه فصل سنگین تعمیرات پالایشگاه‌ها بود. در این ماه، واردات نفت خام به این منطقه به طور میانگین به ۷/۵ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به ماه قبل ۴۶۰ هزار بشکه در روز (حدود ۶ درصد) کاهش داشته و پایین‌ترین سطح از فوریه ۲۰۲۱ محسوب می‌شود. همچنین، در مقایسه با اکتبر سال گذشته، واردات نفت خام ۱/۲ میلیون بشکه در روز (حدود ۱۳ درصد) کاهش یافته است.

از نظر منابع وارداتی خارج از منطقه، آمریکا در اکتبر بیشترین سهم را با ۱/۵ میلیون بشکه در روز داشت، اگرچه این میزان نسبت به ۱/۷ میلیون بشکه در روز در ماه قبل کاهش یافته بود. پس از آن، قزاقستان با ۰/۹ میلیون بشکه در روز و عربستان سعودی با ۰/۷ میلیون بشکه در روز در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند.

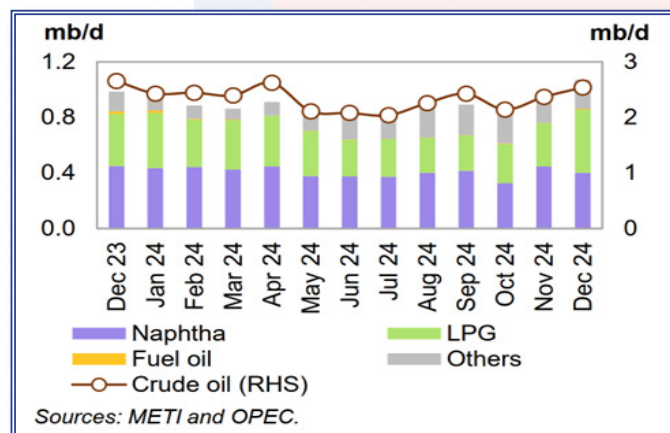

« ژاپن

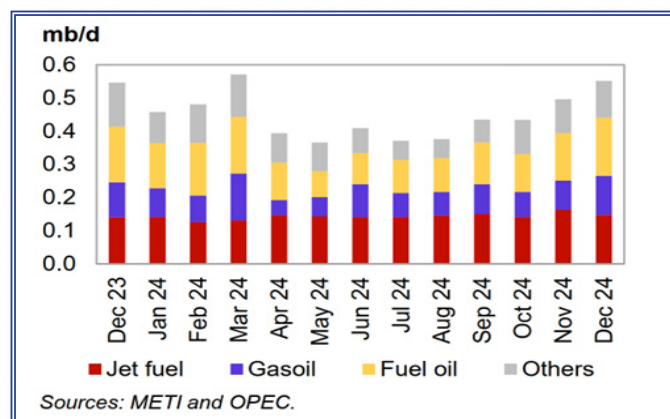
به طور میانگین ۸۹۹ هزار بشکه در روز بود که نسبت به سال قبل تغییر محسوسی نداشت؛ کاهش واردات نفتا، نفت کوره و LPG به‌طور کلی با افزایش واردات بنزین و گازوئیل جبران شد.

صادرات فرآورده‌های نفتی از جمله LPG، در دسامبر تقویت شد و به طور میانگین به ۵۵۲ هزار بشکه در روز رسید که نسبت به ماه قبل افزایش داشت. این رشد عمدتاً ناشی از افزایش صادرات نفت کوره به کره جنوبی و گازوئیل به استرالیا بود. صادرات فرآورده‌های نفتی نسبت به دسامبر سال گذشته تقریباً ثابت ماند و تنها ۱ درصد افزایش یافت. در مجموع در سال ۲۰۲۴، میانگین صادرات فرآورده‌های نفتی ژاپن ۴۴۵ هزار بشکه در روز بود که نسبت به سال ۲۰۲۳ کاهش ۴۴ هزار بشکه در روز (حدوداً ۹ درصد) را نشان می‌دهد. این کاهش در بیشتر فرآورده‌های اصلی مشاهده شد و تنها سوخت

نمودار ۵: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی ژاپن

نمودار ۶: صادرات فرآورده‌های پالایش شده ژاپن

نفت خام ژاپن در ماه دسامبر برای دومین ماه متوالی افزایش یافت. میانگین واردات نفت خام این کشور به ۲/۵ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به ماه قبل ۱۷۱ هزار بشکه در روز (بیش از ۷ درصد) افزایش داشته است. با این حال، در مقایسه با دسامبر سال گذشته، واردات نفت خام ژاپن همچنان با کاهشی معادل ۱۱۸ هزار بشکه در روز (بیش از ۴ درصد) مواجه بود. در مجموع سال ۲۰۲۴، میانگین واردات نفت خام ژاپن به ۲/۳ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به سال ۲۰۲۳، کاهشی معادل ۲۲۵ هزار بشکه در روز (حدوداً ۹ درصد) را نشان می‌دهد.

از نظر منابع واردات نفت خام، در دسامبر امارات متحده عربی با سهم ۴۶ درصد (افزایش از ۳۸ درصد در ماه قبل) به بزرگ‌ترین تأمین‌کننده نفت خام ژاپن تبدیل شد. پس از آن، عربستان سعودی با سهمی حدود ۳۹ درصد (کاهش از ۴۴ درصد در ماه قبل) در رتبه دوم قرار گرفت و کویت با ۶ درصد در جایگاه سوم بود. در مجموع در سال ۲۰۲۴، امارات متحده عربی با سهم ۴۴ درصد بزرگ‌ترین صادرکننده نفت خام به ژاپن بود و پس از آن عربستان سعودی با ۳۹ درصد و کویت با ۷ درصد قرار داشتند.

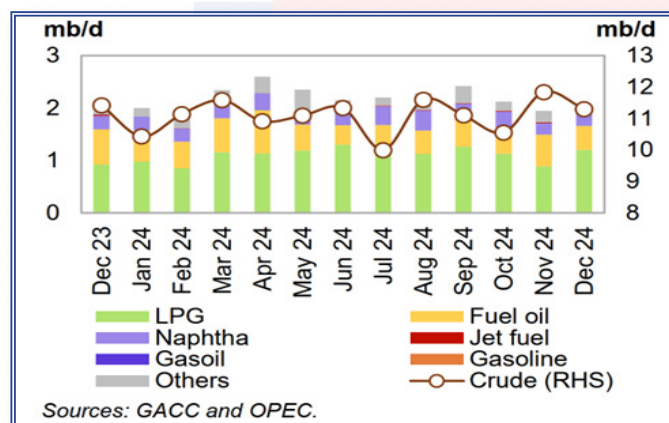
واردات فرآورده‌های نفتی از جمله گاز مایع (LPG)، نیز برای دومین ماه پیاپی افزایش یافت که این رشد عمدتاً به دلیل افزایش تقاضای فصلی رخ داد. واردات فرآورده‌های نفتی در دسامبر به طور میانگین به ۱/۱ میلیون بشکه در روز رسید که ۱۳۹ هزار بشکه در روز (حدوداً ۱۵ درصد) نسبت به ماه قبل افزایش یافت. این رشد عمدتاً تحت تأثیر افزایش واردات LPG قرار داشت و همچنین نفت سفید و گازوئیل نیز از این روند صعودی حمایت کردند؛ این در حالی است که واردات نفتا و تا حدی بنزین کاهش یافت. افزایش تقاضا برای LPG ناشی از مصرف بیشتر در فصل زمستان بود. در مقایسه با دسامبر ۲۰۲۳، واردات فرآورده‌های نفتی ژاپن ۸۵ هزار بشکه در روز (نزدیک به ۹ درصد) افزایش داشته است. در مجموع سال ۲۰۲۴، واردات فرآورده‌های نفتی به ژاپن

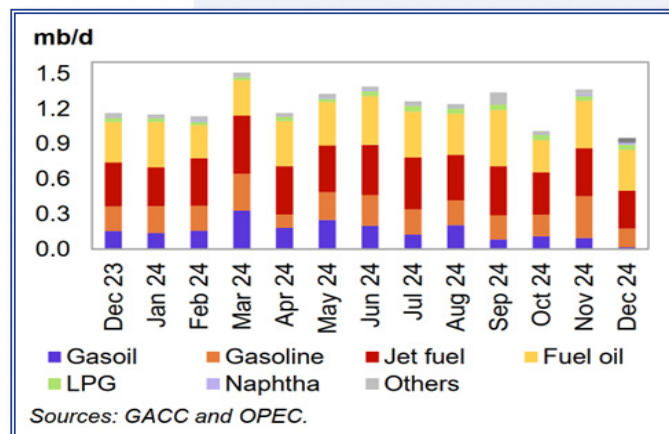
کرد. در مقایسه با دسامبر ۲۰۲۳، واردات فرآورده‌های نفتی کاهش ۲۹ هزار بشکه در روز یا بیش از ۱ درصد را نشان می‌دهد. در سال ۲۰۲۴، واردات کل فرآورده‌های نفتی چین به طور میانگین ۲/۲ میلیون بشکه در روز بود که نشان‌دهنده افزایش ۵ درصدی نسبت به سال گذشته است. این افزایش عمدتاً به دلیل واردات بیشتر LPG و نفت کوره بوده که به عنوان خوراک برای پالایشگران مستقل و کارخانه‌های پتروشیمی استفاده می‌شود. این افزایش‌ها تا حدی با کاهش واردات نفتا جبران شد.

در ماه دسامبر صادرات فرآورده‌های نفتی، از جمله LPG، به میزان ۴۱۷ هزار بشکه در روز یا حدود ۳۱ درصد نسبت به ماه قبل کاهش یافت و به طور میانگین به ۹۴۹ هزار بشکه در روز رسید. این کاهش در بیشتر فرآورده‌های اصلی مشاهده شد و عمدتاً تحت تأثیر کاهش صادرات بنزین بود، به‌ویژه با توجه به گزارش‌هایی که نشان

نمودار ۷: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی چین

نمودار ۸: صادرات فرآورده‌های نفتی چین

جت افزایش صادرات را تجربه کرد.

در نتیجه، خالص واردات فرآورده‌های نفتی ژاپن از جمله LPG، در دسامبر به طور میانگین ۵۱۹ هزار بشکه در روز بود که در مقایسه با ۴۳۶ هزار بشکه در روز در ماه قبل و ۴۴۰ هزار بشکه در روز در دسامبر ۲۰۲۳ افزایش داشته است

« چین »

واردات نفت خام چین پس از افزایش قابل توجه ماه قبل، در دسامبر کاهش یافت و به طور میانگین به ۱۱/۳ میلیون بشکه در روز رسید. این میزان نشان‌دهنده کاهش ۵۴۲ هزار بشکه در روز یا (حدود ۵ درصد) نسبت به ماه قبل است. در مقایسه با دسامبر سال گذشته، واردات نفت خام چین ۱۲۲ هزار بشکه در روز یا (حدود ۱ درصد) کاهش داشت. در مجموع، واردات نفت خام چین در سال ۲۰۲۴ به طور میانگین ۱۱/۱ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به سال گذشته ۲۳۰ هزار بشکه در روز یا (حدود ۲ درصد) کاهش یافته است.

از نظر منابع واردات نفت خام، روسیه در ماه نوامبر نیز همچنان در جایگاه نخست قرار دارد و حدود ۱۸ درصد از کل واردات را به خود اختصاص داده است، اگرچه این رقم نسبت به ۲۲ درصد در ماه گذشته کاهش یافته است. با وجود افزایش کلی واردات، جریان نفت از روسیه نسبت به ماه قبل ۹ درصد کاهش یافته است. عربستان سعودی با سهم ۱۴ درصدی در رتبه دوم قرار داشت که نسبت به ماه گذشته بیش از ۲۴ درصد افزایش یافته است. مالزی نیز با سهم تقریبی ۱۴ درصدی در رتبه سوم قرار داشت، اما این میزان نسبت به ۱۷ درصد ماه اکتبر کاهش یافته است.

در ماه دسامبر واردات فرآورده‌های نفتی، از جمله LPG، پس از دو ماه کاهش، به طور جزئی بهبود یافت. واردات فرآورده‌های نفتی به طور میانگین به ۲/۱ میلیون بشکه در روز رسید که نشان‌دهنده افزایش ۱۱۸ هزار بشکه در روز (حدود ۶ درصد) نسبت به ماه قبل بود. این افزایش عمدتاً ناشی از بهبود واردات LPG بود که از کاهش ماه قبل بهبود یافت و کاهش واردات نفت کوره را جبران

قرار گرفتند. در مجموع سال ۲۰۲۴، روسیه بزرگ‌ترین صادرکننده نفت خام به هند بود با سهم ۳۸ درصد که اندکی نسبت به ۳۹ درصد در سال قبل کاهش داشت. عراق با ۲۰ درصد و عربستان سعودی با ۱۴ درصد در جایگاه‌های بعدی قرار گرفتند.

در ماه دسامبر واردات فرآورده‌های نفتی، با کاهش ۱۰۰ هزار بشکه در روز (حدود ۸ درصد) به طور میانگین به ۱/۲ میلیون بشکه در روز رسید. این کاهش عمدتاً ناشی از افت شدید واردات LPG و همچنین دسته سایر فرآورده‌ها (که معمولاً شامل قیر برای هند می‌شود) بود. با این حال، در مقایسه با دسامبر ۲۰۲۳، واردات فرآورده‌های نفتی ۸۱ هزار بشکه در روز (حدود ۷ درصد) افزایش یافت. در سال ۲۰۲۴، واردات فرآورده‌های نفتی هند به طور میانگین ۱/۲ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به سال قبل ۸۵ هزار بشکه در روز (حدود ۸ درصد) رشد داشت. LPG بیشترین سهم را در این افزایش داشت و با رشد ۷۱ هزار بشکه در روز (حدود ۱۲ درصد) همراه بود. این افزایش واردات LPG توانست کاهش‌های جزئی در واردات نفت کوره، بنزین و نفتا را جبران کند، زیرا پالایشگاه‌های داخلی تمرکز خود را بر تأمین تقاضای داخلی گذاشتند.

در ماه دسامبر صادرات فرآورده‌های نفتی هند برای سومین ماه متوالی افزایش یافت. صادرات با رشد ۶۴ هزار بشکه در روز (حدود ۵ درصد) نسبت به ماه قبل به طور میانگین به ۱/۴ میلیون بشکه در روز رسید که بالاترین سطح در ۱۶ ماه گذشته بود. این افزایش عمدتاً به دلیل رشد صادرات بنزین و گازوئیل بود. در مقایسه با دسامبر ۲۰۲۳، صادرات فرآورده‌های نفتی تغییر چشمگیری نداشت و در سطح مشابه باقی ماند. در سال ۲۰۲۴، صادرات کل فرآورده‌های نفتی هند به طور میانگین ۱/۳ میلیون بشکه در روز بود که افزایشی معادل ۲۸ هزار بشکه در روز (حدود ۲ درصد) نسبت به سال گذشته داشت. این رشد صادرات عمدتاً ناشی از افزایش صادرات سوخت جت، نفت کوره و بنزین بود که بخشی از آن با کاهش صادرات گازوئیل جبران شد.

در نتیجه، خالص واردات فرآورده‌های نفتی هند در دسامبر به طور میانگین ۲۰۷ هزار بشکه در روز بود

می‌دهد پالایشگاه‌ها سهمیه‌های صادراتی خود را به حد اکثر رسانده‌اند. در مقایسه با دسامبر ۲۰۲۳، صادرات فرآورده‌های نفتی ۴۴ هزار بشکه در روز یا ۳ درصد افزایش یافت. در سال ۲۰۲۴، مجموع صادرات فرآورده‌های نفتی به طور میانگین ۱/۲ میلیون بشکه در روز بود که نشان‌دهنده کاهش ۹۵ هزار بشکه در روز (حدود ۷ درصد) نسبت به سال گذشته است. گازوئیل و بنزین عمده عوامل کاهش صادرات بودند که تحت تأثیر تقاضای ضعیف منطقه‌ای و تا حدی کمبود سهمیه‌های صادراتی قرار گرفتند.

در نتیجه، خالص واردات فرآورده‌های نفتی چین در دسامبر به طور میانگین ۵۸۵ هزار بشکه / روز بود که کاهش قابل توجهی نسبت به ۱/۱ میلیون بشکه در روز در ماه قبل نشان می‌دهد. در دسامبر ۲۰۲۳، خالص واردات فرآورده‌های نفتی چین به طور میانگین ۷۳۴ هزار بشکه در روز بود. در سال ۲۰۲۴، خالص واردات فرآورده‌های نفتی چین به طور میانگین ۹۵۷ هزار بشکه در روز بود که نسبت به ۷۴۸ هزار بشکه در روز در سال ۲۰۲۳ افزایش یافته است و این افزایش عمدتاً به دلیل رشد واردات فرآورده‌های نفتی و کاهش صادرات است.

« هند

در ماه دسامبر واردات نفت خام هند با افزایش جزئی به ۴/۷ میلیون بشکه در روز رسید که نشان‌دهنده رشد ۶۵ هزار بشکه در روز یا (حدود ۲ درصد) نسبت به ماه قبل است. در مقایسه با دسامبر سال گذشته، واردات نفت خام با افزایش ۷۱ هزار بشکه در روز یا (حدود ۲ درصد) همراه بود. در سال ۲۰۲۴، واردات نفت خام هند به طور میانگین نزدیک به ۴/۸ میلیون بشکه در روز بود که افزایشی معادل ۱۱۷ هزار بشکه در روز یا (حدود ۳ درصد) نسبت به سال قبل را نشان می‌دهد.

از نظر منابع واردات نفت خام، روسیه در دسامبر با سهم ۳۸ درصدی از کل واردات نفت خام هند همچنان بزرگ‌ترین تأمین‌کننده نفت خام هند باقی ماند که نسبت به ماه قبل تغییری نداشت. عراق با ۱۹ درصد در رتبه دوم و عربستان سعودی با ۱۳ درصد در رتبه سوم

سیستم ترانس‌نفت در دریای سیاه و دریای بالتیک و همچنین کاهش جزئی در خط لوله دروژبا رخ داد. با این حال، صادرات از طریق بندر کوزمینو به طور قابل توجهی افزایش یافت. در مقایسه با دسامبر ۲۰۲۳ نیز، صادرات نفت خام به میزان ۴۳۹ هزار بشکه در روز (حدود ۷ درصد) کاهش داشته است.

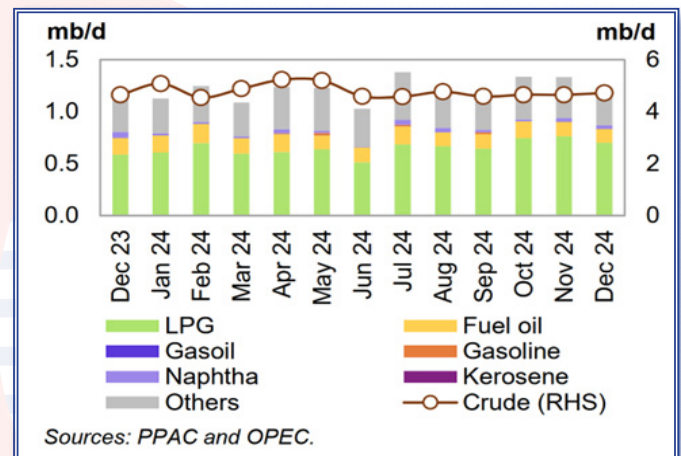
صادرات نفت خام از طریق سیستم ترانس‌نفت در ماه دسامبر به طور متوسط ۳/۵ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ماه قبل ۳۴۷ هزار بشکه در روز (حدود ۹ درصد) کاهش داشته است. این میزان در مقایسه با میان، صادرات از بندر نووروسیسک با کاهش ۱۳۵ هزار بشکه در روز (تقریباً ۲۸ درصد) به ۳۵۳ هزار بشکه در روز رسید. صادرات از بنادر دریای بالتیک نیز با افت ۲۷۱ هزار بشکه در روز (حدود ۱۸ درصد) به ۱/۳ میلیون بشکه در روز رسید. در این میان، صادرات از بندر پری‌مورسک با کاهش ۶۸ هزار بشکه در روز (حدود ۹ درصد) به ۷۳۵ هزار بشکه در روز و صادرات از بندر اوست-لوگا با کاهش ۲۰۳ هزار بشکه در روز (حدود ۲۸ درصد) به ۵۳۵ هزار بشکه در روز رسید.

در ماه دسامبر صادرات نفت از طریق خط لوله دروژبا نیز کاهش یافت و با افت ۶۴ هزار بشکه در روز (حدود ۲۰ درصد) به ۲۴۹ هزار بشکه در روز رسید که نسبت به دسامبر ۲۰۲۳ نیز اندکی کاهش داشت. در عین حال، صادرات به چین از طریق خط لوله ESPO در حدود ۶۳۰ هزار بشکه در روز باقی ماند که این میزان نسبت به دسامبر سال گذشته ۲۷ هزار بشکه در روز (حدود ۵ درصد) افزایش یافته است. بندر کوزمینو در اقیانوس آرام شاهد افزایش صادرات بود، به طوری که صادرات نفت از این بندر در دسامبر با رشد ۱۲۳ هزار بشکه در روز (حدود ۱۴ درصد) به ۹۸۶ هزار بشکه در روز رسید. این میزان نسبت به دسامبر سال گذشته ۷۸ هزار بشکه در روز (حدود ۹ درصد) افزایش یافته است.

در ماه دسامبر در سیستم لوک‌اوایل، صادرات از طریق سکوی فراساحلی واران‌دی در دریای بارنتز با افزایش ۵ هزار بشکه در روز (حدود ۵ درصد) به ۹۷ هزار بشکه در روز رسید، اگرچه این میزان در مقایسه با دسامبر

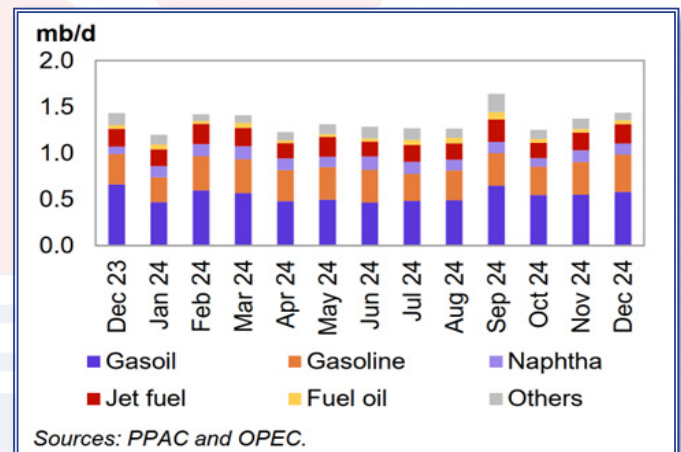
که نسبت به ۴۲ هزار بشکه در روز در ماه قبل افزایش داشت، اما در مقایسه با دسامبر ۲۰۲۳ که ۲۸۵ هزار بشکه در روز بود، کاهش یافته است. در مجموع سال ۲۰۲۴، خالص واردات فرآورده‌های نفتی هند به طور میانگین ۱۳۱ هزار بشکه در روز بود که نسبت به ۱۸۷ هزار بشکه در روز در سال گذشته کاهش داشته است.

نمودار ۹: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی هند

Sources: PPAC and OPEC.

نمودار ۱۰: صادرات فرآورده‌های نفتی هند

Sources: PPAC and OPEC.

« اوراسیا

مجموع صادرات نفت خام از روسیه و آسیای مرکزی در ماه دسامبر به طور میانگین به ۵/۹ میلیون بشکه در روز رسید که این رقم نشان‌دهنده کاهش شدید ۴۴۶ هزار بشکه در روز (حدود ۷ درصد) نسبت به ماه قبل است. این افت عمدتاً به دلیل کاهش صادرات نفت از طریق

سال گذشته ۶ هزار بشکه در روز (حدود ۶ درصد) کاهش داشته است.

در ماه دسامبر در دیگر مسیرهای صادراتی، صادرات از بندر خلیج آبیوا در شرق دور روسیه با افزایش جزئی ۱ هزار بشکه در روز (حدود ۲ درصد) همراه بود و بندر دکاستری نیز افزایش ۱۹ هزار بشکه در روز (حدود ۱۱ درصد) را ثبت کرد. مجموع صادرات از این دو بندر در دسامبر به طور میانگین به ۲۵۹ هزار بشکه در روز رسید.

صادرات نفت خام از آسیای مرکزی در ماه دسامبر، به طور متوسط ۲۳۴ هزار بشکه در روز بود که این میزان نسبت به ماه قبل ۲ هزار بشکه در روز (حدود ۱ درصد) افزایش داشت و در مقایسه با دسامبر ۲۰۲۳ نیز رشد ۱۰ هزار بشکه در روز (تقریباً ۵ درصدی) را نشان می‌دهد.

در ماه دسامبر در منطقه دریای سیاه، صادرات از پایانه CPC نیز با کاهش ۷۹ هزار بشکه در روز (حدود ۶ درصد) به طور میانگین کاهش یافت. این میزان در مقایسه با دسامبر سال گذشته نیز ۱۲۲ هزار بشکه در روز (حدود ۹ درصد) کمتر بود. همچنین، صادرات از طریق خط لوله باکو-تفلیس-جیحان BTC در دسامبر با افت ۴۷ هزار بشکه در روز (حدود ۷ درصد) به ۶۰۹ هزار بشکه در روز رسید، هرچند که نسبت به دسامبر ۲۰۲۳، افزایش جزئی ۵ هزار بشکه در روز (حدود ۱ درصد) داشت.

مجموع صادرات فرآورده‌های نفتی از روسیه و آسیای مرکزی در دسامبر به طور قابل توجهی افزایش یافت و با رشد ۳۰۸ هزار بشکه در روز (حدود ۱۴ درصدی) به میانگین تقریبی ۲/۵ میلیون بشکه در روز رسید. در مقایسه با دسامبر ۲۰۲۳ نیز، صادرات فرآورده‌های نفتی ۱۲۶ هزار بشکه در روز (حدود ۵ درصد) افزایش یافت که این رشد بیشتر به دلیل افزایش صادرات نفت کوره و نفتا بود.

«جمع بندی»

برآوردهای اولیه نشان می‌دهند که واردات نفت خام ایالات متحده در ماه ژانویه پس از عملکرد قوی در ماه قبل کاهش یافت و به طور میانگین به ۶/۴ میلیون بشکه در روز رسید، در حالی که صادرات نفت خام این کشور به کمتر از ۴ میلیون بشکه در روز کاهش یافت. در ژانویه صادرات فرآورده‌های نفتی نیز پس از ثبت رکورد در ماه نوامبر کاهش یافت و به طور میانگین به ۶/۵ میلیون بشکه در روز رسید.

برآوردهای اولیه نشان می‌دهند که واردات نفت خام کشورهای عضو OECD اروپا در ماه ژانویه، هم به صورت ماهانه و هم سالانه کاهش یافته است. این کاهش عمدتاً به دلیل کاهش واردات نفتی به هلند و فرانسه بوده که افزایش واردات از بریتانیا و ایتالیا نتوانست آن را جبران کند. همچنین، صادرات فرآورده‌های نفتی اروپا به دلیل کاهش ارسال به قاره آفریقا کاهش یافته است.

داده‌های کامل سال ۲۰۲۴ نشان می‌دهد که واردات نفت خام ژاپن در این سال به دلیل رکود اقتصادی، به ویژه در نیمه اول سال، با کاهش ۲۲۵ هزار بشکه در روز (حدود ۹ درصد) مواجه شد. واردات فرآورده‌های نفتی ژاپن تقریباً بدون تغییر و در حدود ۰/۹ میلیون بشکه در روز باقی ماند، چرا که افزایش واردات در نیمه دوم سال مانع از ثبت کاهش سالانه شد. با این حال، صادرات فرآورده‌های نفتی ژاپن در سال ۲۰۲۴ با کاهش ۹ درصدی به طور میانگین به ۵۴۹ هزار بشکه در روز رسید.

واردات نفت خام چین در سال ۲۰۲۴ با کاهش ۲۳۰ هزار بشکه در روز (حدود ۲ درصد) نسبت به سال قبل به طور میانگین به ۱۱ میلیون بشکه در روز رسید. این کاهش پس از رشد چشمگیر ۱/۱ میلیون بشکه در روز در سال قبل رخ داد. واردات فرآورده‌های نفتی چین در این سال به رکورد جدید ۲/۲ میلیون بشکه در روز رسید که عمدتاً به دلیل افزایش تقاضا برای خوراک پالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌ها بود. صادرات فرآورده‌های نفتی چین نیز با کاهش ۷ درصدی به طور میانگین به ۱/۲ میلیون بشکه در روز رسید که این کاهش بیشتر به دلیل کاهش صادرات گازوئیل و بنزین بود، هرچند که افزایش صادرات سوخت جت بخشی از این کاهش را جبران کرد.

واردات نفت خام هند در سال ۲۰۲۴ با ثبت رکورد جدید، به کمتر از ۴/۸ میلیون بشکه در روز رسید که این رشد ناشی از عملکرد مطلوب اقتصادی کشور بود. واردات فرآورده‌های نفتی هند نیز با ثبت رکورد جدید به ۱/۲ میلیون بشکه در روز رسید که بخشی از این رشد به دلیل فعالیت‌های انتخاباتی در ابتدای سال بود. صادرات فرآورده‌های نفتی هند در سال ۲۰۲۴ با افزایش ۲ درصدی به‌طور میانگین به ۱/۳ میلیون بشکه در روز رسید.

بررسی و تحلیل ماهانه بازار جهانی گاز طبیعی (در دوره ۱ فوریه تا ۲۸ فوریه ۲۰۲۵)

ژانمایی وحیدی
مدیر، امور اقتصادی
حیطه رفا مصطفایی

طبیعی در بازار شیکاگو نیز از یک روند صعودی همراه با نوسان برخوردار بوده و از حدود ۲/۹۹ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۲۹ ژانویه ۲۰۲۵، تا ۳/۶۰ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۲۶ فوریه ۲۰۲۵ افزایش یافت. بر اساس برآوردهای اداره اطلاعات انرژی آمریکا میزان ذخایر زیر زمینی عملیاتی گاز طبیعی آمریکا طی دوره منتهی به ۲۱ فوریه ۲۰۲۵ در حدود ۵۲/۱ میلیارد متر مکعب بود که نسبت به هفته پایانی ماه ژانویه ۱۵/۸ میلیارد متر مکعب کاهش یافته است. این ذخایر به میزان ۱۵/۹ میلیارد فوت مکعب (۲۳/۳۸ درصد) کمتر از

در طی دوره منتهی به ۲۶ فوریه ۲۰۲۵ قیمت‌های تک محموله گاز طبیعی در بازار آمریکا (هنری‌هاب) از حدود ۳/۳۹ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۲۹ ژانویه ۲۰۲۵، تا ۳/۹۱ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۲۶ فوریه ۲۰۲۵ افزایش یافت. از سوی دیگر، قیمت تک محموله گاز طبیعی در بازار نیویورک طی دوره مذکور از یک روند صعودی همراه با نوسان برخوردار بوده و از حدود ۳/۵۷ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۲۹ ژانویه ۲۰۲۵ تا ۳/۶۰ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۲۶ فوریه ۲۰۲۵ افزایش یافت. قیمت تک محموله گاز

جدول ۱: روند تغییرات قیمت‌های تک محموله گاز طبیعی بازار آمریکا طی دوره ۲۹ ژانویه الی ۲۶ فوریه ۲۰۲۵ - (دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو)

۲۶ فوریه	۱۹ فوریه	۱۲ فوریه	۵ فوریه	۲۹ ژانویه	
۳/۹۱	۷/۷۸	۳/۹۴	۳/۲۲	۳/۲۹	هنری هاب
۳/۶۰	۱۳/۷۴	۴/۱۵	۳/۸۱	۳/۵۷	نیویورک
۳/۶۰	۷/۸۲	۳/۹۰	۳/۱۲	۲/۹۹	شیکاگو

جدول ۲: روند تغییرات سطح ذخایر زیر زمینی عملیاتی گاز طبیعی آمریکا طی دوره منتهی به ۲۱ فوریه ۲۰۲۵

مقایسه روند تاریخی		میزان ذخایر بر حسب میلیارد فوت مکعب							منطقه
متوسط ۵ سال گذشته (۲۰۲۰-۲۰۲۴)		۲۱ فوریه ۲۰۲۴		میزان تغییر ذخایر ۲۱ فوریه ۲۰۲۴ نسبت به ۲۰ ژانویه ۲۰۲۵	۲۱ فوریه ۲۰۲۵	۱۴ فوریه ۲۰۲۵	۷ فوریه ۲۰۲۵	۳۱ ژانویه ۲۰۲۵	
تغییر (درصد)	ذخایر (میلیارد فوت مکعب)	تغییر (درصد)	ذخایر (میلیارد فوت مکعب)						
-۱۷/۶	۱۲/۵	-۲۲/۶	۱۳/۳	-۴/۱	۱۰/۳	۱۱/۹	۱۳/۳	۱۴/۴	شرق
-۲۱/۰	۱۵/۲	-۳۰/۶	۱۷/۳	-۵/۱	۱۲/۰	۱۴/۰	۱۵/۸	۱۷/۱	غرب
-۳/۸	۳۱/۱	-۲۰/۳	۳۷/۵	-۶/۵	۲۹/۹	۳۳/۷	۳۵/۹	۳۶/۴	تولید
-۱۱/۵	۵۸/۹	-۲۳/۴	۶۸/۰	-۱۵/۸	۵۲/۱	۵۹/۵	۶۵/۱	۶۷/۹	مجموع

جدول ۴: قیمت آتی‌های گاز طبیعی در بورس نیویورک (هنری‌هاب) - قیمت بسته شده

هفته دوم						هفته اول					
ماه	۱۰ فوریه	۱۱ فوریه	۱۲ فوریه	۱۳ فوریه	۱۴ فوریه	ماه	۳ فوریه	۴ فوریه	۵ فوریه	۶ فوریه	۷ فوریه
مارس ۲۵	۳,۴۴	۳,۵۱	۳,۵۶	۳,۶۲	۳,۷۲	مارس ۲۵	۳,۳۵	۳,۲۵	۳,۳۶	۳,۴۱	۳,۳۱
آوریل ۲۵	۳,۴۵	۳,۵۲	۳,۵۷	۳,۶۲	۳,۷۱	آوریل ۲۵	۳,۳۴	۳,۲۷	۳,۳۶	۳,۴۰	۳,۳۲
هفته چهارم						هفته سوم					
ماه	۲۴ فوریه	۲۵ فوریه	۲۶ فوریه	۲۷ فوریه	۲۸ فوریه	ماه	۱۷ فوریه	۱۸ فوریه	۱۹ فوریه	۲۰ فوریه	۲۱ فوریه
مارس ۲۵	۳,۹۹	۴,۱۷	۳,۹۱	۳,۹۳	۳,۸۳	مارس ۲۵	تعطیل	۴,۰	۴,۲۸	۴,۱۵	۴,۲۳
آوریل ۲۵	۳,۹۸	۴,۱۳	۳,۹۶	۳,۹۸	۳,۹۰	آوریل ۲۵	تعطیل	۳,۹۷	۴,۲۰	۴,۰۸	۴,۱۲

مصرف و کاهش دما، دستورهای عملیاتی مدیریت جریان گاز (Operational Flow Orders - OFOs) صادر کردند. این دستورات شرکت‌های حمل‌کننده گاز را ملزم می‌کند که تعادل بین دریافت و تحویل گاز را حفظ کنند تا عملکرد خطوط لوله ایمن، کارآمد و پایدار باقی بماند.

۵. افزایش عرضه گاز خوراک به پایانه‌های صادرات LNG آمریکا

۶. کاهش ذخایر گاز طبیعی آمریکا

۷. افزایش شاخص pmی آمریکا

۸. عملیات نگهداری در سیستم خط لوله El Paso Natural Gas، که گاز طبیعی را از غرب تگزاس به سمت غرب منتقل می‌کند، از ۲۵ فوریه آغاز شد و باعث کاهش ظرفیت انتقال خط لوله در چندین نقطه تا پایان هفته گزارش شد.

۹. گسترش هوای سرد در بخش‌های وسیعی از شمال شرق، جنوب شرق و غرب میانه ایالات متحده

۱۰. رشد تقاضا در بخش‌های خانگی، صنعتی و تولید برق

۱۱. شرکت El Paso Natural Gas یک وضعیت فورس مازور را در بخشی از خط لوله‌ای که گاز طبیعی را به سمت غرب به ایالت‌های جنوب غربی آمریکا منتقل می‌کند، گزارش کرد. تعمیرات که از ۵ فوریه آغاز شد، ظرفیت خط لوله را حدود ۴۰ درصد (معادل ۰.۴ میلیارد فوت مکعب در روز) کاهش داد.

فوریه افزایش یافت. کمترین مقدار آن در ۴ فوریه (۳,۲۵ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو) و بیشترین مقدار آن در ۱۹ فوریه (۴,۲۸ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو) بود. در جدول بالا قیمت آتی‌های گاز طبیعی در بازار بورس آمریکا (هنری‌هاب)، برای تحویل در ماه مارس و آوریل ۲۰۲۵، نشان داده شده است.

عمده عوامل تقویت‌کننده قیمت گاز طی ماه گذشته در بازار آمریکا عبارتند از:

۱. تحلیلگران معتقدند در آینده، قیمت‌ها در ایالات متحده و اروپا حتی پس از پایان فصل گرمایش در نیمکره شمالی بالا باقی می‌مانند، زیرا اروپا باید حجم بسیار بیشتری گاز را پیش از زمستان آینده ذخیره کند. و بیشتر این از واردات LNG، عمدتاً از ایالات متحده حاصل می‌شود (آژانس بین‌المللی انرژی هفته گذشته در تفسیری اعلام کرد: دستیابی به اهداف اتحادیه اروپا برای پر کردن ذخایر قبل از شروع زمستان آینده، مستلزم ورود گاز بسیار بیشتری نسبت به دو سال گذشته است که باعث افزایش تقاضای اروپا برای بازارهای جهانی LNG و تشدید اصول اساسی بازار می‌شود)؛

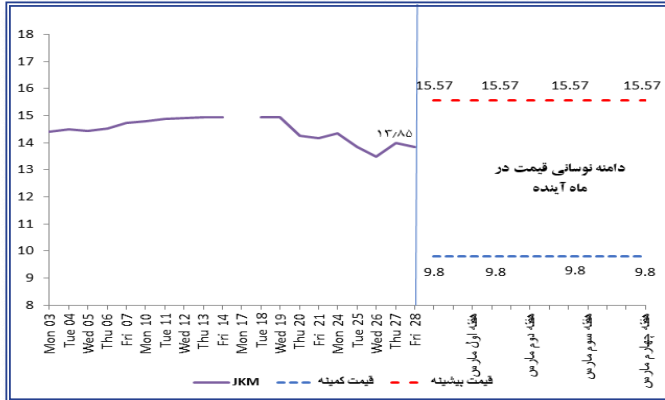
۲. اعمال تعرفه ۱۰ درصدی آمریکا بر واردات انرژی از کانادا و مکزیک

۳. کاهش تولید گاز طبیعی آمریکا

۴. طی دوره ۱۷ تا ۲۱ فوریه، شرکت‌های Transcontinental Gas Pipe Line و Texas Eastern Transmission، که گاز را به منطقه نیویورک منتقل می‌کنند، به دلیل افزایش

نمودار ۲: روند تغییرات قیمت آتی‌های گاز طبیعی (تحویل ماه اول) در بازار آسیا

Source: <https://www.cmegroup.com/>

عمده عوامل تضعیف کننده قیمت گاز طی ماه گذشته در بازار آسیا عبارتند از:

- کاهش قیمت گاز در اروپا فشار نزولی بر قیمت ال ان جی در بازارهای آسیایی (JKM) وارد کرد.
- به گزارش رویترز زمستان معتدل‌تر از حد معمول در شمال آسیا و کاهش تقاضای LNG در این بازار موجب کاهش واردات LNG آسیا در ماه فوریه ۲۰۲۵ به کمترین میزان در نزدیک به دو سال گذشته خواهد شد؛
- عدم تغییر نرخ بهره توسط چین
- موجودی‌های بالا در آسیای شمالی که همچنان ثابت مانده‌اند.
- افزایش دسترسی به منابع برق رقیب به ویژه هسته‌ای در کشورهای ژاپن و کره

جدول ۵: قیمت آتی‌های ال ان جی در ژاپن/ کره - قیمت بسته شده

هفته دوم						هفته اول					
ماه	۱۰ فوریه	۱۱ فوریه	۱۲ فوریه	۱۳ فوریه	۱۴ فوریه	ماه	۳ فوریه	۴ فوریه	۵ فوریه	۶ فوریه	۷ فوریه
مارس ۲۵	۱۴,۷۹	۱۴,۸۹	۱۴,۹۲	۱۴,۹۳	۱۴,۹۵	مارس ۲۵	۱۴,۴۱	۱۴,۵۰	۱۴,۴۳	۱۴,۵۲	۱۴,۷۳
آوریل ۲۵	۱۶,۸۴	۱۶,۴۹	۱۶,۱۷	۱۵,۱۳	۱۵,۱۴	آوریل ۲۵	۱۵,۴۳	۱۵,۲۴	۱۵,۶۳	۱۵,۷۹	۱۶,۲۴
هفته چهارم						هفته سوم					
ماه	۲۴ فوریه	۲۵ فوریه	۲۶ فوریه	۲۷ فوریه	۲۸ فوریه	ماه	۱۷ فوریه	۱۸ فوریه	۱۹ فوریه	۲۰ فوریه	۲۱ فوریه
مارس ۲۵	-	-	-	-	-	مارس ۲۵	تعطیل	۱۴,۹۵	۱۴,۹۵	۱۴,۹۵	-
آوریل ۲۵	۱۴,۳۴	۱۳,۸۶	۱۳,۴۹	۱۳,۹۹	۱۳,۸۵	آوریل ۲۵	تعطیل	۱۴,۵۵	۱۴,۱۱	۱۴,۲۵	۱۴,۱۷
مه ۲۵	۱۴,۳۸	۱۳,۵۱	۱۲,۸۳	۱۳,۷۲	۱۳,۴۳	مه ۲۵	تعطیل	۱۴,۸۲	۱۴,۳۳	۱۴,۳۶	۱۴,۱۴

از سوی دیگر، عوامل ذیل از افزایش بیشتر قیمت گاز طی ماه گذشته جلوگیری کرد:

- براساس داده‌های S&P Global Commodity Insights، میانگین تولید گاز در شمال شرق در ماه فوریه ۳۵.۸ میلیارد فوت مکعب در روز بوده است که ۳٪ (۱.۱ میلیارد فوت مکعب در روز) بیشتر از ژانویه است.
- کاهش رشد GDP آمریکا در فصل چهارم ۲۰۲۴
- کاهش شاخص اطمینان مصرف کننده در آمریکا
- افزایش تعداد دکلهای حفاری ایالات متحده
- افزایش خالص واردات گاز طبیعی از کانادا
- کاهش صادرات گاز طبیعی به مکزیک نسبت به هفته پایانی ماه ژانویه
- قیمت آتی‌های ال ان جی در بازار ژاپن/ کره طی ماه گذشته از یک روند کاهشی همراه با نوسان برخوردار بوده و از حدود ۱۴,۴۱ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳ فوریه ۲۰۲۵ تا بیش از ۱۳,۸۵ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۲۸ فوریه ۲۰۲۵ افزایش یافت. کمترین مقدار آن در ۲۶ فوریه (۱۳,۴۹ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو) و بیشترین مقدار آن در ۱۴، ۱۸ و ۱۹ فوریه (۱۴,۹۵ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو) بود.
- در جدول زیر قیمت آتی‌های ال ان جی در ژاپن-کره، برای تحویل در ماه مارس، آوریل و مه ۲۰۲۵، نشان داده شده است.

۶. بهبود تقاضای صنعتی چین (افزایش PMI بخش صنعت چین)

۷. رشد قیمت خانه در چین

۸. نگرانی نسبت به جنگ تجاری بالقوه چین با دولت ترامپ

۹. افزایش نگرانی‌ها برای عرضه کافی به دلیل جذب محموله‌ها توسط مشتریان اروپایی (به دلیل قیمت‌های بالای تک محموله در اروپا)

۱۰. کاهش نرخ تورم هند

۱۱. اخبار مربوط به تعرفه‌های تلافی‌جویانه چین بر LNG تولید شده در آمریکا

۱۲. فعالان بازار انتظار دارند که اعلام چین درباره اعمال تعرفه اضافی ۱۵٪ بر LNG ایالات متحده تأثیر کوتاه‌مدت محدودی بر بازار LNG داشته باشد، زیرا بیشتر (LNG) که از ایالات متحده صادر می‌شود، در شرایط فعلی به دلیل محدودیت‌های آربیتراژ (فاصله قیمتی بین بازارها)، عمدتاً به سمت اروپا ارسال می‌شود.

۱۳. سرمای هوا و اختلال عرضه در north west shelf در استرالیا و donggi senoro lng در اندونزی

۱۴. تلاش ژاپن و کره جنوبی برای داشتن ذخایر در سطح بهینه

میزان ذخایر گاز طبیعی اتحادیه اروپا طی دوره منتهی به ۲۸ فوریه ۲۰۲۵ روند نزولی داشته و در حدود ۴۵/۵ میلیارد متر مکعب (۳۸/۷ درصد) بود که نسبت به ۳۱ ژانویه ۲۰۲۵ حدود ۱۷/۴ میلیارد متر مکعب کاهش یافته و میزان ذخایر گاز طبیعی اتحادیه اروپا در تاریخ ۲۸ فوریه حدود ۴۵/۵ میلیارد متر مکعب بود.

در آلمان، میزان ذخایر طی دوره منتهی به ۲۸ فوریه ۲۰۲۵ نسبت به ۳۱ ژانویه به میزان ۵/۴ میلیارد متر مکعب کاهش یافته و در سطح ۸/۹ میلیارد متر مکعب قرار گرفته است میزان ذخایر آلمان در ۳۱ ژانویه در حدود ۱۴/۳ میلیارد متر مکعب بوده است.

در ۳۱ ژانویه حجم ذخایر ایتالیا ۱۲/۹ میلیارد متر مکعب بوده است و این مقدار در ۲۸ فوریه به ۱۰/۳ میلیارد متر مکعب کاهش یافته است. این نشان‌دهنده کاهش ۲۰/۲

۶. مذاکرات آمریکا و روسیه بر سر توافق صلح در اوکراین (اگر گاز روسیه دوباره به اروپا جریان یابد، آسیا می‌تواند از این وضعیت سود ببرد، رقابت جهانی برای گاز طبیعی مایع (LNG) را کاهش داده و منجر به کاهش قیمت‌های LNG خواهد شد.)

۷. گزارش تحلیلگر ارشد LNG در شرکت تحلیل داده Kpler مبنی بر چشم انداز نزولی برای LNG آسیایی که ناشی از انتظارات برای دماهای معتدل در شمال شرق آسیا در ماه مارس و بهبود عرضه LNG است.

۸. گزارش قاسم افغان، تحلیلگر Spark Commodities مبنی بر اینکه آربیتراژ ایالات متحده به شمال شرق آسیا از طریق دماغه امید نیک برای ماه فوریه برای چهارمین هفته متوالی کاهش یافته است اما همچنان نشان می‌دهد که انگیزه ایالات متحده برای تحویل محموله به اروپا است و نه آسیا!

از سوی دیگر، عوامل ذیل از کاهش بیشتر قیمت گاز طی ماه گذشته جلوگیری کرد:

۱. افزایش تقاضا از سوی کشورهای تایوان و تایلند

۲. وزارت اقتصاد، تجارت و صنعت ژاپن (METI) در ۱۹ فوریه اعلام کرد که موجودی LNG ژاپن برای تولید برق تا ۱۶ فوریه به ۲۰۰۱ میلیون تن رسیده است که نسبت به هفته قبل ۰.۱۴ میلیون تن کاهش داشته است.

۳. بر اساس پیش‌بینی شل، انتظار می‌رود تقاضای جهانی برای LNG تا سال ۲۰۴۰ حدود ۶۰ درصد افزایش یابد که ناشی از رشد اقتصادی در آسیا، تلاش‌های کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای در صنعت و حمل‌ونقل و تأثیر هوش مصنوعی است (اقتصادهای آسیایی نقش اصلی را در رونق LNG ایفا می‌کنند، به ویژه چین و هند که سرمایه‌گذاری زیادی در توسعه زیرساخت‌های گازی خود دارند. بخش دریایی همچنین یک محرک اصلی رشد LNG است)؛

۴. رشد تولید ناخالص داخلی هند

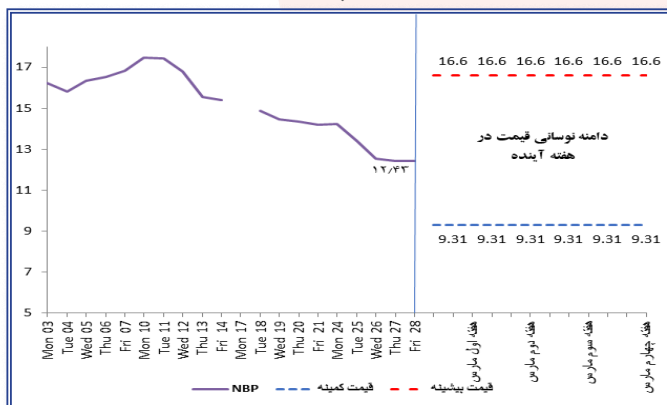
۵. افزایش GDP ژاپن در فصل چهارم ۲۰۲۴

جدول ۶: روند تغییرات سطح ذخیره سازی گاز طبیعی اتحادیه اروپا و کشورهای منتخب طی هفته منتهی به ۲۸ فوریه ۲۰۲۵

۲۸ فوریه		۲۱ فوریه		۱۴ فوریه		۷ فوریه		۳۱ ژانویه		
درصد ذخیره سازی	حجم ذخیره سازی	درصد ذخیره سازی	حجم ذخیره سازی	درصد ذخیره سازی	حجم ذخیره سازی	درصد ذخیره سازی	حجم ذخیره سازی	درصد ذخیره سازی	حجم ذخیره سازی	
۳۸.۷	۴۵.۵	۴۰.۹	۴۸.۱	۴۵.۲	۵۳.۲	۴۹.۷	۵۸.۱	۵۳.۶	۶۲.۹	اتحادیه اروپا
۳۴.۷	۸.۹	۳۶.۷	۹.۴	۴۳.۸	۱۱.۳	۴۹.۸	۱۲.۸	۵۵.۸	۱۴.۳	آلمان
۵۰.۵	۱۰.۳	۵۳.۱	۱۰.۹	۵۶.۳	۱۱.۶	۵۹.۸	۱۲.۳	۶۳.۲	۱۲.۹	ایتالیا

قیمت گاز طبیعی در بازار اروپا (TTF) طی دوره ۳ تا ۲۸ فوریه ۲۰۲۵، از حدود ۱۴/۶۱ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳ فوریه ۲۰۲۵ به ۱۵/۴۸ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۲۸ فوریه ۲۰۲۵ رسید. کمترین مقدار نمودار ۳: روند تغییرات قیمت آتی‌های گاز طبیعی (تحويل ماه اول) در بازار اروپا (NBP)

درصدی ذخایر گاز در طول این دوره است. قیمت آتی‌های گاز طبیعی در بازار اروپا (NBP) طی یک ماه گذشته از یک روند نزولی همراه با نوسان برخوردار بوده و از حدود ۱۶/۲۵ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳ فوریه ۲۰۲۵ تا ۱۲/۴۳ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۲۸ فوریه ۲۰۲۵ کاهش یافت. کمترین مقدار آن در ۲۷ فوریه (۱۲/۴۳ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو) و بیشترین مقدار آن در ۱۰ فوریه (۱۷/۴۹ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو) بود. در جدول زیر قیمت آتی‌های گاز طبیعی در بازار بورس لندن (NBP)، برای تحويل در ماه مارس و آوریل ۲۰۲۵، نشان داده شده است.

جدول ۷: قیمت آتی‌های گاز طبیعی در NBP - قیمت بسته شده

هفته دوم						هفته اول					
ماه	۱۰ فوریه	۱۱ فوریه	۱۲ فوریه	۱۳ فوریه	۱۴ فوریه	ماه	۳ فوریه	۴ فوریه	۵ فوریه	۶ فوریه	۷ فوریه
مارس ۲۵	۱۷,۴۹	۱۷,۴۳	۱۶,۷۸	۱۵,۵۵	۱۵,۴۲	مارس ۲۵	۱۶,۲۵	۱۵,۸۰	۱۶,۳۳	۱۶,۵۳	۱۶,۸۵
آوریل ۲۵	۱۷,۲۹	۱۷,۳۰	۱۶,۷۱	۱۵,۵۱	۱۵,۴۲	آوریل ۲۵	۱۶,۰۴	۱۵,۶۱	۱۶,۰۷	۱۶,۳۱	۱۶,۶۸
هفته چهارم						هفته سوم					
ماه	۲۴ فوریه	۲۵ فوریه	۲۶ فوریه	۲۷ فوریه	۲۸ فوریه	ماه	۱۷ فوریه	۱۸ فوریه	۱۹ فوریه	۲۰ فوریه	۲۱ فوریه
مارس ۲۵	۱۴,۲۴	۱۳,۴۱	۱۲,۵۴	۱۲,۴۳	۱۲,۴۳	مارس ۲۵	تعطیل	۱۴,۸۷	۱۴,۴۷	۱۴,۳۵	۱۴,۱۹
آوریل ۲۵	۱۴,۲۲	۱۳,۳۹	۱۲,۵۴	۱۳,۵۲	۱۳,۲۰	آوریل ۲۵	تعطیل	۱۴,۸۸	۱۴,۵۱	۱۴,۳۶	۱۴,۲۲

جدول ۸: قیمت آتی‌های گاز طبیعی در TTF - قیمت بسته شده

هفته اول						هفته دوم					
ماه	۳ فوریه	۴ فوریه	۵ فوریه	۶ فوریه	۷ فوریه	ماه	۱۰ فوریه	۱۱ فوریه	۱۲ فوریه	۱۳ فوریه	۱۴ فوریه
مارس ۲۵	۱۴,۶۱	۱۵,۸۸	۱۶,۲۹	۱۶,۴۸	۱۶,۷۳	مارس ۲۵	۱۷,۱۸	۱۷,۱۶	۱۶,۸۱	۱۶,۱۴	۱۶,۰۹
آوریل ۲۵	۱۶,۲۶	۱۵,۸۱	۱۶,۲۷	۱۶,۵۳	۱۶,۸۶	آوریل ۲۵	۱۷,۵۰	۱۷,۵۱	۱۶,۹۲	۱۵,۷۵	۱۵,۶۵

هفته سوم						هفته چهارم					
ماه	۱۷ فوریه	۱۸ فوریه	۱۹ فوریه	۲۰ فوریه	۲۱ فوریه	ماه	۲۴ فوریه	۲۵ فوریه	۲۶ فوریه	۲۷ فوریه	۲۸ فوریه
مارس ۲۵	تعطیل	۱۵,۸۴	۱۵,۷۲	۱۵,۶۷	۱۵,۶۴	مارس ۲۵	۱۵,۶۵	۱۵,۵۲	۱۵,۴۳	۱۵,۴۸	۱۵,۴۸
آوریل ۲۵	تعطیل	۱۵,۱۶	۱۴,۸۲	۱۴,۶۴	۱۴,۵۵	آوریل ۲۵	۱۴,۵۴	۱۳,۷۰	۱۲,۸۲	۱۳,۷۹	۱۳,۵۱

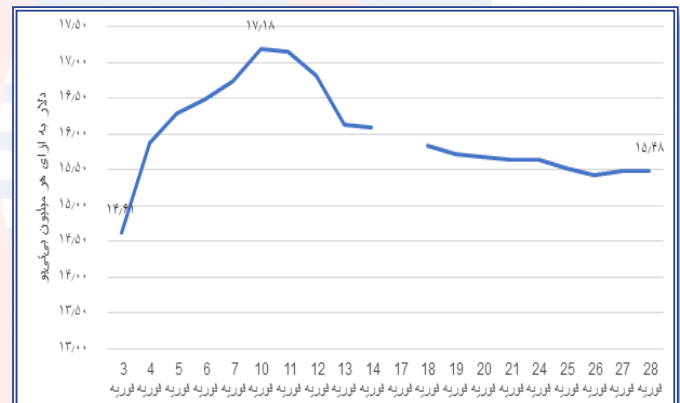
ریزی برای زمانی هستند که گاز روسیه به اروپا بازگردد که با تلاش‌های دونالد ترامپ رئیس‌جمهور ایالات متحده برای پایان دادن به جنگ در اوکراین احتمال آن بیشتر شده است (مسیرهای احتمالی شامل بازگرداندن ترانزیت از طریق اوکراین یا استفاده از یک خط لوله آسیب نخورده نورد استریم در زیر دریای بالتیک، مجرای مستقیم بین روسیه و آلمان است)؛

۵. تغییر مسیر محموله LNG قطر از بازار اروپا در پی کاهش قیمت‌ها در این بازار؛

۶. استقرار سریعتر انرژی‌های تجدیدپذیر در اروپا (استقرار انرژی خورشیدی و بادی بیشتر حساسیت قیمت سالانه برق را نسبت به هزینه گاز طبیعی کاهش می‌دهد و آنها را پایدارتر می‌کند، حتی با در نظر گرفتن تغییرات طبیعی در آب و هوا و عدم قطعیت تقاضای برق)؛

۷. استفاده بیشتر اروپا از انرژی‌های تجدیدپذیر و کاهش نرخ بهره برداری پایانه‌های واردات LNG در این منطقه (استفاده از پایانه LNG اتحادیه اروپا در سال ۲۰۲۴ به ۴۲ درصد کاهش یافت. با این حال، کشورهای اروپایی همچنان در حال برنامه ریزی برای سرمایه گذاری در پایانه‌های جدید واردات LNG هستند. IEEFA تخمین می‌زند که این می‌تواند منجر به این شود که ظرفیت گازی‌سازی مجدد اروپا در سال ۲۰۳۰ میانگین بهره‌برداری ۳۰ درصدی داشته باشد. از آنجایی که پروژه‌های جدید واردات LNG بهره‌برداری می‌شوند و مصرف گاز همچنان کاهش می‌یابد، IEEFA تخمین می‌زند که ظرفیت گازی‌سازی مجدد اروپا در سال ۲۰۳۰

نمودار ۳: روند تغییرات قیمت آتی‌های گاز طبیعی (تحویل ماه اول) در بازار اروپا (TTF)

آن در ۳ فوریه (۱۴,۶۱ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو) و بیشترین مقدار آن در ۱۰ فوریه (۱۷,۱۸ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو) بود.

در جدول بالا قیمت آتی‌های گاز طبیعی در TTF هلند، برای تحویل در ماه مارس و آوریل ۲۰۲۵، نشان داده شده است.

عمده عوامل تضعیف کننده قیمت گاز طی یک ماه گذشته در بازار اروپا عبارتند از:

۱. استقرار هوای گرمتر از نرمال در اروپا در هفته پایانی فوریه و کاهش تقاضای گرمایش در این بازار؛
۲. فشار شرکت‌ها و کشورهای اتحادیه اروپا برای کاهش اهداف پر کردن مجدد ذخایر برای سال ۲۰۲۵/۲۰۲۶؛
۳. گفتگوها برای پایان دادن به جنگ در اوکراین؛
۴. برخی از صنایع آلمان در شرق این کشور در حال برنامه

۳۱٫۵ میلیارد متر مکعب است که حدود نیمی از آن به ترکیه می‌رسد که امکانات ذخیره سازی خود را ندارد. این خط لوله از ایستگاه کمپرسور Russkaya در نزدیکی Anapa در سواحل دریای سیاه روسیه سرچشمه می‌گیرد؛

۱۵. ادعای تحلیگران مبنی بر احتمال کاهش تقاضای گاز در بخش صنعت اروپا در پی افزایش بی سابقه قیمت گاز در این بازار؛

۱۶. پیش‌بینی تحلیگران مبنی بر وجود مازاد عرضه در سال ۲۰۲۶ در بازار LNG با توجه به حجم بالای پروژه‌های بهره برداری شده و در نتیجه چشم انداز کاهشی قیمت LNG در کوتاه مدت؛

۱۷. پارلمان آلمان یک تمدید چهار ساله یارانه گاز طبیعی را تصویب کرد که باعث ایجاد تقاضای طولانی‌تر شده و به طور بالقوه فرصت‌هایی را برای بزرگترین تامین‌کننده LNG این کشور، ایالات متحده، باز می‌کند؛

۱۸. کاهش رشد GDP آلمان در فصل چهارم ۲۰۲۴

از سوی دیگر، عوامل ذیل از کاهش بیشتر قیمت گاز طی ماه گذشته جلوگیری کرد:

۱. ذخیره سازی اتحادیه اروپا اکنون حد ۴۰ درصد پر است و کمتر از میانگین ۱۰ سال گذشته است؛

۲. تحلیگران معتقدند در آینده، قیمت‌ها در ایالات متحده و اروپا حتی پس از پایان فصل گرمایش در نیمکره شمالی بالا باقی می‌مانند، زیرا اروپا باید حجم بسیار بیشتری گاز را پیش از زمستان آینده ذخیره کند و بیشتر این از واردات LNG، عمدتاً از ایالات متحده حاصل می‌شود (آژانس بین‌المللی انرژی هفته گذشته در تفسیری اعلام کرد: دستیابی به اهداف اتحادیه اروپا برای پر کردن ذخایر قبل از شروع زمستان آینده، مستلزم ورود گاز بسیار بیشتری نسبت به دو سال گذشته است که باعث افزایش تقاضای اروپا برای بازارهای جهانی LNG و تشدید اصول اساسی بازار می‌شود)؛

۳. افزایش PMI بخش صنعت در آلمان و منطقه یورو

بیش از سه برابر تقاضای LNG در آن سال خواهد بود).
۸. اعلام رئیس آژانس بین‌المللی انرژی مبنی بر رونق جهانی LNG به نفع ترکیه، اروپا و آسیا (انتظار می‌رود که تولید LNG در سال جاری ۶ درصد افزایش یابد و ۳۰ میلیارد متر مکعب دیگر به آن اضافه شود که به واسطه چندین پروژه بزرگ در آمریکای شمالی هدایت می‌شود)؛

۹. پیش‌نویس سند کمیسیون اتحادیه اروپا در روز سه‌شنبه ۱۸ فوریه ۲۰۲۵ نشان داد که اتحادیه اروپا سرمایه‌گذاری در پروژه‌های LNG در خارج از اتحادیه را به عنوان بخشی از برنامه‌های «تعامل فوری» با تامین‌کنندگان قابل اعتماد برای تلاش برای کاهش قیمت‌های انرژی در نظر خواهد گرفت؛

۱۰. احتمال سوئیچ به نفت اروپا در پی افزایش قیمت گاز

۱۱. افزایش مصرف زغال سنگ و فرآورده‌های نفتی در اروپا و جایگزینی آن با گاز طبیعی در پی افزایش قابل توجه قیمت گاز در این بازار و در نتیجه احتمال کاهش تقاضای گاز؛

۱۲. تلاش اروپا برای اعمال سقف قیمتی موقت برای گاز در این بازار (اتحادیه اروپا در حال حاضر از سال ۲۰۲۲ سقفی بر قیمت گاز، به اصطلاح «مکانیسم اصلاح بازار» دارد. اما سقف آن ۱۸۷ دلار (۱۸۰ یورو) در هر مگاوات ساعت برای TTF است. سقف قیمت گاز می‌تواند عرضه بلندمدت برای اروپا را به خطر بیندازد زیرا «اعتبار اروپا به‌عنوان یک مشتری جدی در بازار جهانی گاز را تضعیف می‌کند»؛

۱۳. چین برای LNG آمریکا تعرفه وضع کرده است، اقدامی که می‌تواند به طور قابل توجهی جریان تجارت جهانی را متحول کند؛

۱۴. افزایش عرضه گاز روسیه به اروپا از طریق ترک استریم در ژانویه ۲۰۲۵ به بالاترین حد خود (جریان گاز از طریق خط لوله ترک استریم بین ۳ و ۹ فوریه به رکورد هفتگی رسید و بیش از ۳۹۰ میلیون متر مکعب (میلی متر مکعب) از ایستگاه کمپرسور ۲-Strandzha در مرز ترکیه و بلغارستان پمپاژ شد. خط لوله ترک استریم گاز روسیه را از طریق دریای سیاه به ترکیه و جنوب و جنوب شرق اروپا منتقل می‌کند. مجموع ظرفیت سالانه آن

منابع و مأخذ:

- 1- <https://www.eia.gov/naturalgas/weekly/#tabs-storage-3>
- 2- <https://www.cmegroup.com/markets/energy/natural-gas/lng-japan-korea-marker-platts-swap.settlements.html#tradeDate=08%2F30%2F2024>
- 3- <https://www.cmegroup.com/markets/energy/natural-gas/uk-nbp-natural-gas-usd-mmbtu-icis-heren-front-month.settlements.html#tradeDate=01%2F31%2F2025>
- 4- <https://www.hellenicshippingnews.com/asian-spot-lng-prices-at-two-month-high-tracking-eu-gas-rally/>
- 5- https://in.tradingview.com/news/reuters.com,2025:newsml_L5N3PC1E0:0-asia-spot-lng-prices-at-three-week-low-amid-tepid-demand/

۴. بر اساس چشم انداز ماهانه ICIS، انتظار می رود مصرف گاز در اروپا در ماه فوریه ۲۰۲۵ نسبت به سال گذشته ۱۷ درصد افزایش یابد که ناشی از تقاضای مسکونی و تجاری است؛

۵. نگرانی معامله گران در مورد اختلالات احتمالی بازار در بحبوحه تشدید تنش‌های تجاری بین ایالات متحده و چین (پکن اخیراً در واکنش به تصمیم دونالد ترامپ رئیس جمهور سابق آمریکا مبنی بر اعمال تعرفه‌های ۱۰ درصدی بر کالاهای چینی، تعرفه ۱۵ درصدی بر واردات LNG آمریکا وضع کرده است)؛

۶. نگرانی‌های مربوط به عرضه در پی قطعی‌های برنامه ریزی نشده در نروژ؛

۷. بر اساس گزارش Equinor، بازارهای گاز اروپا احتمالاً امسال تحت تأثیر نوسانات مجدد قرار خواهند گرفت و ممکن است در ماه‌های تابستان با پر کردن ذخایر قاره پیش از زمستان آینده، «افزایش قابل توجهی» را تجربه کنند؛

۸. کاهش نرخ بهره توسط انگلستان؛

۹. استقرار هوای سرد در ۳ هفته آغازین ماه فوریه و در نتیجه افزایش تقاضای گرمایش در این منطقه؛

۱۵

بررسی تحولات تجارت گاز

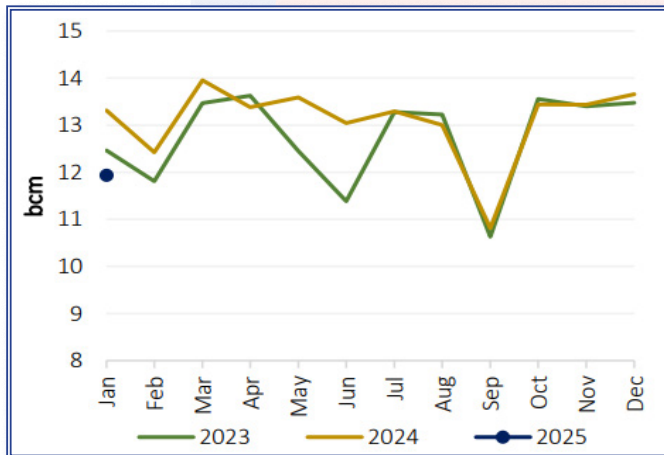
۱۵

کیمیا ساکات ناصر آبادی مطابق

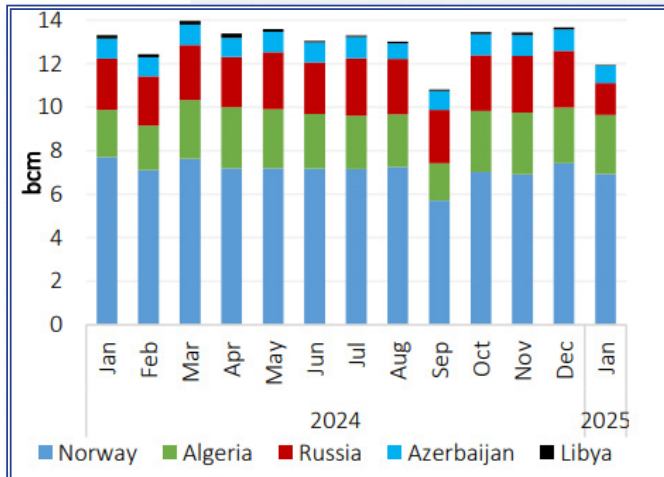
خط لوله به اتحادیه اروپا صادر می‌کنند، تنها الجزایر توانست میزان صادرات خود را نسبت به سال گذشته افزایش دهد.

نمودار ۳ واردات گاز طبیعی اتحادیه اروپا از طریق خط لوله از مسیرهای اصلی عرضه در ژانویه ۲۰۲۵ را نشان می‌دهد. در ژانویه ۲۰۲۵، صادرات گاز از نروژ به فرانسه ۴۰ درصد نسبت به ماه قبل کاهش یافت که این کاهش ناشی از افزایش تقاضای بریتانیا و ایرلند برای گاز نروژ

نمودار ۱: واردات ماهانه اتحادیه اروپا از طریق خط لوله

نمودار ۲: واردات ماهانه اتحادیه اروپا از طریق خط لوله توسط تامین‌کننده‌ها

مقدمه

در این گزارش تحولات تجارت گاز با استفاده از آخرین گزارش ماهانه منتشر شده در ماه فوریه سال ۲۰۲۵ توسط مجمع کشورهای صادرکننده گاز در دو بخش تجارت از طریق خط لوله و تجارت ال‌ان‌جی بررسی شده است.

« تجارت گاز از طریق خط لوله PNG

در ژانویه ۲۰۲۵، واردات جهانی گاز طبیعی از طریق خط لوله (PNG) حدود ۵۰ میلیارد مترمکعب برآورد شد که نسبت به سال گذشته ۳ میلیارد مترمکعب کاهش داشت. دلیل اصلی این کاهش، افت عرضه گاز از نروژ و روسیه به اتحادیه اروپا بود، اگرچه واردات از بریتانیا و چین افزایش یافت.

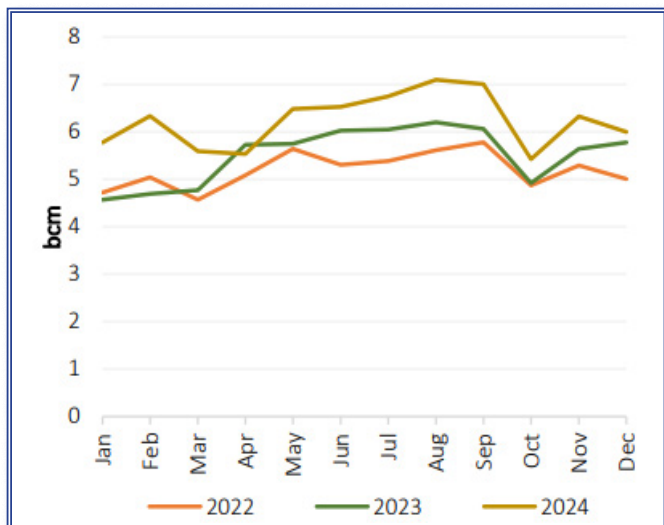
« تجارت گاز از طریق خط لوله در منطقه اروپا

در نخستین ماه سال، کاهش مورد انتظار در حجم واردات گاز طبیعی از طریق خط لوله در اتحادیه اروپا مشاهده شد که با پایان توافق ترانزیت گاز بین روسیه و اوکراین همزمان بود. در ژانویه ۲۰۲۵، کشورهای اروپایی ۱۱.۹ میلیارد مترمکعب گاز از طریق خط لوله وارد کردند که ۱۳ درصد کمتر از ماه قبل بود (نمودار ۱). کاهش حجم گاز روسیه تأثیر قابل توجهی بر واردات کلی منطقه داشت، اما نروژ نیز افت عرضه مشابهی را به ثبت رساند. دلیل این موضوع، هوای سردتر در بریتانیا بود که موجب شد بریتانیا گاز بیشتری از نروژ خریداری کند و در نتیجه، صادرات نروژ به بازارهای اتحادیه اروپا کاهش یابد (نمودار ۲).

حجم واردات گاز طبیعی اتحادیه اروپا از طریق خط لوله در ژانویه ۲۰۲۵ نسبت به ژانویه سال گذشته ۱۰ درصد کاهش یافت. از میان پنج کشوری که گاز طبیعی از طریق

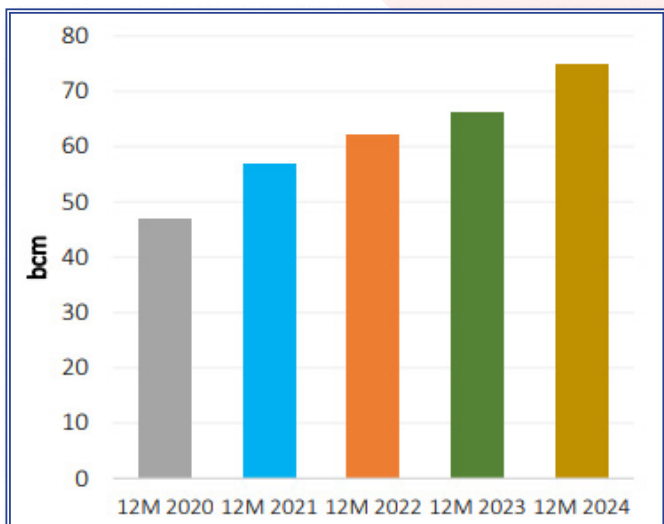

نمودار ۴: واردات ماهانه گاز چین از طریق خط لوله

افزایش واردات در دسامبر عمدتاً به دلیل افزایش عرضه گاز روسیه از طریق خط لوله قدرت سیبری^۳ بود که یک ماه زودتر از برنامه‌ریزی اولیه به حداکثر ظرفیت رسید. در این ماه، سهم گاز وارداتی از طریق خط لوله در کل واردات گاز چین به ۳۸ درصد رسید. در سال ۲۰۲۴، چین در مجموع ۷۵ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله وارد کرد که نسبت به سال ۲۰۲۳، ۱۳ درصد افزایش را نشان می‌دهد (نمودار ۵).

نمودار ۵: واردات چین از طریق خط لوله در دوره از ابتدا سال تا امروز هر سال

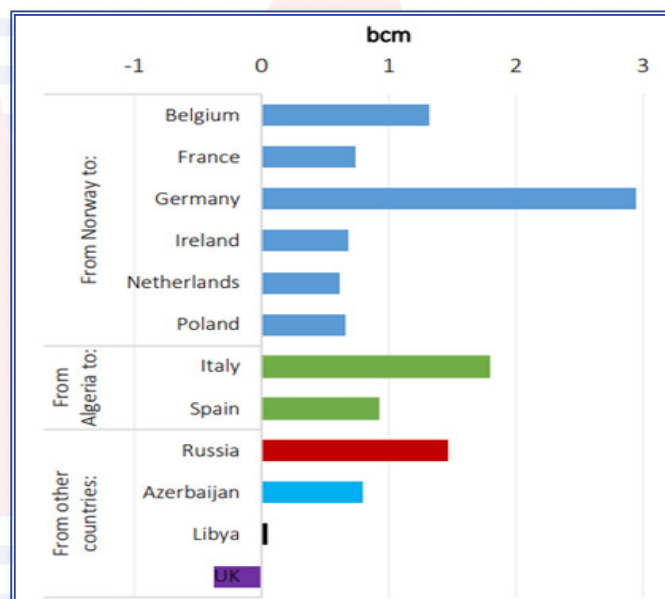

1. TurkStream
2. Interconnectors
3. Power of Siberia

بود. الجزایر صادرات گاز خود را از هر دو مسیر افزایش داد و حدود دو سوم از این گاز از طریق ایتالیا وارد شبکه توزیع اروپا شد. صادرات گاز روسیه از طریق خط لوله ترک‌استریم نسبت به ماه قبل ۲ درصد افزایش یافت. علاوه بر این، از طریق اتصال دهنده ها^۲، حدود ۰.۴ میلیارد مترمکعب گاز از اتحادیه اروپا به بریتانیا صادر شد.

در ژانویه ۲۰۲۵، روسیه صادرات گاز خود از طریق ترک‌استریم به اتحادیه اروپا را نسبت به ژانویه ۲۰۲۴، ۲۷ درصد افزایش داد، در حالی که الجزایر صادرات گاز به ایتالیا و اسپانیا را به ترتیب ۳۲ درصد و ۱۲ درصد افزایش داد. در مقابل، عرضه گاز نروژ به بیشتر بازارهای اصلی خود کاهش سالانه داشت.

نمودار ۳: واردات گاز اتحادیه اروپا توسط خط لوله از مسیرهای عرضه

« تجارت گاز از طریق خط لوله در منطقه آسیا

در دسامبر ۲۰۲۴، چین ۶ میلیارد مترمکعب (bcm) گاز طبیعی از طریق خط لوله (PNG) وارد کرد که این میزان ۴ درصد بیشتر از مدت مشابه سال قبل بود (نمودار ۴). این رشد، هشتمین ماه متوالی افزایش سالانه در واردات گاز از طریق خط لوله چین در طول سال ۲۰۲۴ می‌باشد.

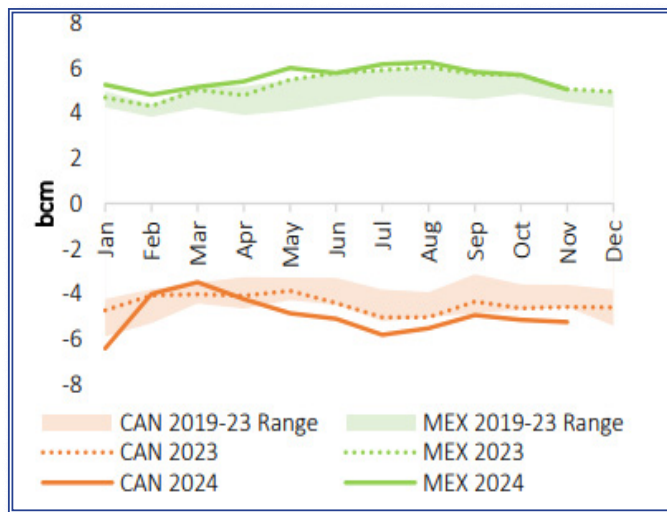
۷). در مجموع، واردات گاز طبیعی تایلند از طریق خط لوله طی ده ماه نخست سال ۲۰۲۴ نسبت به سال قبل ۹ درصد کاهش یافت و به ۴.۴ میلیارد مترمکعب رسید.

« تجارت گاز از طریق خط لوله در منطقه آمریکای شمالی

در نوامبر ۲۰۲۴، مکزیک ۵ میلیارد مترمکعب (bcm) گاز طبیعی از طریق خط لوله (PNG) از ایالات متحده وارد کرد که ۰.۴ درصد کمتر از سال گذشته و ۱۱ درصد کمتر از ماه قبل بود (نمودار ۸). با این حال، در مجموع واردات گاز طبیعی مکزیک از طریق خط لوله در ۱۱ ماه نخست سال ۲۰۲۴ نسبت به سال قبل ۵ درصد افزایش یافت و به ۶۱ میلیارد مترمکعب رسید.

در همان ماه، میزان خالص جریان گاز طبیعی از طریق خط لوله از کانادا به ایالات متحده به ۵.۲ میلیارد مترمکعب رسید که نسبت به سال گذشته ۱۴ درصد و نسبت به ماه قبل ۲ درصد افزایش داشت. در این دوره، جریان گاز از کانادا به ایالات متحده با رشد ماهانه به ۷.۷ میلیارد مترمکعب رسید، در حالی که صادرات گاز از ایالات متحده به کانادا نیز با افزایش ماهانه به ۲.۴ میلیارد مترمکعب رسید.

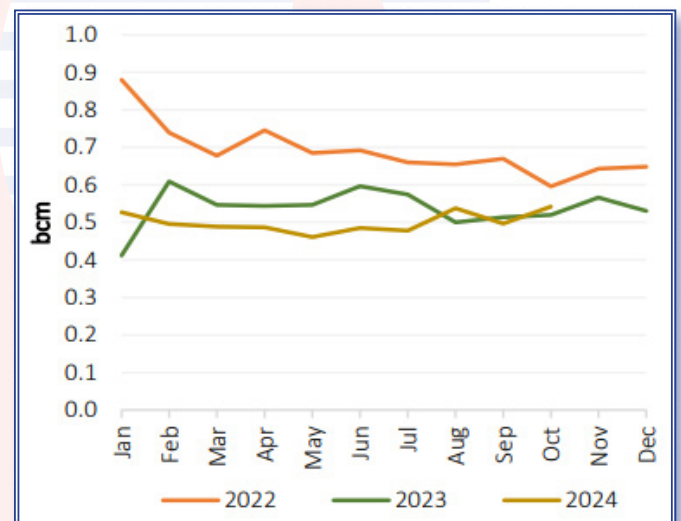
نمودار ۸: خالص تجارت گاز ایالات متحده آمریکا از طریق خط لوله (PNG)

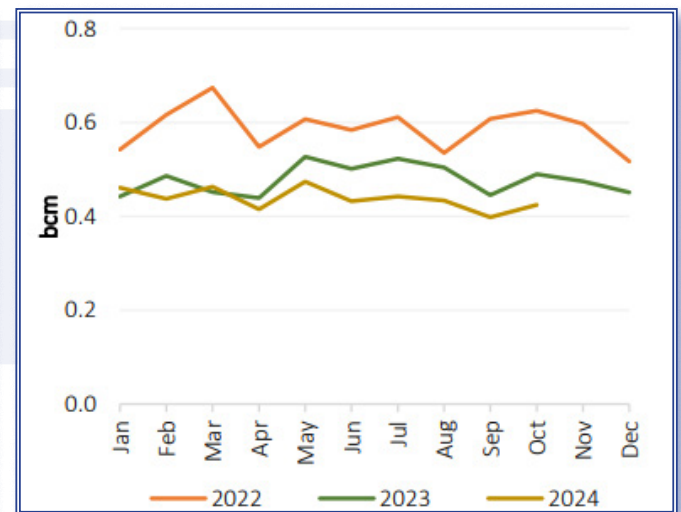
در اکتبر ۲۰۲۴، سنگاپور ۰.۵۴ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله از اندونزی و مالزی وارد کرد که این میزان نسبت به سال قبل ۴ درصد افزایش داشت. واردات گاز طبیعی از طریق خط لوله نسبت به ماه قبل نیز ۹ درصد افزایش یافت (نمودار ۶). با این حال، واردات گاز سنگاپور از طریق خط لوله در ده ماه نخست سال ۲۰۲۴ نسبت به سال قبل ۷ درصد کاهش یافت و به ۵ میلیارد مترمکعب رسید.

در همان ماه، تایلند ۰.۴۲ میلیارد مترمکعب گاز از میانمار وارد کرد که این میزان ۱۳ درصد کمتر از مدت مشابه سال گذشته اما ۷ درصد بیشتر از ماه قبل بود (نمودار ۶).

نمودار ۶: واردات ماهانه گاز طبیعی سنگاپور از طریق خط لوله

نمودار ۷: واردات ماهانه گاز طبیعی در تایلند از طریق خط لوله

خواهند کرد. علاوه بر این، مقامات بولیوی اخیراً مقرراتی را تصویب کرده‌اند که امکان ترانزیت گاز آرژانتین به برزیل را فراهم می‌کند.

۲. مذاکرات روسیه و ایران درباره تجارت گاز از طریق خط لوله

در ژانویه ۲۰۲۵، رؤسای جمهور روسیه و ایران در یک کنفرانس خبری مشترک پیشرفت‌های مذاکرات برای تجارت گاز از طریق خط لوله را اعلام کردند. در این چارچوب، پیشنهاد اولیه شامل عرضه حدود ۲ میلیارد مترمکعب در سال از روسیه به ایران است، با این هدف که در آینده این مقدار به ۵۵ میلیارد مترمکعب در سال افزایش یابد.

دو طرف بر لزوم انجام مذاکرات بیشتر در زمینه قیمت‌گذاری و مسائل فنی تأکید کردند. با این حال، این تجارت ممکن است در مرحله نخست از طریق یک توافق سوآپ گازی با جمهوری آذربایجان تسهیل شود و در آینده، گسترش زیرساخت‌ها برای دستیابی به ظرفیت پیشنهادی ضروری خواهد بود.

تجارت LNG

واردات LNG

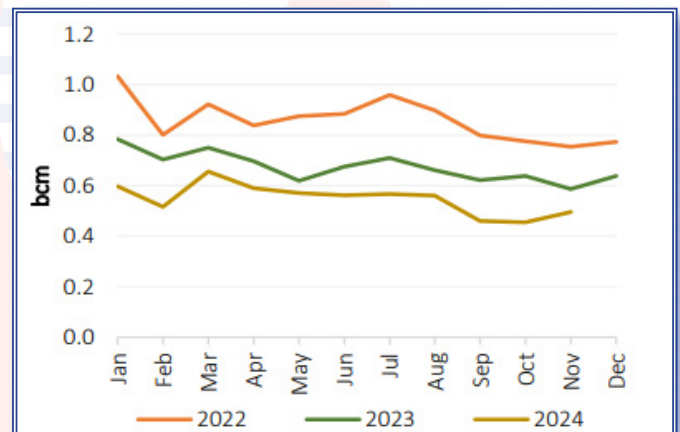
در ژانویه ۲۰۲۵، میزان واردات جهانی ال‌ان‌جی به ۳۸.۸۵ میلیون تن (Mt) رسید که نشان‌دهنده کاهش جزئی ۰.۳ درصدی (۰.۱۲ میلیون تن) نسبت به سال قبل است (نمودار ۱۰). با این حال، این میزان دومین رکورد بالاترین واردات ماهانه ال‌ان‌جی در تاریخ محسوب می‌شود، در حالی که ژانویه ۲۰۲۴ همچنان بالاترین رکورد را دارد. کاهش واردات ال‌ان‌جی بیشتر تحت تأثیر کاهش تقاضا در مناطق آسیا-اقیانوسیه و آمریکای شمالی بود، اما این افت تا حدی با افزایش واردات در اروپا و منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) جبران شد (نمودار ۱۱).

در این دوره، قیمت گاز در بازار TTF اروپا همچنان نسبت به قیمت تک محموله ال‌ان‌جی در شمال شرق آسیا

« تجارت گاز منطقه آمریکای لاتین و کارائیب از طریق خط لوله

در نوامبر ۲۰۲۴، بولیوی ۰.۵ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله به برزیل صادر کرد (نمودار ۹). این مقدار ۱۵ درصد کمتر از سال گذشته اما ۹ درصد بیشتر از ماه قبل بود. در مجموع، صادرات گاز بولیوی طی یازده ماه نخست سال ۲۰۲۴ نسبت به سال قبل ۱۹ درصد کاهش یافت و به ۶ میلیارد مترمکعب رسید. در همین ماه، آرژانتین ۰.۱۴ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله به شیلی صادر کرد که این میزان ۲۱ درصد نسبت به سال گذشته و ۲۳ درصد نسبت به ماه گذشته کاهش یافت.

نمودار ۹: صادرات ماهانه گاز بولیوی از طریق خط لوله (PNG)

« سایر تحولات

۱. افزایش صادرات گاز طبیعی آرژانتین از طریق خط لوله

پس از پایان واردات بلندمدت گاز طبیعی از طریق خط لوله از بولیوی در سپتامبر ۲۰۲۴، آرژانتین به توسعه تولید و برنامه‌های صادرات گاز خود ادامه می‌دهد. در این راستا، از ژوئن ۲۰۲۴، مقامات آرژانتینی شروع به امضای قراردادهای صادراتی با مشتریان برزیلی کرده‌اند و در دسامبر ۲۰۲۴، چهار قرارداد جدید به امضا رسید که مجموع قراردادهای صادراتی را به ۱۴ مورد رساند. این چهار قرارداد جدید، در مجموع تا ۱ میلیارد مترمکعب در سال گاز به صورت غیرمتعهدانه^۱ (قابل قطع) تأمین

1. Interruptible

« اروپا »

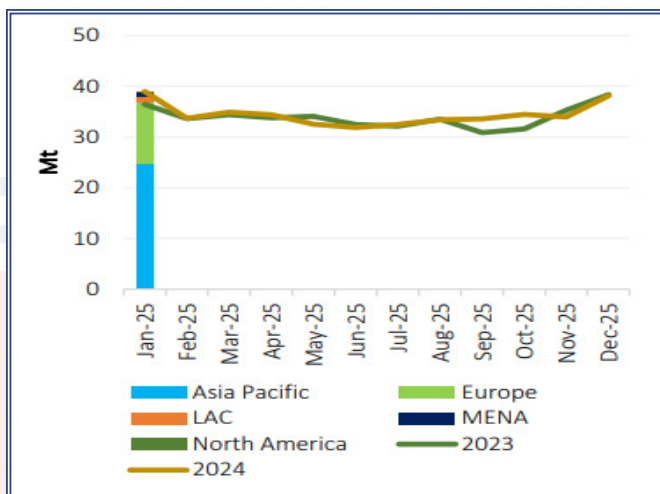
در ژانویه ۲۰۲۵، واردات ال ان جی در اروپا با رشد ۸.۴ درصدی (معادل ۰.۹۳ میلیون تن) نسبت به سال گذشته به ۱۲.۰۳ میلیون تن رسید (نمودار ۱۲). این اولین افزایش سالانه واردات ال ان جی در اروپا از ژوئن ۲۰۲۳ و همچنین بالاترین میزان واردات ماهانه از آوریل ۲۰۲۳ محسوب می‌شود.

دلایل این افزایش شامل کاهش واردات گاز از طریق خط لوله (عمدتاً به دلیل عدم تمدید توافق ترانزیت گاز بین روسیه و اوکراین) و افزایش تقاضای گاز برای گرمایش به دلیل سرمای شدیدتر از میانگین فصلی بوده است.

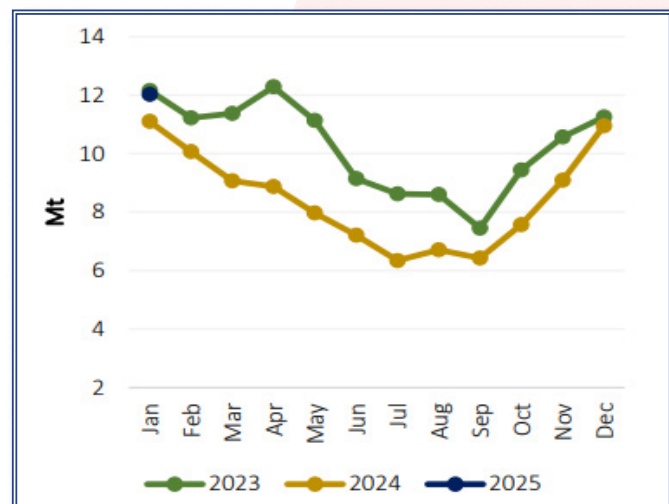
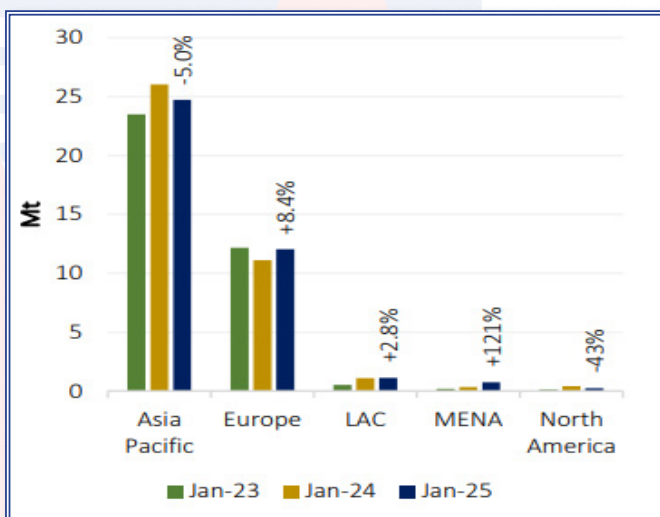
مقایسه کشورها نشان می‌دهد که واردات ال ان جی

نمودار ۱۲: روند واردات ماهانه LNG اروپا

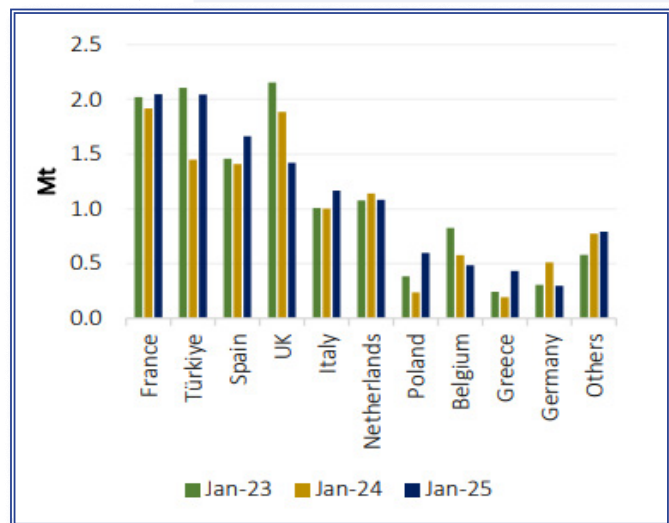
نمودار ۱۰: روند واردات ماهانه LNG جهانی

نمودار ۱۱: روند واردات LNG منطقه ای از ابتدای سال تا امروز

نمودار ۱۳: برترین واردکنندگان LNG در اروپا

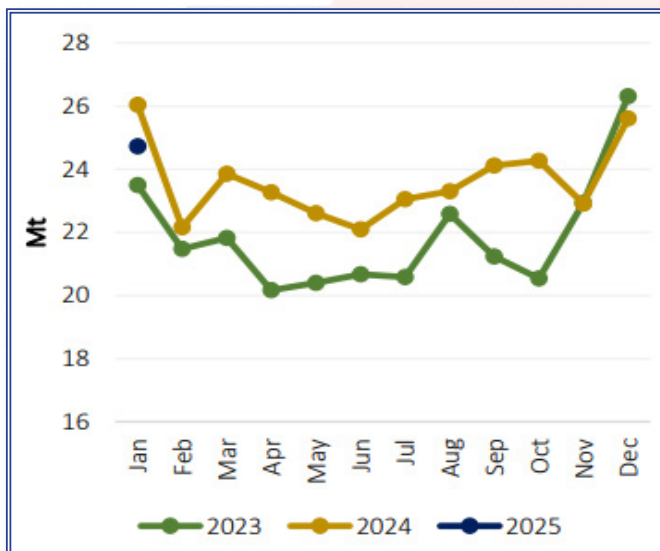
(NEA) اختلاف قابل توجهی داشت. این مسئله باعث شد بخش بیشتری از ال ان جی صادراتی آمریکا به جای بازار آسیا-اقیانوسیه، به اروپا ارسال شود. در مقایسه با دسامبر ۲۰۲۴، واردات جهانی ۰.۷۳ میلیون تن نسبت به ماه قبل افزایش یافت که این رشد ناشی از افزایش واردات در همه مناطق به جز آسیا-اقیانوسیه بود.

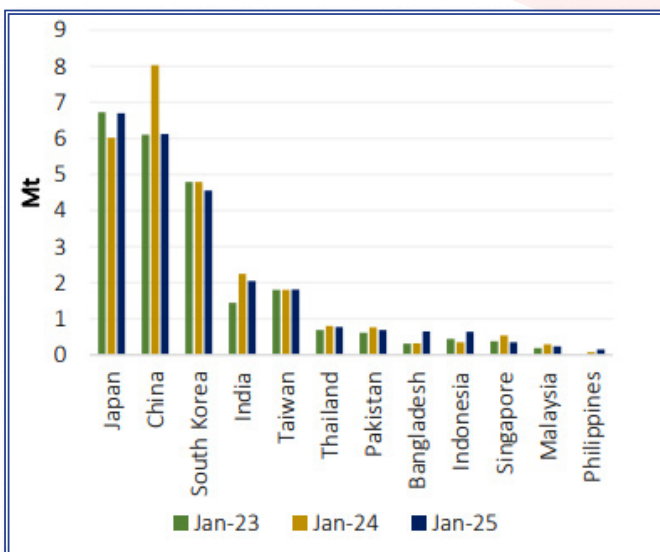
که افزایش واردات در بنگلادش، اندونزی و ژاپن تا حدی این کاهش را جبران کرد (نمودار ۱۵).

در این میان، چین واردات ال ان جی خود را به پایین‌ترین سطح از جولای ۲۰۲۴ رساند که دلیل آن کاهش تقاضا برای گرمایش به علت دمای بالاتر از حد معمول و قیمت‌های بالای ال ان جی بود. در هند و سنگاپور نیز قیمت‌های بالای ال ان جی باعث کاهش خرید تک محموله ال ان جی شد. کره جنوبی با افت واردات مواجه شد که بخشی از آن به دلیل کاهش عرضه محموله‌های ال ان جی از آمریکا بود، چرا که بخش عمده‌ای از این

نمودار ۱۴: روند واردات ماهانه LNG آسیا

نمودار ۱۵: واردکنندگان برتر LNG در آسیا و اقیانوسیه

در فرانسه، یونان، ایتالیا، لیتوانی، لهستان، اسپانیا و ترکیه افزایش قابل توجهی داشته است و این رشد توانسته کاهش واردات در آلمان و بریتانیا را جبران کند (نمودار ۱۳).

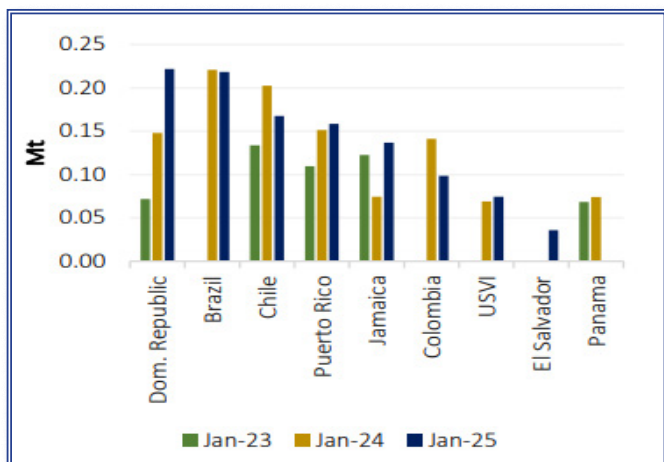
در فرانسه، رشد واردات ال ان جی به دلیل کاهش عرضه گاز از طریق خط لوله از نروژ رخ داد. در یونان، افزایش مصرف گاز و موقعیت این کشور به عنوان یکی از سودآورترین بازارهای صادراتی ال ان جی آمریکا باعث رشد واردات شد. در ایتالیا، افزایش مصرف گاز و کاهش واردات گاز از طریق خط لوله از روسیه منجر به رشد واردات ال ان جی شد. در لیتوانی، افزایش صادرات گاز از طریق خط لوله به لتونی باعث افزایش واردات ال ان جی شد. در لهستان، کاهش عرضه گاز از طریق خط لوله از روسیه دلیل اصلی افزایش واردات ال ان جی بود. در اسپانیا و ترکیه، این دو کشور با ارائه سودآورترین شرایط تجاری، توانستند محموله‌های بیشتری از ال ان جی آمریکا را جذب کنند. در مقابل، آلمان شاهد کاهش واردات ال ان جی بود، زیرا هزینه‌های بالای عملیاتی پایانه‌های وارداتی ال ان جی این کشور باعث کاهش رقابت‌پذیری آن در جذب محموله‌های ال ان جی شد. همچنین، افزایش واردات گاز از طریق خط لوله از نروژ به بریتانیا باعث کاهش تقاضای این کشور برای ال ان جی شد.

« آسیا و اقیانوسیه

در ژانویه ۲۰۲۵، واردات ال ان جی در منطقه آسیا و اقیانوسیه با کاهش ۵ درصدی معادل ۱.۳۱ میلیون تن نسبت به سال گذشته به ۲۴.۷۳ میلیون تن رسید (نمودار ۱۴). این افت واردات، سومین کاهش متوالی در مقایسه سالانه محسوب می‌شود. دلایل اصلی این کاهش، تقاضای ضعیف در بازار تک محموله ال ان جی به دلیل هوای معتدل زمستانی در برخی کشورها، قیمت‌های بالای ال ان جی در بازار تک محموله و قیمت بالاتر تک محموله ال ان جی در بازار اروپای غربی (شاخص TTF) نسبت به قیمت تک محموله ال ان جی در شمال شرق آسیا (NEA) بود که واردات ال ان جی به آسیا را کمتر مقرون به صرفه کرد. بیشترین کاهش واردات مربوط به چین، هند، سنگاپور و کره جنوبی بود، در حالی

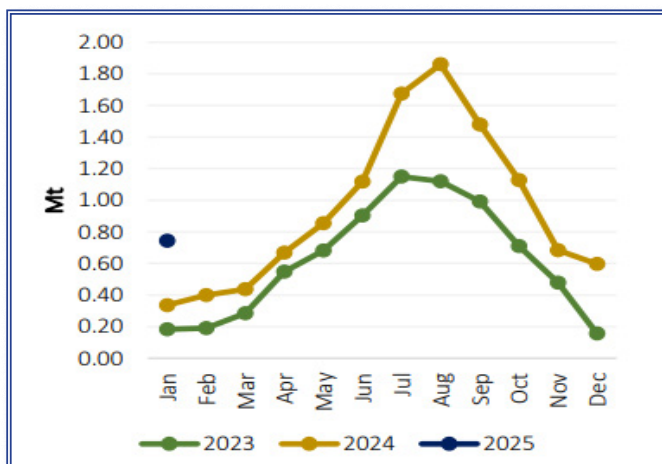
نمودار ۱۷: واردکنندگان برتر LNG در آمریکای لاتین و کارائیب

« خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) »

در ژانویه ۲۰۲۵، واردات ال‌ان‌جی در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) به ۰٫۷۴ میلیون تن رسید که نشان‌دهنده افزایش چشمگیر ۱۲۱ درصدی (معادل ۰٫۴۱ میلیون تن) نسبت به سال گذشته است (نمودار ۱۸). این میزان، بالاترین سطح واردات برای ماه ژانویه از سال ۲۰۱۷ تاکنون محسوب می‌شود. دلیل اصلی این رشد قابل توجه، افزایش واردات ال‌ان‌جی توسط مصر بوده است (نمودار ۱۹). مصر در ماه‌های اخیر به دلیل کاهش تولید گاز داخلی، واردات ال‌ان‌جی را به طور قابل توجهی افزایش داده تا کمبود گاز در بازار داخلی را جبران کند.

نمودار ۱۸: روند واردات ماهانه LNG در MENA

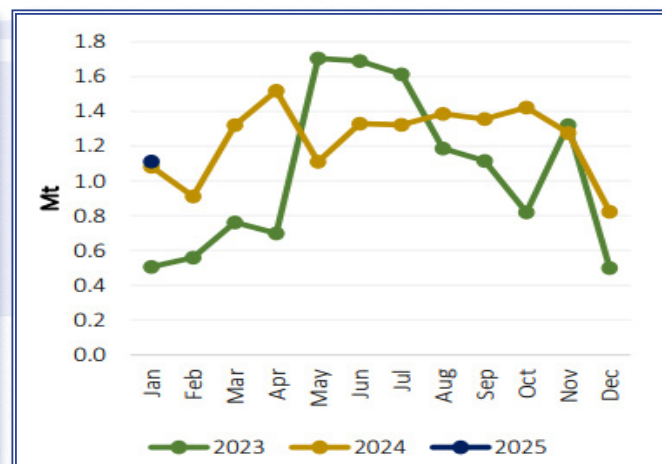
محموله‌ها به سمت اروپا منتقل شد. در مقابل، بنگلادش به دلیل افزایش تقاضای داخلی برای گاز و کاهش تولید داخلی، واردات ال‌ان‌جی خود را افزایش داد. اندونزی نیز با تقویت تجارت داخلی گاز و دریافت محموله‌های بیشتر از آمریکا شاهد رشد واردات بود. همچنین، سرمای شدیدتر از حد معمول در ژاپن باعث شد که این کشور واردات ال‌ان‌جی خود را برای تأمین تقاضای گرمایش افزایش دهد.

« آمریکای لاتین و کارائیب (LAC) »

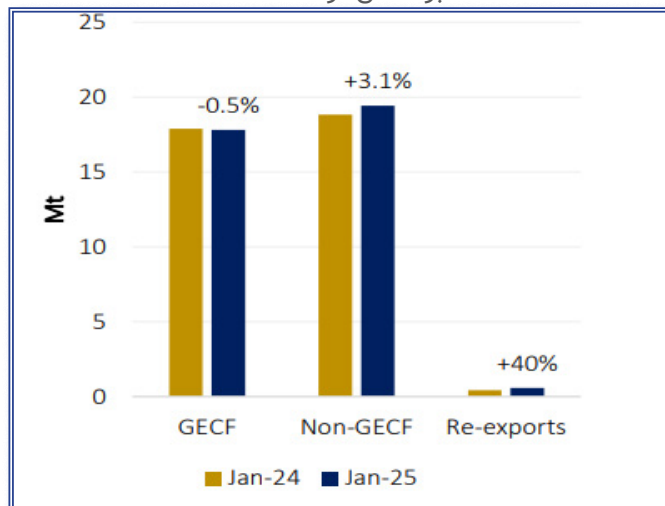
در ژانویه ۲۰۲۵، واردات ال‌ان‌جی در منطقه آمریکای لاتین و کارائیب (LAC) با افزایش جزئی ۲٫۸ درصدی (معادل ۰٫۰۳ میلیون تن) نسبت به سال گذشته به ۱٫۱۱ میلیون تن رسید که بالاترین میزان ثبت شده برای این ماه محسوب می‌شود (نمودار ۱۶). این افزایش عمدتاً به دلیل واردات بیشتر در جمهوری دومینیکن و جامائیکا بود که کاهش واردات در کلمبیا و پاناما را جبران کرد (نمودار ۱۷).

در جمهوری دومینیکن، رشد واردات ال‌ان‌جی عمدتاً به دلیل افزایش محموله‌های وارداتی از ایالات متحده بود. همچنین در جامائیکا، افزایش واردات به دلیل دریافت حجم بیشتری از مکزیک ثبت شد. در کلمبیا، به دلیل بارش‌های بیشتر و تولید بالاتر برق آبی، نیاز به واردات ال‌ان‌جی کاهش یافت. در پاناما نیز افت واردات ناشی از کاهش واردات محموله‌های ال‌ان‌جی از ایالات متحده بود.

نمودار ۱۶: روند واردات ماهانه LNG آمریکای لاتین و کارائیب

نمودار ۲۱: روند صادرات LNG در دوره از ابتدای سال تا به امروز (YTD) بر اساس عرضه‌کننده

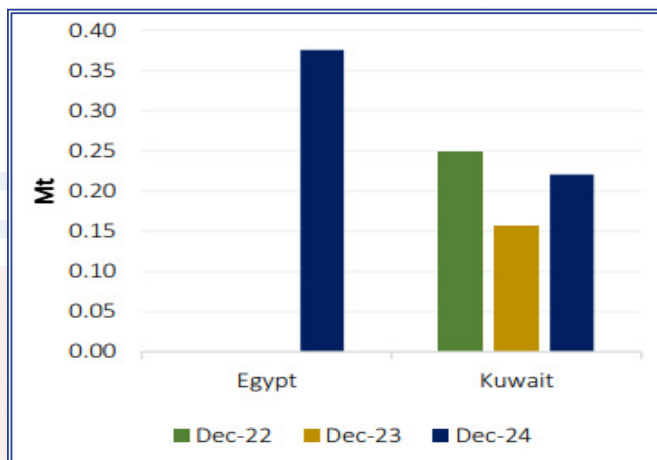
در ژانویه ۲۰۲۵ افزایش یافت. صادرات مجدد ال‌ان‌جی نیز از ۱٫۱ درصد به ۱٫۶ درصد رسید. در مقابل، سهم کشورهای عضو GECF از ۴۸٫۲ درصد به ۴۷٫۱ درصد کاهش یافت. در این ماه، آمریکا، قطر و استرالیا همچنان به‌عنوان بزرگ‌ترین صادرکنندگان ال‌ان‌جی در جهان شناخته شدند.

« صادرات ال‌ان‌جی توسط کشورهای عضو GECF

در ژانویه ۲۰۲۵، صادرات ال‌ان‌جی از کشورهای عضو و ناظر مجمع کشورهای صادرکننده گاز (GECF) با کاهش جزئی ۰٫۵ درصدی معادل ۰٫۰۹ میلیون تن نسبت به سال گذشته به ۱۷٫۸۱ میلیون تن رسید (نمودار ۲۲). با وجود این کاهش سالانه، صادرات ال‌ان‌جی این کشورها در مقایسه با ماه قبل افزایش یافت و به بالاترین سطح خود از ژانویه ۲۰۲۴ رسید. در سطح کشوری، کاهش صادرات عمدتاً تحت تأثیر افت صادرات از سوی الجزایر، مصر و نیجریه بود، در حالی که آنگولا، مالزی، موزامبیک و قطر با افزایش محموله‌های ال‌ان‌جی خود تا حدی این کاهش را جبران کردند (نمودار ۲۳).

در الجزایر، کاهش صادرات ناشی از تعمیرات برنامه‌ریزی شده در تأسیسات ال‌ان‌جی عزربو و اسکیکدا و همچنین کاهش دسترسی به گاز خوراک به دلیل افزایش مصرف داخلی گاز بود. مصر نیز از آوریل ۲۰۲۴ به دلیل افت

نمودار ۱۹: واردکنندگان برتر LNG در MENA

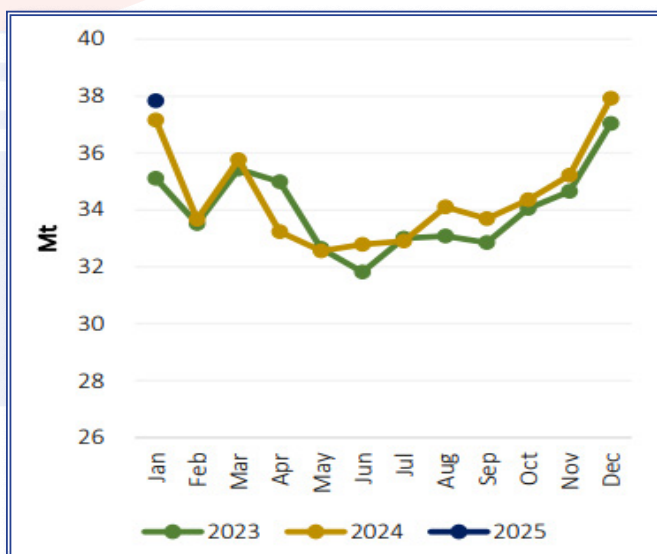
صادرات LNG

در ژانویه ۲۰۲۵، صادرات جهانی ال‌ان‌جی با رشد ۱٫۸ درصدی (معادل ۰٫۶۷ میلیون تن) نسبت به سال قبل، به ۳۷٫۸۳ میلیون تن رسید که بالاترین رقم ثبت شده برای ماه ژانویه محسوب می‌شود (نمودار ۲۰).

این رشد به دلیل افزایش صادرات از کشورهای غیرعضو مجمع صادرکنندگان گاز (GECF) و افزایش صادرات مجدد ال‌ان‌جی صورت گرفت که افت جزئی در صادرات کشورهای عضو GECF را جبران کرد (نمودار ۲۱).

سهم کشورهای غیرعضو GECF از صادرات جهانی ال‌ان‌جی از ۵۰٫۷ درصد در ژانویه ۲۰۲۴ به ۵۱٫۳ درصد

نمودار ۲۰: روند صادرات ماهانه LNG جهانی

الان‌جی افزایش پیدا کرد. قطر نیز در این ماه با صادرات ۷/۷۱ میلیون تن الان‌جی، رکورد جدیدی را ثبت کرد که فراتر از ظرفیت اسمی طراحی شده این کشور بود.

«صادرات الان‌جی توسط کشورهای غیر عضو GECF»

در ژانویه ۲۰۲۵، صادرات الان‌جی از کشورهای غیرعضو مجمع کشورهای صادرکننده گاز (GECF) به ۱۹/۴۳ میلیون تن رسید که نشان‌دهنده رشد ۳/۱ درصدی (معادل ۰/۵۹ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال گذشته است (نمودار ۲۴). اگرچه این میزان نسبت به دسامبر ۲۰۲۴ اندکی کاهش داشت، اما همچنان دومین رکورد بالای صادرات ماهانه برای کشورهای غیرعضو GECF محسوب می‌شود. این افزایش صادرات عمدتاً به دلیل رشد صادرات از اندونزی، مکزیک و ایالات متحده بود که کاهش صادرات از استرالیا و نروژ را جبران کرد (نمودار ۲۵).

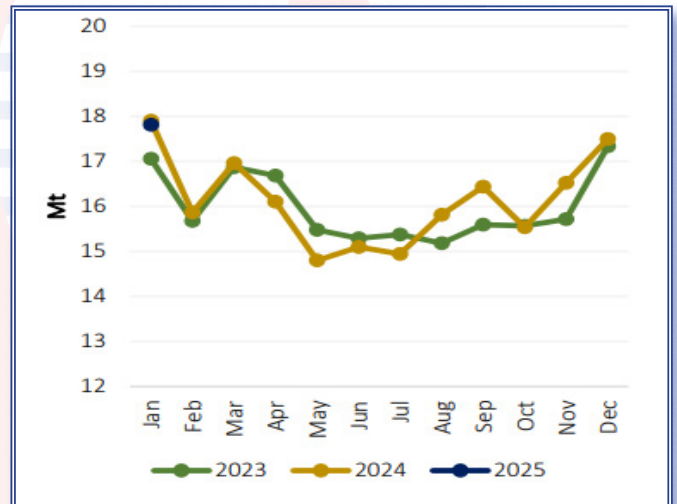
افزایش صادرات الان‌جی اندونزی و مکزیک به دلیل بهره‌برداری کامل از تأسیسات Tangguh LNG Train ۳ در اندونزی و تأسیسات شناور Altamira FLNG در مکزیک بود. در ایالات متحده نیز صادرات الان‌جی به رکورد جدیدی رسید که این رشد به دلیل افزایش ظرفیت در تأسیسات Plaquemines LNG و همچنین افزایش صادرات از پایانه‌های Cove Point و Sabine Pass حاصل شد. این افزایش توانست کاهش صادرات از تأسیسات Calcasieu Pass و Freeport LNG را جبران کند.

در مقابل، صادرات الان‌جی استرالیا به دلیل کاهش تولید در تأسیسات Gorgon، APLNG، North West Shelf و همچنین، در نروژ، وقوع یک اختلال غیرمنتظره در تأسیسات Hammerfest LNG باعث کاهش صادرات این کشور شد.

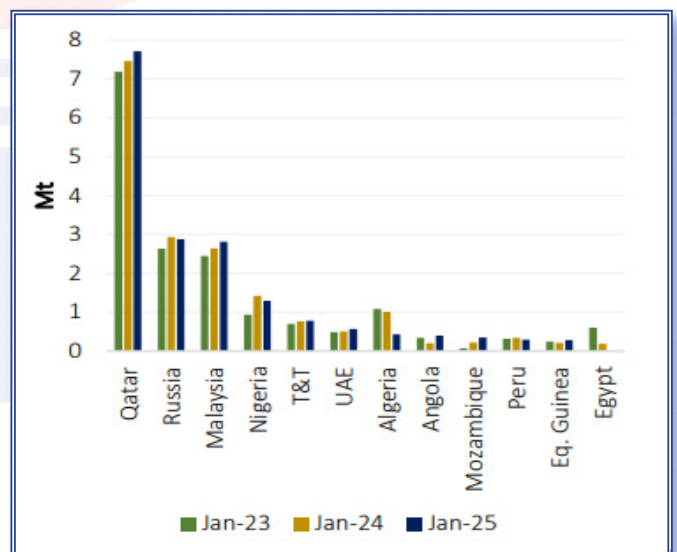
تولید گاز داخلی و محدودیت در تأمین گاز خوراک، صادرات الان‌جی را متوقف کرده است. در نیجریه نیز کاهش صادرات به دلیل محدودیت دسترسی به گاز خوراک رخ داد که این امر نتیجه آسیب‌دیدگی خطوط لوله گاز در نتیجه تخریب‌های عمدی بود.

در مقابل، آنگولا و مالزی شاهد افزایش صادرات بودند. در آنگولا، رشد تولید گاز باعث افزایش صادرات شد و در مالزی نیز پس از لغو وضعیت فورس مازور در خط لوله گاز صباح-ساراواک، جریان گاز از میدین گازی به سمت تأسیسات Dua Malaysia LNG از سر گرفته شد و در نتیجه دسترسی به گاز خوراک بهبود یافت و صادرات

نمودار ۲۲: روند صادرات ماهانه LNG کشورهای عضو GECF

نمودار ۲۳: صادرات LNG کشورهای عضو GECF بر اساس کشور

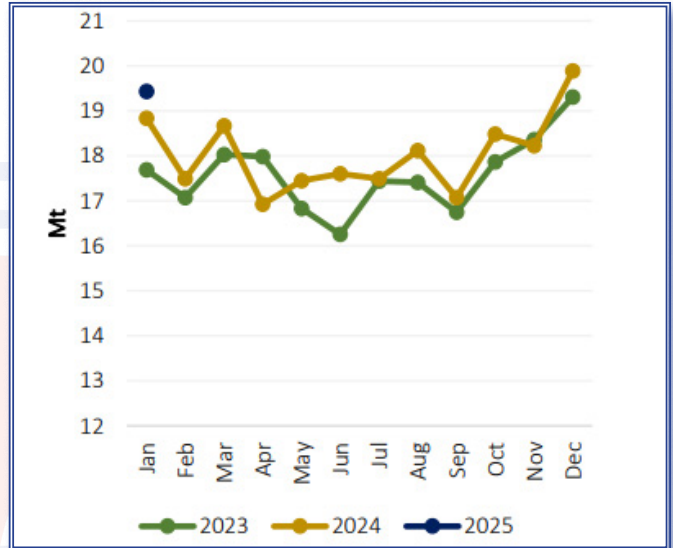
۳- جمع بندی

در ژانویه ۲۰۲۵، واردات جهانی ال‌ان‌جی به ۳۸٫۹ میلیون تن رسید که نشان‌دهنده کاهش جزئی ۰٫۳ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته است. این کاهش عمدتاً به دلیل افت واردات در مناطق آسیا و اقیانوسیه و آمریکای شمالی بود، اگرچه افزایش واردات در مناطق اروپا و خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) تا حدودی این کاهش را جبران کرد.

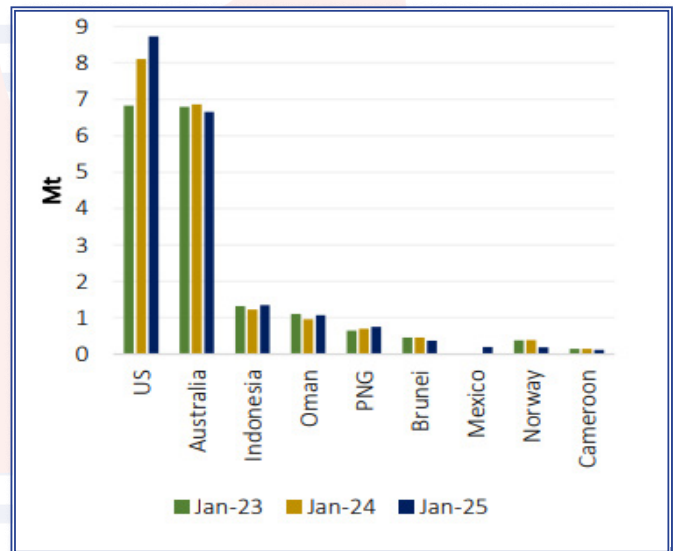
قیمت بالاتر تک محموله ال‌ان‌جی در بازار اروپای غربی (شاخص TTF) نسبت به قیمت تک محموله ال‌ان‌جی در شمال شرق آسیا (NEA) باعث شد محموله‌های ال‌ان‌جی آمریکا به جای آسیا به سمت اروپا هدایت شوند. این امر موجب شد واردات اروپا به بالاترین سطح خود از آوریل ۲۰۲۳ برسد؛ افزایشی که عمدتاً به دلیل کاهش واردات گاز از طریق خط لوله و افزایش تقاضا گاز برای گرمایش در پی سرمای شدیدتر از حد معمول بود.

در مقابل، واردات ال‌ان‌جی در منطقه آسیا-اقیانوسیه کاهش یافت که این امر ناشی از ضعف تقاضای تک محموله ال‌ان‌جی، آب و هوای معتدل زمستانی در برخی کشورها و اختلاف منفی قیمت بین بازارهای NEA و TTF بود که جذابیت واردات ال‌ان‌جی به این منطقه را کاهش داد.

نمودار ۲۴: روند صادرات ماهانه LNG کشورهای غیر عضو GECF

نمودار ۲۵: صادرات LNG کشورهای غیر عضو GECF بر اساس کشور

IIES

گزارش های تحلیلی

بخش
دوم

بررسی کنش‌ها و واکنش‌های سیستم‌های تعرفه‌بندی دولت ترامپ برای کشورهای مکزیک و کانادا

امیرحسین درخشانی

مکزیک و کانادا) نشانگر وابستگی عمیق این کشورها به یکدیگر بوده است.

مقدمه: سیاست اقتصادی دولت ترامپ

در آغاز دوران ریاست جمهوری دونالد ترامپ در سال ۲۰۲۵، دولت وی تصمیم به تغییر ساختار تجارت بین‌المللی با رویکردی ملی‌گرایانه و حمایت‌گرایانه از صنایع داخلی آمریکا و اقدام به بازنگری توافقات تجاری گرفت. این سیاست با اعمال تعرفه‌های جدید بر کالاهای وارداتی از جمله فولاد، آلومینیوم و برخی کالاهای صنعتی به منظور کاهش کسری تجاری، حمایت از اشتغال داخلی و تقویت صنایع بومی همراه بود. این سیاست‌های اقتصادی دولت ترامپ تغییرات قابل‌توجهی در رویکرد آمریکا نسبت به تجارت بین‌الملل به وجود آورد. رویکرد «اولویت آمریکا» که تأکید بر حمایت از صنایع داخلی و اعمال فشار بر شرکای تجاری از طریق تعرفه‌ها را مد نظر داشت، زمینه‌ساز بروز تنش‌هایی در روابط تجاری با کشورهای همسایه مانند مکزیک و کانادا شد.

«سیاست‌های تعرفه‌ای دولت ترامپ»

در آغاز دوران ریاست جمهوری، دولت ترامپ تعرفه‌هایی را بر واردات فولاد و آلومینیوم اعمال نمود که بخش قابل‌توجهی از واردات این کالاها از کشورهای مختلف، از جمله مکزیک و کانادا را در بر می‌گرفت. این تعرفه‌ها با هدف مقابله با شرایط رقابتی «غیرمنصفانه» و حمایت از صنایع داخلی اعلام شدند. علاوه بر این، تهدید به اعمال تعرفه‌های اضافی بر برخی کالاهای دیگر، به ویژه در حوزه صنایع خودرو در دستور کار قرار گرفت.

دلایل مطرح شده توسط دولت ترامپ شامل موارد زیر بود:

- حمایت از صنایع داخلی: تلاش برای جلوگیری از ورود کالاهایی که با تعرفه‌های پایین‌تر موجب ایجاد فشار بر رقابت‌پذیری صنایع داخلی می‌شدند.
- کاهش کسری تجاری: تلاش برای کاهش اختلاف میان واردات و صادرات به منظور بهبود تراز تجاری آمریکا.
- ایجاد اهرم مذاکره: استفاده از تعرفه‌ها به عنوان ابزاری جهت بازنگری توافقات تجاری موجود و بهبود شرایط توافقاتی مانند: NAFTA/USMCA

اجرای این سیاست‌ها نه تنها به هماهنگی میان بخش‌های اقتصادی، سیاسی و نظارتی دولت آمریکا نیاز داشت، بلکه مشکلات اجرایی و اختلافات در تفسیر قوانین داخلی و بین‌المللی نیز موجب بروز تنش‌های حقوقی و تجاری با کشورهای هدف شد. به عنوان مثال، در نظارت بر تعرفه‌های فولاد و آلومینیوم، عدم هماهنگی میان سازمان‌های مختلف نظارتی و تفاسیر متفاوت از مقررات منجر به بروز اختلافات قانونی شد که در نهایت مورد اعتراض و شکایت کشورهای هدف قرار گرفت.

این گزارش بطور مختصر، ابعاد مختلف کنش‌های دولت ترامپ و واکنش‌های اقتصادی، سیاسی و حقوقی کشورهای هدف در خصوص سیاست‌های تعرفه‌ای، تأثیرات و پیامدهای آن می‌پردازد.

«اهمیت روابط تجاری آمریکا با مکزیک و کانادا»

هر دو کشور کانادا و مکزیک، به عنوان شرکای اصلی تجاری و همسایگان جغرافیایی، از نظر حجم مبادلات اقتصادی و زنجیره‌های تأمین، از نظر حجم تجارت و زنجیره‌های تأمین در صنایع مختلف، نقش مهمی در اقتصاد آمریکا دارند. توافقی‌نامه‌های تجاری مانند NAFTA (توافق‌نامه تجاری شمالی بین آمریکا، کانادا و مکزیک که از سال ۱۹۹۴ تا ۲۰۲۰ اجرا می‌شد) و جایگزین آن یعنی USMCA (توافق‌نامه تجارت نوین بین ایالات متحده،

« تأثیرات اقتصادی تعرفه‌ها بر آمریکا، مکزیک و کانادا »

منفی تعرفه‌ها بر اقتصاد داخلی تأکید کرده و خواستار گفتگوهای سازنده شد. دولت کانادا نیز به سرعت در پاسخ به تعرفه‌های اعمال‌شده، تهدید به اعمال تعرفه‌های متقابل بر کالاهای آمریکایی نمود و بر اهمیت حفظ روابط دوجانبه و همکاری اقتصادی تأکید کرد. مکزیک و کانادا تلاش می‌کنند تا وابستگی به بازار آمریکا را کاهش داده و فرصت‌های تجاری در بازارهای دیگر مانند اروپا و آسیا را توسعه دهند. به عنوان مثال، مکزیک برنامه‌هایی برای افزایش صادرات در بخش‌های کشاورزی و خودروسازی به بازارهای اروپایی اعلام کرد. همچنین، کانادا قراردادهای جدیدی در حوزه مواد معدنی و محصولات صنعتی با کشورهای آسیایی منعقد نمود تا ریسک‌های ناشی از سیاست‌های یک‌جانبه آمریکا کاهش یابد.

هر دو کشور با مراجعه به نهادهایی مانند سازمان تجارت جهانی (WTO) و استفاده از سازوکارهای حقوقی بین‌المللی، تلاش می‌کنند تا از طریق شکایات رسمی و مذاکرات، تعرفه‌های اعمال‌شده توسط آمریکا را به چالش کشیده و در صورت لزوم با اعمال تعرفه‌های متقابل و مذاکره برای بازنگری شرایط، معادلات تجاری را اصلاح نمایند. به عنوان مثال، کانادا در چندین مورد شکایتی علیه تعرفه‌های فولاد و آلومینیوم ارائه داد که موضوعات حقوقی و اجرایی این تعرفه‌ها را به بررسی سازمان تجارت جهانی گذاشت.

« تحلیل کنش‌ها و واکنش‌های سیستم‌های تعرفه‌بندی »

بررسی کنش‌های دولت ترامپ نشان می‌دهد که اعمال تعرفه‌ها علاوه بر حمایت از صنایع داخلی، به عنوان ابزاری برای ایجاد فشار سیاسی بر شرکای تجاری به کار گرفته شده است. در همین حال، واکنش‌های کشورهای مکزیک و کانادا، نشانه تمایل آن‌ها به حفظ روابط تجاری و اجتناب از بروز اختلالات جدی در زنجیره‌های تأمین می‌باشد. اعمال تعرفه‌ها یک چرخه واکنش متقابل ایجاد کرد: از اعمال تعرفه توسط آمریکا، پاسخ‌های تجاری و

اعمال تعرفه‌های جدید با هدف حمایت از صنایع داخلی، تأثیرات چندجانبه‌ای در اقتصاد آمریکا به همراه داشت. برخی صنایع وابسته به واردات کالاها با افزایش هزینه‌های تولید مواجه شدند که این موضوع به افزایش قیمت نهایی کالاها و کاهش رقابت‌پذیری در بازار داخلی منجر شد.

اما مکزیک که یکی از صادرکنندگان اصلی کالا به آمریکا محسوب می‌شود، در نتیجه تعرفه‌های جدید دچار آسیب‌هایی در بخش‌های مختلف اقتصادی می‌گردد. صنعت خودروسازی به دلیل وابستگی شدید به واردات قطعات و مواد اولیه از آمریکا و سایر کشورها دچار کاهش حجم صادرات و افزایش هزینه‌های تولید می‌شود. از طرف دیگر، افزایش تعرفه‌ها موجب کاهش رقابت‌پذیری محصولات مکزیکی، نوسانات ارزی و ایجاد شرایط ناپایدار در قیمت‌گذاری کالاهای داخلی می‌گردد. همچنین کانادا به عنوان یکی از بزرگ‌ترین شرکای تجاری آمریکا نیز از اثرات این سیاست‌ها متأثر می‌شود. در صنایع فولاد و آلومینیوم، اعمال تعرفه‌ها بر این کالاها باعث افزایش هزینه‌های تولید و کاهش توان رقابت محصولات کانادایی در بازارهای بین‌المللی می‌گردد. در بخش‌های صادراتی نیز تغییر الگوهای تجاری و کاهش تقاضا در بازار آمریکا، کانادا را وادار به بازنگری در سیاست‌های تجاری و استفاده از راهکارهای پاسخگویی می‌نماید.

« واکنش‌های کشورهای مکزیک و کانادا »

واکنش‌های سیاسی و دیپلماتیک

هر دو کشور هدف یعنی مکزیک و کانادا، نسبت به سیاست‌های تعرفه‌ای آمریکا واکنش‌های محکمی نشان دادند. دولت مکزیک با ابراز نارضایتی رسمی و آغاز مذاکرات دیپلماتیک سعی کرد تا تنش‌ها را کاهش داده و راه‌حل‌های مشترک تجاری بیابد. این کشور بر تأثیرات

« خلاصه و نتیجه‌گیری

سیاست‌های تعرفه‌بندی اتخاذ شده توسط دولت ترامپ در خصوص مکزیک و کانادا، علاوه بر اهداف اولیه حمایت از صنایع داخلی، واکنش‌های گسترده در سطوح اقتصادی، سیاسی و حقوقی را به همراه داشته است. واکنش‌های کشورهای مورد نظر، از جمله تلاش برای تنوع‌بخشی به بازارهای صادراتی و استفاده از سازوکارهای قانونی بین‌المللی، نشانگر تمایل آن‌ها به حفظ ثبات روابط تجاری و اجتناب از تنش‌های بیش از حد در سطح منطقه‌ای بوده است.

با توجه به پیچیدگی‌های ناشی از تنش‌های تجاری، ضروری است که سیاستگذاران هم در سطح ملی و هم بین‌المللی، با اتخاذ رویکردهای جامع و چندجانبه به بررسی پیامدهای بلندمدت چنین سیاست‌هایی بپردازند. استفاده از بسترهای مذاکره‌ای مانند سازمان تجارت جهانی، تقویت همکاری‌های منطقه‌ای و ایجاد مکانیسم‌های پاسخگویی قانونی می‌تواند به کاهش تنش‌ها و حفظ ثبات اقتصادی جهانی کمک کند. پیش‌بینی‌های بانک جهانی حاکی از آن است که این جنگ تعرفه‌ای منجر به کاهش رشد اقتصادی جهان می‌شود.

دیپلماتیک کشورهای هدف تا مذاکرات میان‌المللی جهت یافتن راه‌حل‌های میانجیگری. این تعاملات نشان‌دهنده پیچیدگی‌های روابط تجاری مدرن بوده و ضرورت ایجاد سازوکارهایی برای حفظ ثبات اقتصادی و سیاسی در سطح منطقه‌ای و جهانی را نمایان ساخت. پیامدهای بلندمدت این سیاست‌ها فراتر از تغییرات کوتاه‌مدت اقتصادی است. از یک سو، اعمال تعرفه‌ها می‌تواند زمینه تجدیدنظر در توافق‌نامه‌های تجاری چندجانبه مانند تحول NAFTA به USMCA و حتی ایجاد چارچوب‌های جدید در تجارت بین‌المللی را فراهم آورد. از سوی دیگر، فشارهای ناشی از تنش‌های تجاری ممکن است کشورهای را به سرمایه‌گذاری بیشتر در فناوری‌های نوین و بهبود بهره‌وری صنایع داخلی سوق دهد. به علاوه، این روند ممکن است باعث تغییر الگوهای جهانی زنجیره‌های تأمین شده و کشورها به جای تکیه بر تجارت آزاد، سیاست‌های حمایتی و ملی‌گرایانه‌تری اتخاذ کنند که در بلندمدت منجر به کاهش ثبات روابط تجاری و افزایش تنش‌های سیاسی بین کشورها شود.

« پیامدها و چالش‌های کلان

تغییرات اعمال شده در سیستم تعرفه‌بندی آمریکا علاوه بر تأثیر مستقیم بر کشورهای تحت‌تأثیر، موجبات ایجاد نوسانات در بازارهای جهانی را فراهم آورده است. افزایش تعرفه‌ها می‌تواند روند تجارت آزاد را مختل کرده و به کاهش سرمایه‌گذاری بین‌المللی و افزایش بی‌ثباتی در بازارهای جهانی بیانجامد.

تنش‌های ناشی از سیاست‌های تعرفه‌ای تنها در حوزه اقتصادی محدود نمی‌شوند؛ بلکه پیامدهایی در سطح سیاسی و اجتماعی نیز به همراه دارند. افزایش تعرفه‌ها و واکنش‌های متقابل موجب بروز اختلافات دیپلماتیک، کاهش اعتماد میان کشورها و ایجاد فضای سیاسی تندرو شده است. این چالش‌ها می‌توانند در بلندمدت زمینه‌های ناپایداری روابط بین‌المللی و تغییر در الگوهای اتحاد و همکاری میان کشورها را فراهم آورند.

برنامه عراق برای غلبه بر بحران گاز و برق و کاهش وابستگی به واردات از ایران

التهام سیدی‌زاده

در ۴ جولای سال ۲۰۲۳ اعلام کرد که شبکه برق این کشور ۵۰۰۰ مگاوات از ظرفیت تولید خود را از دست داده و این امر منجر به خاموشی‌های طولانی‌مدت در این کشور شده است و نیاز به مصرف سالانه ۹٫۲ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی دارد که در حال حاضر عراق امکان تامین این گاز را ندارد تا جایی که برخی از نیروگاه‌های شمال این کشور واقع در استان‌های نینوا، انبار و کرکوک به دلیل کمبود گاز طبیعی، تولید ندارند یا از سوخت مایع استفاده می‌کنند.

چالش‌های بخش برق عراق عبارتند از:

- مشکلات مالی
- برق دزدی و اتلاف برق
- تحریم‌ها و معافیت‌های آمریکا
- شبکه انتقال و توزیع قدیمی برق
- عدم پیشبرد راهبردهای مؤثر

به طور کلی بخش برق عراق دچار عدم توازن مالی است و به عنوان بخشی بسیار هزینه‌بر شناخته می‌شود. بنا به گزارش صندوق بین‌المللی پول، در سال ۲۰۱۹ هزینه‌های عملیاتی این وزارتخانه بالغ بر ۹٫۳ میلیارد دلار (۱۱ تریلیون دینار عراق، یا ۴ درصد تولید ناخالص ملی) بوده، در حالی که درآمدهای حاصله کمتر از ۱ میلیارد دلار بوده اند. این درآمد اندک را می‌توان به دزدی‌های بسیار در بخش برق، نبود یک سیستم وصول قبض یا دیگر اقدامات بازگشت هزینه و شبکه انتقال و توزیع قدیمی برق در این کشور نسبت داد. به طور کلی، از سال ۲۰۱۹ زیان‌های فنی و تجاری در این بخش، بالغ بر تقریباً ۵۰ تا ۶۰ درصد بوده است.

« مقدمه

علی‌رغم غنی بودن عراق از نظر نفت و گاز، مجبور به واردات گاز از کشورهای همسایه است. این کشور تاسیسات لازم فرآوری گاز برای گاز همراه استخراج شده از میادین عظیم خود را ندارد و همچنان به سوزاندن گاز ادامه می‌دهد. البته مصرف گاز در عراق عمدتاً در بخش تولید برق است در حالی که شبکه گاز شهری در این کشور وجود ندارد و استفاده از گاز در صنایع خارج از بخش نفت و گاز به صورت محدود استفاده می‌شود. بنابراین، مصرف گاز عراق به شدت به در دسترس بودن گاز برای بخش نیروگاهی این کشور بستگی دارد. دولت عراق در تلاش است تا وابستگی خود به گاز ایران به عنوان منبع اصلی انرژی را کاهش دهد. این اقدام در پاسخ به فشارهای بین‌المللی به ویژه تحریم‌های آمریکا علیه ایران و به منظور دستیابی به استقلال بیشتر در بخش انرژی صورت می‌گیرد. در اینجا به بررسی بحران گاز و برق عراق و اقدامات این کشور در جهت افزایش تولید گاز و کاهش وابستگی به ایران خواهیم پرداخت.

« تحلیل و ارزیابی

عراق تاسیسات کافی برای فرآوری گاز را ندارد و در بحرانی جدی به سر می‌برد. این کشور با بیش از ۱۷٫۹ میلیارد متر مکعب گاز فلرینگ در سال ۲۰۲۲، از نظر مشعل سوزی، در رتبه دوم جهانی قرار دارد که منجر به هدررفت منابع گازی این کشور شده است. در نتیجه، عراق برای تامین برق، به واردات گاز و برق متکی است. در واقع ۱۵ گیگاوات ظرفیت نیروگاهی گازسوز نصب شده در کشور که حدود ۲٫۷ گیگاوات از این ظرفیت توسط داعش نابود شد، بخش اصلی مصرف‌کننده گاز در عراق است. البته این بخش با چالش‌های بسیاری روبروست که موجب قطعی مکرر برق می‌شود. وزارت برق عراق

«چالش‌های عراق در مسیر حذف وابستگی به واردات گاز»

افزایش فشار آمریکا برای قطع وابستگی به واردات از ایران، عراق در استراتژی خود تغییراتی را اعمال کرده است که شامل تغییر قابل توجهی در دیدگاه استراتژیک دولت عراق از همسویی با سیاست ایالات متحده و همسایگان خلیج فارس خلاصه می‌شود. اما هدف اصلی عراق جلب حمایت آمریکا برای سرمایه‌گذاری در عراق و حل بحران گاز این کشور است. بغداد سرمایه‌گذاری ایالات متحده را راه‌حلی ضروری برای کمبود برق خود می‌داند اما آمریکا خاطره خوبی از سرمایه‌گذاری خود در این کشور ندارد. وزارت نفت عراق برای تحقق این هدف دور پنجم و ششم صدور مجوز نفت و گاز این کشور را که در ابتدا برای آوریل سال گذشته در نظر گرفته شده بود، به ماه مه به تعویق انداخت، در اقدامی که احتمالاً برای جذب شرکت‌های انرژی آمریکایی در پی سفر سودانی برنامه‌ریزی شده بود. با این حال، هیچ شرکت آمریکایی پیشنهادی ارائه نکرد. در عوض شرکت‌های چینی ۱۰ قرارداد از ۱۳ قرارداد منعقد شده را امضا کردند. به نظر می‌رسد که حملات خورمور در دو سال گذشته پیامدهای عمیقی بر سرمایه‌گذاری‌های خارجی، به ویژه در میان شرکت‌های انرژی آمریکایی داشته است. علاوه بر این شرکت‌های آمریکایی در فساد بومی دولت عراق، بوروکراسی بیش از حد، و مقررات پیچیده این کشور گرفتار شده‌اند، که کار را در این کشور سخت و خطرات امنیتی همراه با نفوذ سیاسی فزاینده ایران در بغداد، سرمایه‌گذارها را دلسرد میکند. در نهایت، قراردادهای دولت عراق به نفع منافع شرکت‌های ایالات متحده نبوده و شرکت‌های چینی را به شریک جذاب‌تری تبدیل کرده است. در نتیجه، شرکت‌های آمریکایی که قبلاً در عراق فعالیت داشتند، تصمیم گرفتند سهام خود را به رقبای چینی خود بفروشند. البته موفقیت چین در بخش انرژی عراق دیرینه است و گول آسیای شرقی نیز بزرگترین خریدار نفت خام عراق است. بر اساس گزارش‌های S&P Global چین در ۹ ماه اول سال ۲۰۲۴، از پایانه‌های خلیج فارس عراق ۳۳/۴۲ درصد از نفت خام عراق را وارد کرده است. در این راستا عراق با اقداماتی از جمله تخصیص سهم بیشتری از بودجه امنیتی به نیروهای امنیتی عادی و افزایش شفافیت قراردادهای سودآور دولتی، سعی در برطرف نمودن این چالش دارد.

عراق برای جبران کمبودهای خود در بخش برق به واردات گاز از ایران روی آورده است اما محدودیت‌های عرضه ایران و مسائل مربوط به تحریم‌های بین‌المللی این کشور باعث شده است که به طور مرتب جریان گاز به عراق محدود شود و با مشکلاتی رو به رو باشد. علاوه بر اینکه عراق برای واردات از ایران باید مرتب معافیت از تحریم‌های آمریکا را دریافت کند و این امر روندی فرسایشی برای این کشور به شمار می‌آید. با این وجود در مارس ۲۰۲۴، عراق قراردادی را با ایران امضا کرد تا واردات گاز از ایران را به ۵۰ میلیون متر مکعب در روز به مدت پنج سال به ارزش سالانه حدود ۶ میلیارد دلار افزایش دهد. اما به دلیل عدم پرداخت بدهی سنگین از سوی عراق، ایران مجبور شد در واکنشی تلافی‌جویانه صادرات گاز خود را کاهش دهد که موجب قطعی گاه و بی‌گاه برق عراق می‌شود و این کشور را به سمت یافتن جایگزین‌های موثرتر سوق می‌دهد. تقصیر کاهش مکرر واردات گاز از ایران، اغلب به گردن واشنگتن انداخته شده که وجوه ایران در بانک تجارت عراق را مسدود کرده، گرچه مسائل فنی و تقاضای داخلی ایران نیز گاهی موجب کاهش عرضه بوده است. در ۹ جولای ۲۰۲۳، چارچوب هماهنگی که ائتلاف سیاسی اصلی عراق و متحد ایران است، از بغداد خواست تا از آمریکا بخواهد پرداخت وجوه به ایران را آزاد کند. پیش‌تر، عراق به عنوان بخشی از تلاش‌های خود برای پرداخت به ایران بابت تامین انرژی، گاهی مجوز جداگانه‌ای از آمریکا درخواست می‌کرد تا برخی پرداخت‌ها را از جانب تهران مثلاً در مورد پولی که ایران به کشورهای دیگر بدهکار است یا برای مقاصد از قبیل سفر حج و تراکنش‌های بشردوستانه انجام دهد. واشنگتن برای آزادسازی وجوه نقد برای این مقاصد موافقت کرد اما اعلام کرد که این پرداخت‌ها باید برای جلوگیری از سوءاستفاده از ارز آمریکا به یورو انجام شود و مستقیماً به بستانکاران منتقل شود. با این‌همه، در نهایت، بغداد دیگر نگران موضوع معافیت آمریکا نیست چون باور دارد واشنگتن این معافیت‌ها را برای خریدهای بخش انرژی برقرار خواهد کرد. اما با

اخیرا نیز در گسترش سرمایه گذاری‌های خارجی در بخش گازی این کشور موفق عمل کرده است.

« اقدامات عراق برای حل بحران گاز

به نظر می‌رسد که اخیرا عراق، تا حدی برای تامین گاز نیروگاه‌های برق و همچنین برای کاهش واردات از ایران، تلاش‌ها برای استحصال گاز را شتاب داده است. این پروژه‌ها شامل ابتکاری از سوی «شرکت گاز بصره» با هدایت شرکت شل است؛ همین‌طور پروژه «رشد یکپارچه گاز»، که بخشی از قراردادی است که بغداد با توتال انرژی امضا کرد. با توجه به اینکه عراق جزو آسیب‌پذیرترین کشورها در زمینه تغییر اقلیم است، این‌گونه پروژه‌ها خبرهای خوبی برای این کشور محسوب می‌شوند. اما لازم به ذکر است که با همه اقداماتی که صورت می‌گیرد، اگر دولت مانع دخالت‌های سیاسی نشود و مرحله اجرای این پروژه‌ها را متوقف نکند، این پروژه‌ها کمکی به بخش برق نخواهند کرد. در واقع اگر دولت بی‌ثبات باشد و ریسک‌های امنیتی مستمر و مسائل جدی فساد ادامه یابد، هیچ شرکت بین‌المللی میلیاردها دلار در این تکنولوژی سرمایه‌گذاری نخواهد کرد.

به طور کلی اقدامات عراق در راستای حل بحران گاز در راستای کاهش وابستگی وارداتی به ایران عبارتند از:

- امضای توافق با توتال انرژی برای استحصال گاز و استفاده از انرژی خورشیدی (این پروژه تحت عنوان پروژه یکپارچه افزایش تولید گاز با هدف بهبود تأمین برق کشور، از جمله جمع‌آوری گازهای همراه در سه میدان نفتی و استفاده از گاز جمع‌آوری‌شده برای تأمین گاز نیروگاه‌های این کشور امضا شده است در واقع شرکت آرتاویگس ۱۲۵ به عنوان زیرمجموعه شرکت توتال انرژی، با تکمیل این پروژه روزانه ۵۰ میلیون فوت مکعب گاز از میدان راتاوی را که اکنون سوزانده می‌شود، فرآوری خواهد کرد. این گاز سپس در اختیار نیروگاه‌ها قرار می‌گیرد و میتواند تا حد زیادی برق مورد نیاز این کشور را تامین کند)؛

- توسعه شرکت گاز بصره با شرکت شل و میتسوبیشی؛
- گسترش میدان گازی خورمور در اقلیم کردستان عراق؛ پروژه‌ای که شامل ۲۵۰ میلیون دلار سرمایه از سوی آمریکا و همکاری با کنسرسیوم پرل پترولیوم به رهبری امارات است (امارات از افزایش تولید گاز در این میدان در سال ۲۰۲۶ خبر داده است)؛

- قرارداد اخیر عراق با شرکت بریتیش پترولیوم برای توسعه میدان نفتی و گازی کرکوک (قرارداد با بی پی بر ارزیابی امکان توسعه دوباره میدان نفت و گاز کرکوک و دیگر میدان‌های مجاور و توسعه گاز طبیعی برای حمایت از نیازهای انرژی داخلی عراق متمرکز است)؛

- صدور ششمین مجوز اکتشاف میدان‌های گازی؛

- تغییر مدل قراردادهای برای شرکت‌های نفتی؛

- عراق طرح‌هایی را برای اتصال شبکه برق خود به اردن و کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس آغاز کرده؛

- عراق وقتی ایران صادرات گاز خود را کاهش داد، برای گرفتن خروجی بیشتر از توربین‌های موجود از زمینس کمک گرفت؛

- افزایش ظرفیت تولید و سرمایه‌گذاری در میداین نفتی در منطقه جنوبی مانند رمیله شمالی، رمیله جنوبی، قرنه غربی ۱ و زبیر؛

- صدور مجوز ۲۹ پروژه نفت و گاز در کشور (عراق قراردادهای اولیه را برای ۱۳ بلوک و میدان اکتشاف نفت و گاز را در سال ۲۰۲۴ امضا کرد تا بدینوسیله تولید گاز ۸۵۰ میلیون فوت مکعب افزایش یابد)؛

- در اواخر سال ۲۰۲۴ شرکت ژره و پترو عراق قراردادی با شرکت نفت میدلند عراق برای توسعه مشترک میدان گازی منصوریه امضا کردند که اولین پروژه بزرگ نفت و گاز شرکت ژره در خاورمیانه محسوب میشود؛

- عراق پروژه تولید گاز از دو میدان جنوبی ناصریه و غراف واقع در استان ذی قار عراق را با تسریع روند تهیه تجهیزات و زیرساخت‌های مورد نیاز به راه انداخته است. (پیش بینی می‌شود که خروجی این پروژه تولید ۲۰۰ میلیون مکعب گاز در سال باشد)

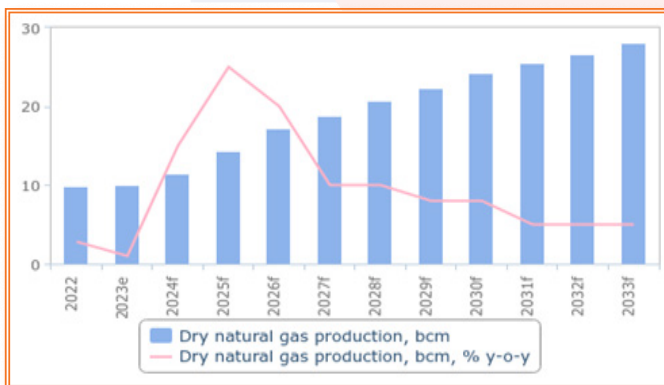

برای توسعه بخش تولید گاز این کشور و سرمایه گذاری در زیرساخت‌های بخش انرژی این کشور خواهد داشت. طبق اظهارات نخست وزیر عراق، این کشور در آینده‌ای نه چندان دور، سوزاندن گاز مشعل را تا حدود ۶۷ درصد کاهش خواهد داد. در حالی که تا پایان سال ۲۰۲۵ این میزان به ۸۰ درصد خواهد رسید و تا پایان سال ۲۰۲۷ حذف کامل گاز فلرینگ اتفاق خواهد افتاد. این کشور ظرفیت فرآورش گاز را تا سال ۲۰۲۷ به ۱٫۵ میلیارد فوت مکعب خواهد رساند و با تکمیل پروژه‌های گازی روند تولید گاز این کشور تا سطح قابل توجهی رشد خواهد داشت. لازم به ذکر است که بر اساس مجموعه پروژه‌ها و سرمایه‌گذاری فعلی، تحقق هدف سال ۲۰۲۵ بسیار محتمل است و در پیش‌بینی‌های موسسات منعکس شده است.

● رشد مرحله‌ای در احداث تاسیسات فرآوری گاز همراه در میدین مجنون، بدره، فکه و بازرگان (البته پیش‌بینی می‌شود که تاسیسات فرآوری گاز دیگری با توافق بر سر مسائل مالی در میدان‌های راتاوی و نهر بن عمر احداث شود)

به رغم این اقدامات، محمد السودانی نخست‌وزیر عراق در ۱۱ جولای ۲۰۲۳ اعلام کرد که عراق باید بیشترین تلاش خود را برای پیشبرد این اقدامات به کار بگیرد و برای آنکه از گاز ایران مستقل شود، دست‌کم به سه سال دیگر زمان نیاز دارد. در واقع بغداد نتوانسته در بهره‌برداری از ذخایر عظیم گاز خود، استحصال گازی که طی تولید نفت هدر می‌رود، توسعه لوله‌های گاز و یا توسعه تکنولوژی مایع‌سازی آن، سرمایه‌گذاری مناسبی بکند. دلایل گوناگون این شکست، ناشی از زیرساخت ناکافی تا سوءمدیریت و فساد مزمن در این کشور است. البته به نظر می‌رسد که طی این مدت و با تکمیل این پروژه‌ها پیشرفت خوبی در کاهش شدت مساله کمبود عرضه گاز و همچنین اثرات منفی زیست محیطی ناشی از سوزاندن گاز مشعل در انتظار عراق خواهد بود. البته خطرات سیاسی و امنیتی به عنوان یک عامل دائمی موثر بر بخش گاز عراق باقی خواهد ماند. در نتیجه تکمیل به موقع این پروژه‌ها در وضعیت عرضه و تقاضای عراق تأثیر خواهد داشت.

نمودار ۱: چشم انداز تولید گاز عراق بین سال‌های ۲۰۲۲-۲۰۳۳

« چشم انداز تولید گاز عراق »

طبق پیش‌بینی‌ها تولید گاز طبیعی عراق از ۱۱٫۵ میلیارد مترمکعب در سال ۲۰۲۴ و با میانگین رشد سالانه ۱۱٫۰ درصدی، به ۲۸٫۱ میلیارد مترمکعب در سال ۲۰۳۳ برسد که قطعاً ارتباط مستقیمی با برنامه‌های داخلی عراق

جدول ۱: چشم انداز تولید گاز عراق بین سال‌های ۲۰۲۲-۲۰۳۳ (میلیارد متر مکعب)

۲۰۳۳	۲۰۳۲	۲۰۳۱	۲۰۳۰	۲۰۲۹	۲۰۲۸	۲۰۲۷	۲۰۲۶	۲۰۲۵	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	
۲۸٫۱	۲۶٫۷	۲۵٫۵	۲۴٫۲	۲۲٫۴	۲۰٫۸	۱۸٫۹	۱۷٫۲	۱۴٫۳	۱۱٫۵	۱۰٫۰	۹٫۹	تولید گاز عراق
۵٫۰	۵٫۰	۵٫۰	۸٫۰	۸٫۰	۱۰٫۰	۱۰٫۰	۲۰٫۰	۲۵٫۰	۱۵٫۰	۱٫۰	۲٫۸	درصد رشد تولید

منابع و مأخذ:

- 1- Iraq's Power Problem, washingtoninstitute.org
- 2- <https://www.reuters.com/business/energy/bp-poised-invest-up-25-billion-iraqs-kirkuk-oil-gas-2025-02-04/>
- 3- Iraq Oil & Gas Report/ Includes 10-year forecasts to 2033/ Q4 2024
- 4- Iraq Oil & Gas Report/ Includes 10-year forecasts to 2033/ Q1 2025
- 5- THE OUTLOOK FOR ENERGY DEMAND GROWTH IN THE MIDDLE EAST AND NORTH AFRICA REGIONAL SUPPLY AS A CRITICAL DRIVER OF DEMAND
- 6- Mees/ 17 may/ 13 September
- 7- <https://www.alaraby.co.uk/society>
- 8- <https://www.spglobal.com/commodityinsights/en/market-insights/latest-news/oil/101624-iraq-seeks-western-investment-to-cut-flaring-boost-gas-output-deputy-oil-ministe>
- 9- <https://www.spglobal.com/commodityinsights/en/market-insights/latest-news/oil/101624-iraq-seeks-western-investment-to-cut-flaring-boost-gas-output-deputy-oil-minister>
- 10- <https://www.arabnews.com/node/2569600/middle-east>

نتیجه‌گیری

دولت عراق در تلاش است تا وابستگی خود به گاز ایران به عنوان منبع اصلی انرژی را کاهش دهد. این اقدام در پاسخ به فشارهای بین‌المللی به ویژه تحریم‌های آمریکا علیه ایران و به منظور دستیابی به استقلال بیشتر در بخش انرژی صورت می‌گیرد. در شرایط فعلی برای عراق دو سناریو مطرح است: ۱- با همکاری شرکت‌های بین‌المللی تولید نفت و گاز را گسترش داده و به هدف خود برسد ۲- با توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر بخشی از نیاز گازی خود را مرتفع سازد. طبق گزارش‌ها و اقدامات عراق برای افزایش تولید گاز، چشم انداز تولید گاز عراق به طور کلی مثبت است. گسترش ظرفیت فرآورش گاز در حال حاضر بهترین گزینه مناسب در بهبود نتایج رشد تقاضای گاز عراق و در نتیجه گسترش توانایی کشور در تامین برق کشور است. علاوه بر این با توجه به فشار ایالات متحده برای جلوگیری از واردات گاز و برق از ایران، دولت عراق توسعه بخش گاز و کاهش گاز فلرینگ را در اولویت قرار داده است. با توجه به برنامه‌های پیش روی عراق و برنامه کاهش قابل توجه مشعل سوزی تا سال ۲۰۲۷ این کشور از وابستگی به واردات گاز ایران بی‌نیاز خواهد شد و به نظر می‌رسد که قرارداد این کشور با ایران نیز برای مقابله با کسری‌های احتمالی این کشور و یا وجود ناهماهنگی‌هایی در مسیر گسترش تولید گاز امضا شده است.

تأثیر فراگیر شدن فناوری هوش مصنوعی بر ژئوپلیتیک انرژی

سروش پشنگادی

۲. تحلیل و بررسی

۱. مقدمه

به مدت دو قرن، توزیع جغرافیایی ذخایر نفت، گاز طبیعی و زغالسنگ یکی از اصلی‌ترین فاکتورهای شکل‌دهی به ژئوپلیتیک و توزیع قدرت و ثروت میان کشورها بوده است. موقعیت نسبی یک کشور در سیستم بین‌المللی تحت تأثیر طیفی از ویژگی‌ها، از جمله تولید ناخالص داخلی (GDP)، جمعیت، موقعیت سرزمینی، منابع طبیعی و توان نظامی قرار دارد. داشتن کنترل و دسترسی به منابع و بازارهای مهم انرژی، یک دارایی مهم محسوب می‌شود، زیرا به کشورها امکان می‌دهد تا منافع ملی خود را در داخل حفظ نموده و نفوذ اقتصادی و سیاسی خود را در خارج اعمال کنند. در مقایسه، کشورهایی که فاقد چنین دارایی‌هایی هستند، اهرم کمتری داشته و آسیب‌پذیرترند. یکی از عواملی که در قرن ۲۱ اهمیت فزاینده‌ای در توزیع ثروت و قدرت ایفا می‌کند را می‌توان عنصر فناوری دانست. با تغییر دینامیک قدرت در قرن ۲۱، کشورهای پیشرو در حوزه فناوری‌های نوین مانند هوش مصنوعی، محاسبات کوانتومی و ... مزیت‌های راهبردی به‌دست خواهند آورد. عنصر فناوری وابستگی‌ها و رقابت‌های اقتصادی را تقویت نموده و در نهایت، کشورهایی که بتوانند از نوآوری‌های فناورانه بهره‌برداری نموده و در عین حال ریسک‌های آن را کاهش دهند، با تکیه بر عنصر فناوری بر چشم انداز ژئوپلیتیک قرن بیست‌ویکم تأثیر قابل توجهی خواهند گذاشت. از طرفی پیشرفت‌ها در انرژی‌های تجدیدپذیر و مواد معدنی حیاتی که در ساخت فناوری‌های تجدیدپذیر نقشی حیاتی دارند، ژئوپلیتیک سنتی انرژی را در آستانه تغییرات وسیعی قرار داده است.

فناوری نوظهور هوش مصنوعی به تدریج در حال ایجاد انقلابی عظیم در زمینه‌های متفاوت از جمله نحوه تولید و توزیع انرژی می‌باشد. در سالیان اخیر با توجه به رشد

هوش مصنوعی (Artificial Intelligence) به سرعت در حال ایجاد تغییرات گسترده در ابعاد مختلف زندگی بشر می‌باشد و چشم‌انداز صنعت انرژی نیز از این قاعده مستثنی نیست. در سال‌های اخیر و به ویژه بعد از به قدرت رسیدن مجدد جمهوری خواهان در ایالات متحده و راهبرد آنها در خصوص چیرگی انرژی (Energy Dominance) به معنی تکیه بر انرژی به عنوان عنصر قدرت ملی و همچنین سرمایه‌گذاری هنگفت ایالات متحده و شرکا بر فناوری هوش مصنوعی به هدف تثبیت جایگاه رهبری در این حوزه، نگاه‌ها به مسائل حوزه انرژی به عنوان یک کالای اقتصادی، تدریجاً تغییر نموده و هم انرژی و هم فناوری ابعاد سیاسی نسبتاً گسترده‌تری پیدا نموده‌اند به شکلی که نگاه به انرژی و فناوری به عنوان یک ابزار کلیدی قدرت رو به گسترش می‌باشد. همچنین حوزه مطالعاتی نسبتاً نوظهور Techno-politics (به معنی بررسی و فهم پیچیدگی‌های رابطه بین سیاست و فناوری) در بررسی‌های علوم سیاسی در خصوص مسائل بین‌المللی جایگاه ویژه‌ای یافته و در تحلیل‌های حوزه انرژی نیز کاربردهای قابل توجهی دارد. تأثیر فراگیری فناوری هوش مصنوعی بر ژئوپلیتیک انرژی چندوجهی بوده و این فناوری تولید، توزیع، مصرف و پویایی قدرت بین ملت‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. این گزارش به بررسی تأثیرات فراگیر شدن فناوری هوش مصنوعی و پیامدهای آن بر ژئوپلیتیک انرژی می‌پردازد.

و مصرف انرژی توسط فناوری هوش مصنوعی در حال تغییر می‌باشند. از این رو می‌توان نتیجه گرفت که این فناوری در حال ایجاد تغییراتی بنیادین می‌باشد و ممکن است معادلات عرصه انرژی دچار تحولی اساسی شود به طوری که شیوه نقش آفرینی انرژی در عرصه ژئوپلیتیک کاملاً دچار تغییر شده و منجر به تغییر در پویایی قدرت ژئوپلیتیکی شود. کشورهای پیشرو در فناوری هوش مصنوعی و کاربردهای آن در عرصه انرژی، ممکن است با سرمایه‌گذاری گسترده موفق به ایجاد مزیت رقابتی در این زمینه شوند و این به معنی تحت تأثیر قرار دادن بازارهای جهانی انرژی و زنجیره‌های تأمین این صنعت می‌باشد. (Brookings, 2024) بهبود مقاومت شبکه و تنوع بخشیدن به منابع انرژی می‌تواند تعاریف امنیت انرژی را در کشورهای تقاضا کننده و حتی عرضه کننده تحت تأثیر قرار داده و در بلند مدت سیاست‌ها و راهبردهای امنیت انرژی را تغییر دهد. به عنوان مثال آسیب‌پذیری‌های جدیدی مانند حملات سایبری بوجود خواهند آمد که زیرساخت‌های انرژی کنترل شده توسط هوش مصنوعی را هدف قرار می‌دهند. همچنین افزایش تقاضای انرژی خود هوش مصنوعی، به ویژه برای مراکز داده، می‌تواند منجر به تغییر ترکیب منابع انرژی شود. به عنوان مثال ایالات متحده در پی ارتقای فناوری‌های راکتورهای کوچک و متوسط (SMR) برای تأمین انرژی مراکز داده خود می‌باشد. یکی از دلایل علاقه دولت جدید ایالات متحده برای دسترسی به معادن اوکراین را می‌توان در وجود عناصر کمیاب خاکی (rare earth elements) و معادن اورانیوم برای توسعه SMRها در ایالات متحده جست.

همچنین هوش مصنوعی می‌تواند نقش قابل توجهی در زمینه تغییرات آب و هوایی ایفا نماید. با بهینه‌سازی و ادغام انرژی‌های تجدیدپذیر و بهبود راندمان انرژی، هوش مصنوعی می‌تواند گذار به یک سیستم انرژی کم‌آلاینده‌تر را تسریع نموده و همچنین برای بهینه‌سازی فناوری‌های جذب و ذخیره کربن استفاده شود و آنها را کارآمدتر و اقتصادی‌تر کند. علاوه بر این، فناوری مذکور سیستم‌های مدل‌سازی و پیش‌بینی آب و هوا را بهبود بخشیده و بینش‌های بهتری در مورد تأثیرات تغییرات آب

چشمگیر پیشرفت انرژی‌های تجدیدپذیر، اساسی‌ترین موضوع این فناوری‌ها که اقتصادی بودن آنها می‌باشد، دچار تحول شده و هزینه‌ها به شدت کاهش یافته است. از این رو مشکل اتکاپذیری انرژی‌های تجدیدپذیر را می‌توان اصلی‌ترین مشکل این فناوری‌ها دانست. شبکه‌های هوشمند که توسط الگوریتم‌های هوش مصنوعی تغذیه می‌شوند، می‌توانند جریان انرژی را بهینه نموده و نوسانات تقاضا را پیش‌بینی کرده و از قطعی‌ها جلوگیری کنند. (IEA, 2024) این امر مقاومت و کارایی شبکه‌های توزیع را افزایش می‌دهد که برای امنیت انرژی حیاتی بوده و همچنین منجر به ارتقای اتکاپذیری این نوع از انرژی‌ها خواهد شد. علاوه بر این، هوش مصنوعی ادغام منابع انرژی تجدیدپذیر مانند خورشیدی و باد را با پیش‌بینی دقیق تولید متناوب آنها تسهیل می‌کند. این موضوع با افزایش اتکا پذیری (reliability) انرژی‌های تجدیدپذیر باعث تسریع ترویج پذیرش انرژی تجدیدپذیر و کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی می‌شود. (CSIS, 2024) همچنین در بخش اکتشاف و تولید انرژی‌های هیدروکربوری، هوش مصنوعی می‌تواند مجموعه داده‌های زمین‌شناسی بزرگ را برای شناسایی ذخایر جدید به صورت کارآمدتر از فناوری‌های پیشین تجزیه و تحلیل نموده و مناسبات اکتشاف را برای تولیدکنندگان نفت و گاز تغییر دهد (Bruegel, 2024) در زمینه مصرف نیز هوش مصنوعی در حال تغییر دادن نحوه مصرف در بخش‌های مختلف می‌باشد. در بخش خانگی سیستم‌های مدیریت انرژی می‌توانند الگوهای مصرف فردی و جمعی را تجزیه و تحلیل نموده و توصیه‌هایی متناسب شده برای صرفه‌جویی در مصرف ارائه دهند (Columbia SIPA, 2024). خانه‌ها و ساختمان‌های هوشمند مجهز به هوش مصنوعی می‌توانند مصرف انرژی را بهینه‌سازی نموده و گرمایش، روشنایی و لوازم خانگی را بر اساس معیارهایی تنظیم کنند. در بخش صنعتی نیز، هوش مصنوعی می‌تواند راندمان انرژی را در فرآیندهای انرژی بر را افزایش داده و به طور قابل توجهی بر تقاضای جهانی انرژی تأثیر بگذارد. (ICEF, 2024) همانطور که ملاحظه شد هر سه بخش تولید و توزیع

همچنین سیاست دولت جدید ایالات متحده برای افزایش چشمگیر تولید نفت و گاز و احتمال بازگشت نفت و گاز روسیه به بازارهای جهانی در دوران بعد از تحریم میتواند بازار را به سمت قیمت‌های پایین‌تر سوق دهد. از این رو ایجاد تنوع اقتصادی و سرمایه‌گذاری در بخش‌های غیرنفتی برای اقتصادهای متکی به درآمدهای نفتی ضروری به نظر می‌رسد. کشورهایی در منطقه که در فناوری‌های هوش مصنوعی و انرژی‌های تجدیدپذیر سرمایه‌گذاری می‌کنند، می‌توانند به عنوان بازیگران موثر در چشم‌انداز جهانی انرژی ظاهر شده و بخشی از مزیت نسبی از دست رفته خود را جبران نمایند. البته رقابت بر سر فناوری هوش مصنوعی و کاربردهای آن در بخش انرژی می‌تواند در بین کشورهای خاورمیانه تشدید شده و منجر به ائتلاف‌ها و رقابت‌های جدید شود.

« تغییر صنایع انرژی:

بهینه‌سازی فرآیندهای اکتشاف، تولید و پالایش نفت و گاز توسط هوش مصنوعی منجر به کاهش هزینه و افزایش کارایی بخصوص در بخش صنعتی خواهد شد که مزیت‌های رقابتی را دستخوش تغییراتی خواهد نمود. همچنین ادغام انرژی‌های تجدیدپذیر در شبکه تولید کنندگان را قادر خواهد ساخت تا ترکیب انرژی خود را متنوع نموده و وابستگی به سوخت‌های فسیلی را کاهش دهند. (IRENA, ۲۰۲۴) همچنین پلتفرم‌های تجارت انرژی با هوش مصنوعی و مدل‌های کسب و کار جدید و خدمات انرژی شخصی از تغییرات مهم خواهد بود. (McKinsey, ۲۰۲۳)

« تأثیرات اجتماعی-اقتصادی:

خودکارسازی برخی از فرآیندها با استفاده از هوش مصنوعی در بخش انرژی می‌تواند منجر به جابجایی مشاغل، به ویژه در صنایع سنتی مبتنی بر نفت و گاز شود. کشورهای تولید کننده نفت و گاز (عمدتا کشورهای عربی خاورمیانه) در حال سرمایه‌گذاری در برنامه‌های بازآموزی و ارتقاء مهارت هستند تا نیروی کار خود را

و هوایی برای تصمیم‌گیری‌های سیاستی ارائه می‌دهد. از این رو می‌توان تغییرات ایجاد شده در این صنعت توسط هوش مصنوعی را یک تغییر دهنده بازی (game changer) تدریجی در نظر گرفت.

۳. نظر کارشناسی

فناوری هوش مصنوعی پتانسیل تغییر گسترده ابعاد متفاوت زندگی بشر را دارد که بخش انرژی یکی از آنهاست. در اثر تغییرات گسترده در سه بخش تولید و توزیع و مصرف و همچنین نوع انرژی مورد استفاده جنبه‌های متفاوت صنعت انرژی تحت تاثیر قرار گرفته و تدریجا سیاست‌های دولت‌ها و شرکت‌ها به تناسب تغییر نموده و ژئوپلیتیک و ژئواکونومی انرژی تحت تاثیرات وسیع و عمیقی قرار خواهد گرفت. این فناوری در حالی که فرصت‌های قابل توجهی برای بهبود کارایی، امنیت و پایداری ارائه می‌دهد، چالش‌هایی را نیز به همراه دارد که نیازمند برنامه‌ریزی دقیق، مقررات متناسب و همکاری‌های بین‌المللی است. با ادامه تکامل هوش مصنوعی، تأثیر آن بر ژئوپلیتیک انرژی تشدید خواهد شد و رویکردهای فعالانه و اندیشمندانه برای بهره‌برداری از مزایای آن و در عین حال کاهش خطرات آن ضروری است. تأثیر هوش مصنوعی بر ژئوپلیتیک انرژی پیامدهای قابل توجهی برای خاورمیانه به عنوان منطقه‌ای که اقتصاد آن بر اساس نفت بنا شده، خواهد داشت. در سالیان اخیر کشورهای عربی خاورمیانه تلاش گسترده‌ای برای متنوع سازی اقتصاد خود نموده‌اند اما فعلا خاورمیانه به شدت به تولید و صادرات انرژی وابسته است. از این رو این منطقه تحت تاثیر قرار خواهد گرفت که مواردی از آن در سطور ذیل عنوان شده است:

« تغییر دینامیک قدرت انرژی:

افزایش بازدهی انرژی ناشی از به کارگیری هوش مصنوعی و گسترش انرژی‌های تجدیدپذیر می‌تواند تقاضای جهانی برای نفت را کاهش داده و بر پایه اقتصادی بسیاری از کشورهای خاورمیانه تأثیر بگذارد.

امری مهم خواهد بود. همچنین همکاری بین‌المللی مانند به اشتراک گذاری بهترین شیوه‌ها برای مدیریت شبکه با هوش مصنوعی و سایر ابتکارات تقویت خواهد شد.

برای آینده آماده کنند. (Acemoglu & Restrepo, ۲۰۱۸)

« پیامدهای ژئوپلیتیکی:

اگر ستون‌های ژئوپلیتیک انرژی را مفاهیمی مانند امنیت انرژی، کنترل منابع، شبکه‌های انتقال، وابستگی متقابل اقتصادی، سیاست‌های محیط زیستی و توافق‌های آب‌وهوایی، اتحادها و رقابت‌های سیاسی و اقتصادی و ... در نظر بگیریم، تمامی این مفاهیم به مرور دستخوش تغییرات ناشی از فراگیری هوش مصنوعی خواهند شد. به عنوان مثال پیش‌بینی عدم تعادل عرضه و تقاضا و محافظت از زنجیره‌های تأمین در برابر اختلالات، امنیت انرژی را دستخوش تغییراتی خواهد نمود. در زمینه کنترل منابع، یادگیری ماشینی، ذخایر معدنی کشف‌نشده برای باتری‌ها را شناسایی نموده و اکتشاف ذخایر جدید (مانند تحلیل داده‌های لرزه نگاری برای نفت/گاز) و افزایش بازده استخراج را تسریع می‌کند. در زمینه اتحادها و رقابت‌های سیاسی و اقتصادی، ائتلاف‌های بین‌المللی جدیدی در زمینه تغییر استانداردهای فناوری انرژی و زنجیره‌های تأمین شکل خواهد گرفت. به عنوان مثال روابط تجاری جدیدی بر اساس صادرات و واردات انرژی شکل گرفته و رقابت بر سر دسترسی به استخراج و فرآوری مواد معدنی حیاتی (با توجه به افزایش اتکا پذیری انرژی‌های تجدیدپذیر در اثر فراگیری هوش مصنوعی) تشدید خواهند شد. همچنین در زمینه بازتعریف وابستگی اقتصادی کارایی ناشی از هوش مصنوعی، تقاضای سوخت‌های فسیلی را تا حدودی کاهش داده و الگوهای تجاری را تغییر می‌دهد.

آسیب‌پذیری زیرساخت‌های انرژی کنترل‌شده توسط هوش مصنوعی در برابر حملات سایبری می‌تواند تهدیدی بالقوه برای عرضه انرژی ایجاد نموده و منجر به زیان اقتصادی شود. در نتیجه امنیت سایبری برای محافظت از سیستم‌های انرژی اهمیت ویژه‌ای خواهد یافت و سرمایه‌گذاری و همکاری در این زمینه بیشتر خواهد شد. همچنین دسترسی و کنترل داده‌های مرتبط با انرژی به طور فزاینده‌ای مهم شده و توسعه چارچوب‌های حاکمیتی برای تضمین امنیت حاکمیت داده در جهت دفاع از منافع

|| منابع و مأخذ:

- 1- Acemoglu, D., & Restrepo, P. (2018). Artificial intelligence, automation, and work. National Bureau of Economic Research, <https://www.nber.org/papers/w24196>
- 2- Brookings Institution. (2024). The geopolitics of generative AI. Retrieved from <https://www.brookings.edu/events/the-geopolitics-of-generative-ai/>
- 3- Bruegel. (2024). The geopolitics of artificial intelligence after DeepSeek. Retrieved from <https://www.bruegel.org/first-glance/geopolitics-artificial-intelligence-after-deepseek>
- 4- Columbia SIPA, Center on Global Energy Policy. (2024). Balancing AI's Growing Energy Demands. Retrieved from <https://www.energypolicy.columbia.edu/balancing-ais-growing-energy-demands/>
- 5- CSIS (Center for Strategic and International Studies). (2024). Artificial Intelligence: A Catalyst to Transform Energy Sector. Retrieved from <https://www.csis.org/analysis/artificial-intelligence-catalyst-transform-energy-sector-sustainable-future>
- 6- IEA (International Energy Agency). (2024). Artificial Intelligence. Can AI Transform the Power Sector?. Retrieved from <https://www.iea.org/commentaries/how-will-artificial-intelligence-transform-energy-innovation>
- 7- ICEF (Innovation for Cool Earth Forum). (2024). ICEF Artificial Intelligence for Climate Change Mitigation Roadmap (Second Edition). Retrieved from <https://www.energypolicy.columbia.edu/publications/icef-2024-roadmap-on-icef-artificial-intelligence-for-climate-change-mitigation-roadmap-second-edition/>
- 8- NIST (National Institute of Standards and Technology). (2022). Cybersecurity framework. NIST

قوانین اجباری اتحادیه اروپا و تهدید قطر به قطع گاز اروپا

حسین یادگاری

قوانین اروپا در دوره اخیر، تعهداتی را برای شرکت‌های زیرمجموعه ایجاد می‌کند:

شناسایی و ارزیابی (بررسی لازم) اثرات نامطلوب حقوق بشر و زیست محیطی؛

۱. پیشگیری، کاهش و پایان دادن به چنین تأثیرات نامطلوب و یا به حداقل رساندن آن

۲. اتخاذ و اجرای یک برنامه گذار برای کاهش تغییرات آب و هوایی که هدف آن اطمینان از سازگاری مدل کسب و کار و استراتژی شرکت با محدود کردن گرمایش جهانی به ۱٫۵ درجه سانتیگراد مطابق با توافقنامه پاریس است.

« نکات کلیدی دستور العمل پایداری شرکتی »

شرکت‌های شامل این دستورالعمل عبارتند از:

- شرکت‌های اتحادیه اروپا (به صورت مستقل یا تلفیقی) و شرکت‌های غیر اتحادیه اروپا.
- تعهدات حقوق بشری و زیست محیطی عبارتند از: (الف) دقت لازم در سیاست‌ها و سیستم‌های مدیریتی. (ب) شناسایی و ارزیابی اثرات نامطلوب واقعی و بالقوه حقوق بشر و زیست محیطی؛ (ج) اجرای تدابیری برای جلوگیری، توقف یا به حداقل رساندن چنین تأثیراتی؛ (د) نظارت و ارزیابی اثربخشی اقدامات؛ و (ه) ارائه اصلاحات به کسانی که تحت تأثیر آثار و پیامدهای نامطلوب واقعی قرار گرفته اند.
- تعهدات به عملیات خود شرکت و شرکت‌های تابعه آنها محدود نمی‌شود. آنها به شرکای تجاری بالادستی و پایین دستی یک شرکت در سراسر "زنجیره فعالیت‌های" شرکت گسترش می‌یابد.
- کشورهای عضو ملزم به اعمال جریمه‌هایی برای شرکت‌هایی هستند که این دستورالعمل را نقض

۱. بیان رویداد

در ۲۴ آوریل ۲۰۲۴، دستورالعمل دقت لازم برای پایداری شرکتی^۱ توسط پارلمان اروپا تصویب شد. این دستورالعمل، تعهدات گسترده و اجباری حقوق بشر و زیست محیطی را برای شرکت‌های اتحادیه اروپا و غیر اتحادیه اروپا که از گردش مالی خاصی برخوردار هستند، از سال ۲۰۲۷ ایجاد می‌کند. این تعهدات نه تنها در مورد عملیات خود شرکت و شرکت‌های تابعه آن، بلکه در مورد آنهایی که توسط "شرکای تجاری" یک شرکت در "زنجیره فعالیت‌های" شرکت انجام می‌شود، اعمال می‌شود. در این گزارش بطور خلاصه این دستورالعمل مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۲. تحلیل و ارزیابی

دستورالعمل راستی آزمایی شرکتها برای اولین بار، تعهدات جامع اجباری حقوق بشر و بررسی زیست محیطی را با جریمه‌های مالی قابل توجه و مسئولیت مدنی برای شرکت‌هایی که به طور کامل رعایت نمی‌کنند، معرفی می‌کند. همچنین تعهد جدیدی را برای شرکت‌ها ایجاد می‌کند تا برنامه گذار آب و هوایی را اتخاذ و اجرا کنند. همچنین شرکت‌ها را ملزم می‌کند تا در مورد فرآیندهای بررسی دقیق خود گزارش دهند. این قانون احتمالاً برای بیشتر کسب و کارهای زیرمجموعه سخت‌تر خواهد بود، زیرا الزامات قوانین نرم بین‌المللی موجود را به‌عنوان تعهدات اجباری بازنگری می‌کنند. شرکت‌هایی که در محدوده این قانون نیستند بلکه در زنجیره‌های ارزش کسب و کارهایی هستند که در محدوده قرار می‌گیرند نیز تأثیرات قانون را احساس می‌کنند. به طور کلی، دستورالعمل پایداری شرکتی، یکی از بحث‌برانگیزترین

1. Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD).

می‌کنند، از جمله جریمه‌های نقدی حداقل ۵ درصد از گردش مالی خالص شرکت در سراسر جهان.

● دستورالعمل پایداری شرکتی، تعهدی را برای شرکت‌ها ایجاد می‌کند تا یک برنامه گذار کاهش تغییرات آب و هوایی را اتخاذ کنند تا اطمینان حاصل شود که مدل کسب و کار و استراتژی آنها با محدود کردن گرمایش جهانی به ۱٫۵ درجه سانتیگراد مطابق با توافقنامه پاریس سازگار است.

« طرح‌های اجباری گذار آب و هوا »

● این دستورالعمل به تدریج اجرا می‌شود و ابتدا برای شرکت‌های بزرگتر اعمال می‌شود. از سال ۲۰۲۷، این دستورالعمل برای: (الف) شرکت‌های اتحادیه اروپا با بیش از ۵,۰۰۰ کارمند و گردش مالی خالص ۱,۵۰۰ میلیون یورو در سراسر جهان. و (ب) شرکت‌های غیر اتحادیه اروپا با بیش از ۱۵۰۰ میلیون یورو گردش مالی خالص در اتحادیه اروپا اعمال می‌شود.

● هدف اتحادیه اروپا برای دستیابی به انتشار گازهای گلخانه‌ای صفر تا سال ۲۰۵۰، شامل تمام اهداف موقت مرتبط برای سال ۲۰۳۰ و ۲۰۴۰ است. یعنی کاهش انتشار خالص گازهای گلخانه‌ای حداقل ۵۵ درصد نسبت به سطوح سال ۱۹۹۰.

● گذار به اقتصاد پایدار برنامه گذار باید سالانه به روز شود و باید شامل شرحی از پیشرفت شرکت در جهت دستیابی به اهداف خود باشد. برای آن دسته از شرکت‌هایی که در محدوده دستورالعمل گزارش‌دهی پایداری شرکت قرار دارند، طرح آنها مشمول حسابرسی خواهد بود.

● گذار به اقتصاد پایدار

● حقوق بشر اجباری و بررسی زیست محیطی بر اساس دستورالعمل بررسی پایداری شرکتی، شرکت‌ها همچنین ملزم به شناسایی و در صورت لزوم اولویت‌بندی، پیشگیری، کاهش، پایان دادن، به حداقل رساندن و اصلاح اثرات نامطلوب بالقوه و واقعی حقوق بشر و زیست‌محیطی هستند و در عین حال درگیر مشاوره با سهامداران هستند. شرکت‌ها باید حداقل هر ۱۲ ماه یکبار ارزیابی‌های اجباری حقوق بشر و بررسی‌های زیست‌محیطی خود را تجدید کنند و در مواردی که قبلاً لازم نبود در مورد فرآیندهای خود تحت دستورالعمل

« حقوق بشر اجباری و بررسی زیست محیطی »

سال‌های ۲۰۲۷ تا ۲۰۲۹):

● سه سال (یعنی احتمالاً در سال ۲۰۲۷) برای (الف) شرکت‌های اتحادیه اروپا با بیش از ۵۰۰۰ کارمند و گردش مالی خالص ۱۵۰۰ میلیون یورو در سراسر جهان، و (ب) شرکت‌های غیر اتحادیه اروپا با بیش از ۱۵۰۰ میلیون یورو گردش مالی خالص در اتحادیه اروپا.

● چهار سال (یعنی احتمالاً در سال ۲۰۲۸) برای: (الف) شرکت‌هایی با بیش از ۳۰۰۰ کارمند و گردش مالی خالص ۹۰۰ میلیون یورو در سراسر جهان و (ب) شرکت‌های غیر

« واکنش قطر به قانون پایداری شرکتی

سعد شریدا الکعبی، وزیر انرژی قطر به فایننشال تایمز گفت، قطر هشدار داده است که اگر کشورهای این اتحادیه بر اساس قوانینی که اخیراً در مورد بررسی پایداری به تصویب رسیده، مجازات‌هایی را اعمال کنند، صادرات گاز به اتحادیه اروپا را متوقف خواهد کرد.

بر اساس این دستورالعمل، تا سقف ۵ درصد از درآمد جهانی سالانه یک شرکت، در صورتی که نتواند به اثرات نامطلوب حقوق بشر یا زیست محیطی رسیدگی کند، مشمول جریمه خواهد شد.

الکعبی در مصاحبه‌ای با فایننشال تایمز، گفت: اگر من ۵ درصد از درآمد را با تامین گاز اروپا از دست بدهم، گاز اروپا را تامین نمی‌کنم. قطر به یک تامین کننده حیاتی گاز طبیعی مایع برای اروپا تبدیل شده است، زیرا کشورها در حال کاهش وابستگی خود به انرژی روسیه در پی حمله مسکو به اوکراین هستند. قطر انرژی قراردادهای بلندمدت تامین LNG با آلمان، فرانسه، ایتالیا و هلند دارد. الکعبی که همچنین مدیر اجرایی قطر انرژی است، گفت که قوانین اتحادیه اروپا در شکل فعلی که قرار است از سال ۲۰۲۷ اجرایی شود، برای شرکت‌هایی مانند قطر انرژی غیرقابل اجرا خواهد بود. کعبی گفت که این قانون بر تمام صادرات قطر به اروپا، از جمله کودها و پتروشیمی‌ها تأثیر می‌گذارد و همچنین می‌تواند بر تصمیم‌های سرمایه‌گذاری سازمان سرمایه‌گذاری قطر، صندوق سرمایه‌گذاری مستقل تأثیر بگذارد. او گفت که قطر انرژی قراردادهای LNG خود را زیر پا نمی‌گذارد، اما اگر با مجازات‌های سنگین مواجه شود، راه‌های قانونی را بررسی خواهد کرد. با این حال، کعبی پیشنهاد کرد که اگر مجازات‌ها تنها درآمد تولید شده در اروپا را هدف قرار دهند نه کل درآمد جهانی را، ممکن است فضایی برای سازش وجود داشته باشد.

دستورالعمل بررسی پایداری شرکتی هم از داخل و هم از خارج اتحادیه اروپا مورد انتقاد قرار گرفته است. کشورها باید قوانین جدید را تا سال ۲۰۲۶ به قوانین ملی منتقل کنند و یک سال بعد، در سال ۲۰۲۷، این قوانین برای شرکت‌ها اعمال می‌شوند. این دستورالعمل بخشی

گزارش پایداری شرکتی گزارش دهند، ملزم به انتشار بیانیه سالانه در مورد فرآیندهای بررسی دقیق خود خواهند بود. تلاش‌های بررسی دقیق شرکت‌های داخلی باید عملیات خود، عملیات شرکت‌های تابعه و عملیاتی را که توسط شرکای تجاری مستقیم و غیرمستقیم در زنجیره فعالیت‌های آنها انجام می‌شود، پوشش دهد. این دستورالعمل به اصطلاح "تعهدات راستی آزمایی لازم" حقوق بشر و محیط زیست را معرفی می‌کند. این موارد در مورد عملیات خود شرکت، شرکت‌های تابعه آن و شرکای تجاری مستقیم و غیرمستقیم آن در سراسر "زنجیره فعالیت‌ها" را به عنوان فعالیت‌های یک شرکت تعریف می‌کند:

۱. شرکای تجاری بالادستی، مربوط به تولید کالا یا ارائه خدمات توسط شرکت، از جمله طراحی، استخراج، منبع یابی، ساخت، حمل و نقل، ذخیره سازی و عرضه مواد خام، محصولات یا قطعاتی از محصولات و توسعه محصول یا خدمات؛ و

۲. شرکای تجاری پایین دستی، مربوط به توزیع، حمل و نقل و ذخیره سازی محصول، جایی که شرکای تجاری آن فعالیت‌ها را برای شرکت یا از طرف شرکت انجام می‌دهند.

« جریمه

دستورالعمل بررسی پایداری شرکتی در سطح ملی توسط مقامات کشورهای عضو اتحادیه اروپا اجرا خواهد شد. شرکت‌هایی که از دستورالعمل بررسی پایداری شرکتی پیروی نمی‌کنند ممکن است با تحریم‌هایی از سوی مقامات اداری ملی - از جمله جریمه تا ۵ درصد از گردش مالی جهانی آنها - مواجه شوند.

توسط مقامات کشورهای عضو اتحادیه اروپا اجرا خواهد شد. شرکت‌هایی که از این دستورالعمل پیروی نمی‌کنند ممکن است با تحریم‌هایی از سوی مقامات اداری ملی - از جمله جریمه تا ۵ درصد از گردش مالی جهانی آنها - مواجه شوند.

● کشورهای عضو ملزم به اعمال جریمه‌هایی برای شرکت‌هایی هستند که این دستورالعمل را نقض می‌کنند، از جمله جریمه‌های نقدی حداقل ۵ درصد از گردش مالی خالص شرکت در سراسر جهان.

● مدیر اجرایی قطر انرژی گفت که قوانین اتحادیه اروپا در شکل فعلی که قرار است از سال ۲۰۲۷ اجرایی شود، برای شرکت‌هایی مانند قطر انرژی غیرقابل اجرا خواهد بود و بر تمام صادرات قطر به اروپا، از جمله کودها و پتروشیمی‌ها تأثیر می‌گذارد.

● این دستورالعمل هم از داخل و هم از خارج اتحادیه اروپا مورد انتقاد قرار گرفته است. زیرا کشورها باید قوانین جدید را تا سال ۲۰۲۶ به قوانین ملی منتقل کنند و یک سال بعد، در سال ۲۰۲۷، این قوانین برای شرکت‌ها اعمال می‌شوند.

|| منابع و مأخذ:

1- <https://www.politico.eu/article/qatar-warned-to-halt-eu-gas-supplies-if-fined-under-due-diligence-law>

2- <https://www.ft.com/content/2260c21b-f5f4-4ea9-b176-ba1b38c8471c>

3- <https://www.cooley.com/news/insight/2024/2024-04-24-eu-adopts-mandatory-rules-on-corporate-sustainability-due-diligence-that-will-apply-to-many-us-companies>

از استراتژی گسترده‌تر این بلوک برای همسو کردن شیوه‌های شرکتی با هدف دستیابی به انتشار خالص صفر تا سال ۲۰۵۰ است. کمیسیون اروپا تأکید کرد که این دستورالعمل مطابق با قوانین بین‌المللی است و آنچه که اثرات نامطلوب تحت این اقدام را تشکیل می‌دهد توسط استانداردهای شناخته شده جهانی تعیین می‌شود.

۳. جمع بندی

● دستورالعمل راستی‌آزمایی شرکتها، تعهدات جامع اجباری حقوق بشر و زیست محیطی را برای شرکتها معرفی می‌کند. این یکی از بحث‌برانگیزترین قوانین اروپا در دوره اخیر است که شامل شناسایی و ارزیابی اثرات نامطلوب حقوق بشری و زیست محیطی است. همچنین تعهد جدیدی را برای شرکتها ایجاد می‌کند تا برنامه گذار آب و هوایی را اتخاذ و اجرا کنند.

● این دستورالعمل به تدریج اجرا می‌شود و ابتدا برای شرکت‌های بزرگتر اعمال می‌شود. شرکت‌های درون محدوده تحت این دستورالعمل شامل شرکت‌های اتحادیه اروپا و شرکت‌های غیر اتحادیه اروپا می‌شود.

● تعهدات به عملیات خود شرکت و شرکت‌های تابعه آنها محدود نمی‌شود بلکه به شرکای تجاری بالادستی و پایین دستی یک شرکت در سراسر "زنجیره فعالیت‌های" شرکت گسترش می‌یابد.

● اتحادیه اروپا یک رویکرد مرحله به مرحله برای دستورالعمل بررسی پایداری شرکتی با تعهدات بین سه تا پنج سال از تاریخ لازم الاجرا شدن قانون اتخاذ کرده است. در واقع شرکت‌ها بین سه تا پنج سال از زمان لازم الاجرا شدن دستورالعمل فرصت دارند تا الزامات آن را اجرا کنند.

● براساس این قانون، مدل تجاری و استراتژی شرکت‌ها باید در راستای توافق پاریس و سازگار با هدف اتحادیه اروپا برای دستیابی به انتشار گازهای گلخانه‌ای صفر تا سال ۲۰۵۰ باشد.

● دستورالعمل بررسی پایداری شرکتی در سطح ملی

پایش اندیشکده‌های جهانی حوزه انرژی (ژانویه - فوریه ۲۰۲۵)

شماره ۱۵

انتظار می رود کل پروژه تا سال ۲۰۵۰ تکمیل شود. هدف این پروژه تبدیل عراق به یک مسیر مرکزی برای تجارت جهانی، به ویژه بین شرق آسیا، خلیج فارس و اروپا است. کلیت این پروژه بر آسیای شرقی به عنوان یک مرکز تولید جهانی، و اروپا به عنوان مصرف عمده متکی است و جریان کالا بین دو منطقه، به عنوان محرک اقتصادی پروژه عمل می کند.

با این وجود و پس از ارائه جزئیات مربوط به روند پروژه، این جمع بندی حاصل شده است که چین عراق را به عنوان یک حلقه مهم در شبکه های تدارکاتی و تجاری طرح کمربند و جاده (BRI) نمی بیند. در عوض، پکن بغداد را در درجه اول به عنوان یک تامین کننده کلیدی نفت و یک عنصر اساسی در امنیت انرژی چین می داند. مشارکت گسترده چین در پروژه جاده توسعه عراق (DRP) در کوتاه مدت بعید است. با این حال، در میان مدت و بلندمدت، پکن ممکن است به طور انتخابی با (DRP) تعامل داشته باشد و مشارکت خود را با اهداف توسعه و استراتژی بلندمدت چین هماهنگ کند.

« چشم انداز جدید همکاری های گازی روسیه و ایران: هاب گاز و پروژه جریان خزر »

Новые перспективы российско-иранского газового сотрудничества: газовый хаб и проект «Каспийский поток»

www.energypolicy.ru

در این تحلیل، که از سوی یکی از پایگاه های تحلیلی روسیه انتشار یافته، به این موضوع پرداخته شده که -بیشترین تغییرات در ساختار و حجم صادرات گاز روسیه پس از آغاز عملیات نظامی در اوکراین، پرسش هایی را درباره چشم اندازهای آینده آن در شرایط کاهش شدید عرضه گاز از طریق خطوط لوله به اروپا (۲۴ میلیارد

موسسه مطالعات بین المللی انرژی، بصورت هفتگی به رصد گزارشات ۶۰ اندیشکده برتر حوزه انرژی و گزارشات سازمان هایی نظیر آژانس بین المللی انرژی، اداره اطلاعات انرژی ایالات متحده و ... جهت اطلاع از آخرین مطالعات و پژوهش ها و استفاده از این مطالعات، می پردازد. این گزارش به ارائه خلاصه ای از مهم ترین گزارشات مهم استخراج شده در ماه گذشته پرداخته است.

« چرا چین تمایلی به حمایت از پروژه توسعه جاده عراق (DRP) ندارد؟ »

Why China is Reluctant to Support Iraq's Development Road Project?

<https://epc.ae/en>

در این گزارش، به بررسی وضعیت پروژه توسعه جاده (DRP) پرداخته شده که شامل خطوط ریلی، بزرگراه ها و بنادری است که از عراق و ترکیه تا اروپا گسترش می یابد. با این حال، علیرغم تضمین های سفیر چین در بغداد مبنی بر اینکه کشورش فکر می کند که (DRP) مکمل طرح کمربند و جاده پکن (BRI) است، چین اشتیاق محدودی برای حمایت از این پروژه نشان داده است.

عناصر کلیدی این پروژه شامل اتصال بندر فاو با راه آهن و بزرگراه به طول ۱۲۰۰ کیلومتر است که از بصره در جنوب تا مرز ترکیه در شمال امتداد می یابد و سپس به شبکه راه آهن و جاده ترکیه متصل می شود. عراق امیدوار است که بندر بزرگ فاو (GFP) - که انتظار می رود تا سال ۲۰۲۸ تکمیل شود - کشتی های بزرگ با ۹۹ اسکله را برای بارگیری و تخلیه پذیرا باشد. هدف شبکه های راه آهن و جاده های عراق، تسهیل انتقال کالا به ترکیه برای رسیدن به دریای مدیترانه از طریق بندر مرسین و از طریق استانبول، از راه زمین به اروپا است.

توجهی کاهش یافته که فشار زیادی بر ظرفیت صادراتی آن‌ها وارد کرده است.

بین سال‌های ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۴، مجموع صادرات گاز شمال آفریقا نزدیک به ۳۰ درصد کاهش یافت. بزرگ‌ترین کاهش صادرات گاز مربوط به مصر بوده که به دلیل افت قابل توجه تولید گاز و تداوم مصرف بالای داخلی رخ داده است. صادرات گاز لیبی همچنان به شدت محدود باقی مانده است که این امر ناشی از افزایش نیاز به تأمین گاز برای بازار داخلی، کاهش تولید میادین، تأثیر درگیری‌های سیاسی داخلی مستمر و توقف سرمایه‌گذاری شرکت‌های بین‌المللی نفت و گاز بوده است. الجزایر نیز همچنان بزرگ‌ترین تولیدکننده و صادرکننده گاز طبیعی در منطقه شمال آفریقا است. با این حال، در بلندمدت، سطح صادرات گاز این کشور ممکن است در صورت عدم انجام سرمایه‌گذاری‌های عمده در بخش بالادستی گاز و مدیریت نشدن مصرف داخلی، محدود شود.

لازم به ذکر است که سرمایه‌گذاری‌های بالادستی در بخش هیدروکربن‌ها در شمال آفریقا به طور کامل متوقف نشده است و شرکت‌های ملی نفت و گاز به همراه شرکای بین‌المللی خود همچنان به فعالیت‌های سرمایه‌گذاری در بخش گاز طبیعی ادامه می‌دهند. با این حال، برای حفظ نقش شمال آفریقا به عنوان صادرکننده گاز، میزان این سرمایه‌گذاری‌ها باید افزایش یابد.

اقدامات تأمین و تقاضای گاز که در کشورهای صادرکننده گاز شمال آفریقا در شش ماه گذشته آغاز شده، نشان‌دهنده این است که سیاستگذاران این کشورها به طور فزاینده‌ای بر این متمرکز هستند که چگونه می‌توانند بهترین روش‌ها را برای کاهش افت یا کاهش پیش‌بینی‌شده پتانسیل صادرات گاز طبیعی خود پیدا کنند.

علاوه بر چالش‌های داخلی تأمین و تقاضای گاز، صادرکنندگان گاز شمال آفریقا در سال‌های آینده با مشکلات بازار گاز خارجی نیز روبرو خواهند شد. این مشکلات شامل تحولی ساختاری در بازار گاز اروپا است، جایی که بیشتر صادرات گاز شمال آفریقا انجام می‌شود، و رقابت شدید از سوی سایر صادرکنندگان گاز مانند ایالات متحده برای سهمی از بازاری است که اینک، با

مترمکعب در سال ۲۰۲۳ در مقایسه با ۱۴۰ میلیارد مترمکعب در سال ۲۰۲۱) و پیش‌بینی قطع کامل ترانزیت گاز از طریق اوکراین از ژانویه ۲۰۲۵، همچنین فشار بی‌سابقه تحریم‌ها بر پروژه‌های جدید LNG روسیه مطرح کرده است.

در این شرایط، مسیرهای جدید صادرات گاز روسیه از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند، که بی‌تردید شامل آسیای جنوبی و خاورمیانه، با تقاضای بالقوه بالا برای گاز طبیعی می‌شوند. امروز، کلید دسترسی روسیه به این بازارها می‌تواند ایران باشد.

در ادامه به بررسی ویژگی‌های دو کشور در زمینه پتانسیل‌ها، ویژگی‌های حمل و نقل و امکان صادرات پرداخته شده و اذعان شده است که در شرایط رشد مورد انتظار مصرف گاز طبیعی در منطقه، ایجاد هاب گازی ایران با اتصال سیستم حمل و نقل گاز روسیه و منابع گاز طبیعی روسیه به آن، راه حل معقولی به نظر می‌رسد.

با این حال، سوالاتی در مورد اجرای عملی این پروژه بلندپروازانه باقی می‌ماند که به ویژگی‌های ایجاد زیرساخت‌های لازم حمل و نقل گاز و قابلیت اقتصادی آن مربوط می‌شوند.

علاوه بر جنبه‌های سیاسی و حقوقی اجرای این پروژه جاه طلبانه حمل و نقل گاز، سوالاتی در مورد بهره‌وری اقتصادی آینده آن، در درجه اول برای روسیه، مطرح شده است.

« گاز شمال آفریقا: تولیدکنندگان به دنبال حفظ نقش صادراتی خود هستند.»

North Africa Gas: Producers aim to preserve export role

www.oxfordenergy.org

در سال‌های اخیر، صادرات گاز طبیعی شمال آفریقا به طور فزاینده‌ای با محدودیت‌هایی مواجه شده است که ناشی از کاهش تولید میادین، توسعه ناکافی بخش بالادستی گاز و مصرف بالای داخلی گاز طبیعی است. از سال ۲۰۲۱، تولید گاز طبیعی در مصر و لیبی به طور قابل

عمدتاً ناشی از بخش تولید برق است، این کشور را به یکی از واردکنندگان اصلی LNG تبدیل کرده است. علاوه بر این، فراوانی منابع داخلی به معنای تضمین تأمین تقاضای داخلی نیست. این چالش به ویژه در تراز گاز طبیعی کشورهایمانند مصر و ایران مشهود است، جایی که عرضه داخلی به طور فزاینده‌ای تحت فشار قرار گرفته است. این مسئله در سال‌های آینده یکی از حوزه‌های کلیدی مورد توجه خواهد بود، به طوری که پیش‌بینی‌های معتبر نشان می‌دهند تقاضای برق در منطقه طی دوره ۲۰۲۰ تا ۲۰۳۰ بین ۲۹٪ تا ۳۷٪ افزایش خواهد یافت.

در حالی که پیش‌بینی می‌شود رشد انرژی‌های تجدیدپذیر تا سال ۲۰۳۰ در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) پیشرفت قابل توجهی داشته باشد، انتظار می‌رود که بیشتر کشورهای این منطقه همچنان مصرف‌کنندگان عمده هیدروکربن‌ها باقی بمانند. همانند بسیاری از مناطق دیگر جهان، دولت‌های ملی به طور کلی اولویت را به امنیت عرضه انرژی نسبت به نگرانی‌های زیست‌محیطی می‌دهند، هرچند که بسیاری از کشورهای منطقه اکنون اهداف کاهش انتشار کربن تا سطح صفر (Net-Zero) را تعیین کرده‌اند یا به طور گسترده در برنامه‌های انرژی تجدیدپذیر و سایر فناوری‌های انرژی پاک سرمایه‌گذاری می‌کنند.

در نهایت، در میان کشورهای متفاوت منطقه، این احتمال وجود دارد که چشم‌انداز انرژی منطقه تحت تأثیر افزایش چشمگیر تقاضای جدید یا کاهش تقاضا در بخش‌های موجود قرار گیرد. این تغییر ممکن است در کشوری مانند لیبی رخ دهد، اما با توجه به مقیاس مصرف فعلی ایران، تقاضای این کشور به احتمال زیاد مهم‌ترین متغیر در این بخش حساس و نامشخص از چشم‌انداز منطقه‌ای خواهد بود.

زمینه‌های متعددی در رابطه با آینده تقاضای انرژی در منطقه وجود دارد که نیاز به تحقیقات بیشتر دارد. یکی از حوزه‌های پژوهشی که ممکن است برای برخی از تولیدکنندگان شورای همکاری خلیج فارس (GCC) بیشترین اهمیت را داشته باشد، سناریوهای مربوط به تقاضای گاز در کشورهایی است که اهداف بلندپروازانه‌ای

مجموعه‌ای از مقررات سبز نیز مواجه است. هنوز برای تعیین اینکه اقدامات مذکور در تأمین و تقاضای گاز چه زمانی و چگونه به اجرا در خواهند آمد و چگونه و چه زمانی بر پتانسیل صادرات گاز شمال آفریقا تأثیر خواهند گذاشت، زود است. با این حال، به نظر می‌رسد که تحولات اخیر پیام روشنی را منتقل می‌کنند مبنی بر اینکه نقش بلندمدت پتانسیل شمال آفریقا به عنوان یک زیرمنطقه صادرکننده گاز نباید نادیده گرفته شود.

« چشم‌انداز رشد تقاضای انرژی در خاورمیانه و شمال آفریقا: عرضه منطقه‌ای به عنوان عامل کلیدی در شکل‌دهی به تقاضا »

THE OUTLOOK FOR ENERGY DEMAND GROWTH IN THE MIDDLE EAST AND NORTH AFRICA , REGIONAL SUPPLY AS A CRITICAL DRIVER OF DEMAND.

<https://www.mei.edu/>

منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا در سال‌های باقی‌مانده از این دهه، رشد قابل توجهی در تقاضای انرژی را تجربه خواهد کرد. عوامل مؤثر بر این رشد در زیربخش‌های مختلف منطقه و کشورهای گوناگون بسیار متفاوت هستند، اما به طور کلی، روندهای مشابهی در افزایش تقاضای اولیه و نهایی انرژی تا سال ۲۰۳۰ پیش‌بینی می‌شود. علاوه بر این، از آنجایی که بیشتر مصرف انرژی در این منطقه به دلیل فراوانی منابع محلی، ارتباط محدودی با بازارهای جهانی دارد، جزئیات رشد تقاضای انرژی در این منطقه اغلب مورد توجه کافی قرار نمی‌گیرد. در عین حال، صادرات نفت و گاز از این بخش از جهان، به ویژه از منطقه شورای همکاری خلیج فارس (GCC) و همچنین عراق، یکی از عوامل اصلی تعیین‌کننده تعادل عرضه و تقاضای جهانی محسوب می‌شود.

در واقع، منطقه شورای همکاری خلیج فارس (GCC) تا حد زیادی توانسته است امنیت انرژی جمعیت خود را از طریق توسعه منابع داخلی تضمین کند، اگرچه در برخی موارد، این روند با استثنائاتی همراه بوده است. برای مثال، رشد قابل توجه تقاضای گاز طبیعی در کویت، که

مسیرهای جدیدی است که وابستگی کشورهای اتحادیه اروپا به "یک تأمین کننده واحد" گاز طبیعی و سایر منابع انرژی را کاهش دهد. بازار گاز که زمانی تحت سلطه روسیه بود، به طور اساسی تغییر کرده است. حتی اگر به زودی توافق صلحی میان روسیه و اوکراین حاصل شود، بسیار بعید است که گاز روسیه بتواند سلطه سابق خود را بازیابد.

این گزارش که در نخستین روزهای ماه فوریه به چاپ رسیده است، به بررسی چگونگی این تحول و جایگزینی ترمینالهای صادرات و واردات LNG، چشم انداز متغیر تأمین گاز اروپا و چالش های روسیه در بازار LNG پرداخته است.

« مسیر ترانس-خزر: راهبرد جدید ایالات متحده برای آسیای مرکزی و قفقاز »

Trans Caspian Trajectory: A New U.S. Strategy for Central Asia and Caucasus

<https://caspianpolicy.org/>

اولویت های استراتژیک ایالات متحده، از جمله توسعه جایگزین هایی برای چین به عنوان منبع مواد معدنی استراتژیک فرآوری شده و کمک به اروپا برای کاهش وابستگی به انرژی روسیه، با اهداف کشورهای غنی از منابع در منطقه ترانس خزر همسو است. این کشورها به دنبال دستیابی به حاکمیت اقتصادی و ایجاد جایگزین هایی در بازارهای جهانی در برابر همسایگان خود، یعنی روسیه و چین، هستند. در حالی که مسکو و پکن در تلاش اند تا برتری جغرافیایی خود را در این منطقه حفظ کنند، پایتخت های قفقاز و آسیای مرکزی نه تنها به دنبال ایجاد توازن در برابر این قدرت ها هستند، بلکه قصد دارند سرمایه گذاری های منطقه ای را متنوع کرده و از طریق مشارکت های جایگزین و رقابتی، ارتباط خود را با بازارهای جهانی گسترش دهند.

چشم انداز ژئوپلیتیکی در آسیای مرکزی و قفقاز طی چهار سال گذشته به طور قابل توجهی تکامل یافته است. دولت جدید ترامپ با منطقه ای متفاوت در ترانس خزر روبرو خواهد شد؛ منطقه ای که فرصت های بی سابقه ای

برای تولید هیدروژن آبی یا آمونیاک تعیین کرده اند. این موضوع به ویژه با توجه به عدم قطعیت های مکرری که در این مطالعه درباره مسیر تقاضا، به خصوص برای هیدروژنی که از گاز طبیعی به جای انرژی های تجدیدپذیر تولید می شود، مطرح شده است، اهمیت پیدا می کند.

« سقوط هژمونی گازی روسیه »

Dethroning Russia's gas hegemony

www.gisreportsonline.com

تعليق صادرات گاز روسیه از طریق اوکراین نشان دهنده تحول در چشم انداز انرژی و وابستگی اروپا است.

آغاز سال ۲۰۲۵ فصل جدیدی را در روابط بین روسیه و اروپا رقم زد. در ۳۱ دسامبر ۲۰۲۴، صادرات گاز روسیه از طریق خطوط لوله دوران شوروی که از اوکراین عبور می کردند، متوقف شد. این اقدام پس از تصمیم کی یف برای عدم تمدید توافق ترانزیت با شرکت گازپروم، و شرکت نفت و گاز اوکراینی نفتوگاز انجام شد. ولودیمیر زلنسکی، رئیس جمهور اوکراین، اعلام کرد که کشورش اجازه نخواهد داد روسیه "میلیاردها دلار اضافی از خون ما کسب کند." این توافق، که در ۳۱ دسامبر ۲۰۱۹ امضا شده بود، به گاز روسیه اجازه می داد از طریق خاک اوکراین به مشتریان اروپایی برسد.

توقف صادرات گاز، موج وحشتی در اروپا به دنبال نداشت - سناریویی که چند سال پیش غیرقابل تصور بود، زیرا هرگونه اختلاف میان روسیه و اوکراین که عرضه گاز به اروپا را تهدید می کرد، موجب هیاهوی گسترده ای در سراسر این قاره و افزایش سرسام آور قیمت گاز می شد. این بار، اروپا آمادگی بیشتری داشت. با این حال، نسبت دادن این نتیجه تنها به ابتکار و تلاش های بروکسل ساده انگارانه خواهد بود. مجموعه ای از تحولات خارجی با یکدیگر هم افزا شده و عزم اروپا را برای رهایی از سلطه چندین دهه ای روسیه بر بازار انرژی خود تقویت کرده است.

بر این اساس، از ابتدای قرن حاضر، کمیسیون اروپا امنیت عرضه گاز را به عنوان یک هدف سیاستی صریح تعیین کرده است. این سیاست شامل شناسایی و ایجاد

« عرضه گاز ترکمنستان، هدف ترکیه برای تبدیل شدن به مرکز گازی منطقه را تقویت می کند »

Turkmen gas supply will strengthen Türkiye's goal of becoming regional gas hub: Expert

www.aa.com.tr

در گزارش فوق، اشاره شده است که با آغاز عرضه گاز ترکمنستان به ترکیه که از ۱ مارس، انتظار می رود امنیت انرژی ترکیه افزایش یافته و هدف این کشور برای تبدیل شدن به یک مرکز تجارت گاز طبیعی را تقویت کند. از دیدگاه رئیس مرکز تحقیقات استراتژی و سیاست های انرژی ترکیه (TESPAM)، افزایش ادغام و همکاری انرژی در دنیای ترک زبان، جاه طلبی ترکیه برای تبدیل شدن به یک مرکز تجارت گاز طبیعی، و فراهم کردن جایگزینی برای گاز روسیه برای اتحادیه اروپا، باعث شده است که گاز ترکمنستان دوباره در دستور کار قرار گیرد.

او تأکید کرده است که گزینه های مختلفی، از جمله انتقال گاز ترکمنستان از طریق ایران از طریق توافقات سوآپ یا در بلندمدت، ساخت خط لوله ترانس کاسپین در حال بررسی است و هرچند حجم گاز ترکمنستان زیاد نیست، اما از نظر توسعه روابط بین ترکیه و کشورهای ترک زبان اهمیت بالایی دارد.

در این گزارش کوتاه، عرضه این گاز موقعیت ژئواستراتژیک ترکیه را تقویت می کند، هدف این کشور برای تبدیل شدن به مرکز تجارت گاز طبیعی را تقویت می کند و هرچند به میزان کم به امنیت تأمین انرژی ترکیه کمک می کند.

ترکمنستان، با دارا بودن ذخایر عظیم گاز طبیعی، از دهه ۱۹۹۰ برنامه هایی برای تأمین گاز ترکیه داشته است. پس از استقلال این کشور در سال ۱۹۹۱ و فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، توافقی بین آنکارا و عشق آباد برای انتقال گاز ترکمنستان به ترکیه امضا شد، اما این طرح به دلایل مختلف به تعویق افتاد.

در طول ۳۰ سال گذشته، ترکمنستان گام های مهمی در جهت صادرات گاز طبیعی و تنوع بخشی به بازارهای خود برداشته است، به طوری که ظرفیت تولید سالانه گاز این

برای همکاری با شرکای همفکر از آسیای مرکزی و قفقاز فراهم کرده است، کشورهایی که به دنبال جایگزین هایی برای نفوذ همسایگان خود، روسیه و چین، هستند. این منطقه به دنبال افزایش ارتباطات تجاری و اقتصادی با ایالات متحده است که فرصت های مهمی را به ویژه در حوزه های انرژی سنتی و جدید، و همچنین تولیدات صنعتی ایجاد کرده است. برای پاسخگویی به این تقاضای تاریخی و تمایل فزاینده به همکاری، ایالات متحده باید تلاش های منطقه ای انجام شده در آسیای مرکزی در نخستین دولت ترامپ را گسترش دهد و اکنون از طریق یک رویکرد همه جانبه دولتی، با منطقه گسترده تر ترانس خزر تعامل کند.

توصیه های سیاستی که در راستای پیشبرد عملکرد و اهداف ایالات متحده در این منطقه، در این گزارش به آنها اشاره شده است، از این قرار است:

با توجه به اولویت قائل شدن دولت های منطقه ترانس خزر برای ارتباطات اقتصادی و تجاری با ایالات متحده، فرصت های قابل توجهی در بخش هایی مانند انرژی و همچنین سایر بخش های بالقوه برای تعامل ایالات متحده وجود دارد. برای بهره برداری از این روند مثبت، ایالات متحده باید یک رویکرد همه جانبه دولتی را اجرا کند که بر پایه راهبرد آسیای مرکزی در دولت قبلی ترامپ بنا شده و تعامل با این منطقه راهبردی و پویا را تقویت نماید.

از سوی دیگر، تا سال ۲۰۳۰ هدف نهایی (End-State Target) کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز (در صورت همکاری فزاینده با ایالات متحده) تبدیل شدن به یک بلوک مستقل و امن تبدیل عنوان شده که منجر به جذب بیشتر سرمایه گذاری بین المللی و تقویت نهادهای دموکراتیک می شود.

کشورهای این منطقه به طور فزاینده ای به اروپا و بازارهای جهانی متصل می شوند و در مرکز یک محیط ژئوپلیتیکی قرار دارند که با روسیه، چین، افغانستان، ایران و ترکیه هم مرز است. هشت کشور منطقه ترانس خزر (-Trans Caspian)، حاکمیت اقتصادی و سیاسی خود را تقویت کرده، تاب آوری بیشتری ایجاد می کنند و تمایل و توانایی خود را برای همکاری متقابل افزایش می دهند.

شرق آسیا باعث می‌شد این بازار جذاب‌تر باشد. با این حال، سوءاستفاده روسیه از وابستگی اروپا به گاز به‌عنوان یک ابزار فشار سیاسی، فرصتی را برای کشورهای خلیج فارس ایجاد کرد تا حجم بیشتری از LNG را در قالب قراردادهای کوتاه‌مدت (spot) به اروپا صادر کنند و همچنین قراردادهای بلندمدت بسیار ارزشمندی را به امضا برسانند.

جمع‌بندی نهایی این گزارش با ذکر دلایل تفصیلی آنها، بر این نکات اشاره دارد:

۱. واردات نفت روسیه توسط کشورهای خلیج فارس احتمالاً دیگر به سطوح بالاتر نخواهد رسید؛

۲. صادرات نفت و گاز خلیج فارس به اروپا احتمالاً ادامه خواهد داشت، اما آسیا همچنان مقصد اصلی باقی می‌ماند؛

۳. کشورهای خلیج فارس احتمالاً از تمرکز اروپا بر انرژی‌های تجدیدپذیر بهره‌برداری خواهند کرد.

« پایان ترانزیت گاز روسیه از طریق اوکراین: تأثیر فوری و پیامدهای آن بر بازار گاز اروپا در سال ۲۰۲۵ »

The End of Russian Gas Transit via Ukraine: Immediate Impact and Implications for the European Gas Market in 2025

www.oxfordenergy.org

این گزارش تأثیرات فوری توقف ترانزیت گاز و پیامدهای آن برای بازار گاز اروپا در سال ۲۰۲۵ را بررسی می‌کند. ترکیب کاهش عرضه گاز خط لوله‌ای روسیه و افزایش تقاضای کلی اروپا، به معنای برداشت سریع‌تر از ذخایر گازی و افزایش ارسال گاز از پایانه‌های تبدیل LNG به گاز طبیعی است. این وضعیت نشان‌دهنده محدودیت اروپا در تأمین گاز از تولید داخلی و منابع غیرروسی گاز خط لوله‌ای است. میزان افزایش برداشت از ذخایر و ارسال LNG تا حد زیادی تحت تأثیر تقاضای کلی گاز

کشور به حدود ۸۰ میلیارد متر مکعب رسیده است. در همین حال، ترکیه نیز اقداماتی را برای تنوع‌بخشی به منابع تأمین انرژی خود انجام داده است، از جمله تأمین گاز از طریق خطوط لوله از روسیه، آذربایجان و ایران و همچنین LNG از کشورهای مختلف.

در این چارچوب، ترکیه با تولید گاز از دریای سیاه از یک واردکننده گاز به صادرکننده گاز به اروپا تبدیل شده است.

« تأثیر جنگ روسیه و اوکراین بر جریان‌های انرژی از کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس »

Impact of the Russo-Ukrainian war on energy flows from the Arab Gulf states

www.mei.edu

در این گزارش که توسط اندیشکده MIDDLE EAST INSTITUTE انتشار یافته، تأثیر جنگ روسیه و اوکراین بر جریان‌های انرژی از کشورهای خلیج فارس قابل توجه ارزیابی شده است. نزدیک به سه سال پس از حمله گسترده روسیه به اوکراین در فوریه ۲۰۲۲، این جنگ الگوهای تجارت و سرمایه‌گذاری در بخش انرژی را دگرگون کرده است. این تغییرات شامل افزایش واردات نفت روسیه توسط کشورهای خلیج فارس، رشد چشمگیر صادرات هیدروکربنی منطقه به اروپا و سرمایه‌گذاری‌های بیشتر خلیج فارس در پروژه‌های انرژی تجدیدپذیر در اروپا است.

در این گزارش تحلیلی به مواردی همچون واردات نفت روسیه توسط کشورهای عربی خلیج فارس و نیز تحولات بازار ناشی از جنگ روسیه و اوکراین و تبدیل آن به یک فرصت به‌موقع و مناسب برای صادرات فرآورده‌های نفتی با ارزش بالا از خلیج فارس به اروپا مورد بررسی قرار گرفته است. جنگ روسیه و اوکراین همچنین باعث گسترش پایگاه مشتریان LNG خلیج فارس به اروپا شده است. پیش از این، صادرکنندگان LNG خلیج فارس مانند امارات، عمان و قطر بیشتر بر بازار آسیا تمرکز داشتند، زیرا روسیه کنترل شدیدی بر صادرات گاز خط لوله به اروپا داشت؛ و قیمت‌های بالاتر LNG در شمال

داد؛ شرایطی که در حال حاضر در منطقه ترانس نیستریا مشاهده می شود.

توقف ترانزیت گاز روسیه از طریق اوکراین میزان موفقیت اروپا را در توسعه یک بازار یکپارچه و سیال گاز، با قابلیت تولید و واکنش به سیگنال های قیمتی، نشان می دهد و همچنین حاکی از توانایی اروپا در مقابله با از دست دادن آنچه که زمانی منبع اصلی تأمین گاز محسوب می شد، است.

« تولیدکنندگان نفت خاورمیانه سهم خود را در بازار هند از روسیه پس می گیرند »

Middle East oil producers claw back India market share from Russia

www.agbi.com

در تحلیل کوتاهی که در این پایگاه انتشار یافته، گفته شده که تولیدکنندگان نفت خاورمیانه سهم خود از بازار هند را از روسیه بازپس می گیرند. تولیدکنندگان خلیج فارس - به رهبری عراق، عربستان سعودی و امارات - موفق شده اند جایگاه خود را تقویت کنند، زیرا تحریم های اعمال شده از سوی غرب علیه مسکو تأثیر گذاشته و خریداران چینی بخش بیشتری از نفت روسیه را جذب کرده اند.

بر اساس داده های شرکت مشاوره انرژی Vortexa، صادرات نفت خاورمیانه به هند - کشوری که سال آینده به چهارمین اقتصاد بزرگ جهان تبدیل خواهد شد - در نیمه اول فوریه ۲۰۲۵ به بالاترین سطح خود در دو سال اخیر رسیده است. در حال حاضر، سهم خاورمیانه از بازار نفت هند به ۵۵ درصد افزایش یافته است، در حالی که این رقم در دسامبر و ژانویه ۵۰ درصد بود. در پی اعمال تحریم های بین المللی علیه مسکو، روسیه نفت خود را با تخفیف به فروش گذاشت و هند به یکی از بزرگترین خریداران آن تبدیل شد، که در نتیجه باعث کاهش سهم خاورمیانه در این بازار شد.

بر اساس داده های Vortexa، سهم روسیه از واردات نفت هند از ۴۰ درصد در نوامبر به کمتر از ۳۰ درصد در ژانویه و ۱۹ درصد در نیمه اول این ماه کاهش یافته است.

اروپا خواهد بود، به ویژه تقاضای گاز برای گرمایش در سه ماهه اول سال.

چشم انداز سال ۲۰۲۵

کاهش بیشتر ذخایر گاز در سه ماهه اول به این معناست که در سه ماهه دوم و سوم نیاز بیشتری به پر کردن مجدد ذخایر وجود خواهد داشت، البته به شرطی که اهداف ذخیره سازی برای شروع زمستان ۲۶/۲۰۲۵ محقق شوند. حتی اگر تقاضای کلی گاز در مقایسه با سال قبل ثابت بماند، این شرایط به افزایش واردات LNG برای جبران کمبود گاز خط لوله ای روسیه منجر خواهد شد. این تأثیر زمانی شدیدتر خواهد شد که تقاضای گاز اروپا در سال ۲۰۲۵ نسبت به سال قبل افزایش یابد، همان طور که در بازه اکتبر تا دسامبر ۲۰۲۴ رخ داد.

در مجموع، پایان ترانزیت گاز روسیه از طریق اوکراین تأثیر قابل توجهی بر جریان های گازی در اروپای مرکزی داشته است. با این حال، برای کل اروپا، تأثیر فوری در حجم عرضه فیزیکی نسبتاً محدود بوده است. در اوایل ژانویه، کاهش عرضه گاز روسیه از طریق اوکراین از نظر مقیاس کوچک تر از افزایش تقاضای ناشی از شرایط جوی بود. در این زمینه، توقف ترانزیت گاز روسیه از طریق اوکراین یکی از چندین عاملی است که در سال ۲۰۲۵ به افزایش واردات LNG اروپا کمک خواهد کرد. این امر به نوبه خود باعث خواهد شد که بازار جهانی LNG تا زمان ورود کامل موج جدید عرضه LNG، همچنان تحت فشار باقی بماند.

با این حال، نتیجه مثبت این تحلیل این است که پیامدهای توقف ترانزیت گاز روسیه از طریق اوکراین (به استثنای مولداوی) عمدتاً به صورت افزایش قیمت ها احساس شده است، اما این افزایش قیمت ها در مقایسه با روند کلی از سپتامبر ۲۰۲۱ به بعد، استثنایی محسوب نمی شود. این تأثیرات با استفاده از ذخایر گازی و ظرفیت حمل و نقل گاز بین مرزی، که دقیقاً برای چنین شرایطی در نظر گرفته شده بود، کاهش یافته است. این وضعیت کاملاً متفاوت از پیامدهای تعلیق سه هفته ای ترانزیت گاز روسیه از طریق اوکراین در ژانویه ۲۰۰۹ است، زمانی که کمبودهای فیزیکی گاز، به ویژه در جنوب شرقی اروپا رخ

فرصت‌های پیش‌رو:

گزارش به پتانسیل بالای پاکستان در توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر اشاره دارد و تأکید می‌کند که با سرمایه‌گذاری در این حوزه، کشور می‌تواند وابستگی خود به سوخت‌های فسیلی را کاهش داده و به اهداف کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای دست یابد. همچنین، توسعه زیرساخت‌های لازم برای خودروهای الکتریکی می‌تواند به کاهش آلودگی هوا و بهبود کیفیت زندگی شهروندان کمک کند.

توصیه‌ها:

برای تسریع در انتقال به انرژی‌های تجدیدپذیر، گزارش توصیه می‌کند که دولت سیاست‌های حمایتی و مشوق‌های مالی برای سرمایه‌گذاران در این بخش ارائه دهد. همچنین، افزایش آگاهی عمومی درباره مزایای انرژی‌های تجدیدپذیر و ترویج استفاده از فناوری‌های پاک از دیگر توصیه‌های این گزارش است.

« ترکیه منبع جایگزین و قابل اعتماد امنیت انرژی است »

Enerji Güvenliğinde Türkiye Alternatif ve Güvenilir Bir Kaynak

www.setav.org

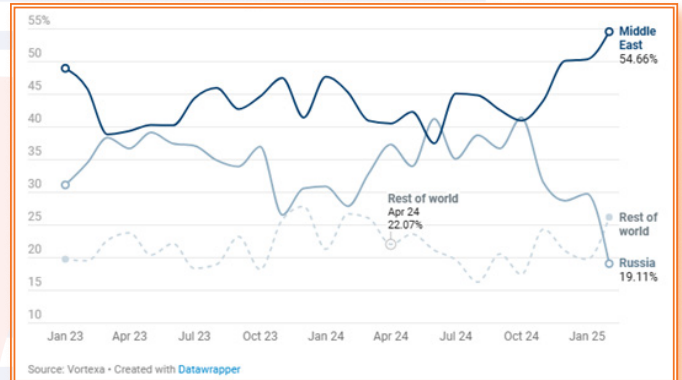
در این تحلیل، ادعا شده است که ترکیه می‌تواند منبع جایگزین و قابل اعتمادی برای تامین انرژی اسلواکی باشد که در تلاش است پس از توقف جریان گاز طبیعی از اوکراین، تامین گاز خود را تضمین کند.

پس از آنکه دولت کی‌یف از اول ژانویه ارسال گاز روسیه به اروپا از طریق اوکراین را متوقف کرد، اسلواکی یکی از کشورهای اروپایی که می‌خواست واردات گاز خود را از طریق مسیری امن تضمین کند، شروع به همکاری با ترکیه در زمینه انرژی کرد.

از آنجایی که واردات گاز روسیه از طریق اوکراین در سال جاری متوقف شده است، اگر اسلواکی بخواهد به واردات گاز از روسیه ادامه دهد، تنها راه جایگزین واقع بینانه ترکیه است. علاوه بر این، با حفظ روابط دیپلماتیک

در این بین، تولیدکنندگان نفت عرب، از جمله امارات متحده عربی، در تلاش هستند تا روابط انرژی خود را با هند تقویت کرده و سهم از دست‌رفته خود در بازار را بازیابند

نمودار ۱: منبع واردات نفت هند

« گزارش سالانه وضعیت انرژی‌های تجدیدپذیر پاکستان ۲۰۲۴ »

Annual State of Renewable Energy Report Pakistan 2024

<https://www.sdpi.org/>

این گزارش توسط مؤسسه توسعه سیاست‌های پایدار (SDPI) در ژانویه ۲۰۲۵ منتشر شده است و به بررسی وضعیت کنونی انرژی‌های تجدیدپذیر در پاکستان پرداخته و تحلیل جامعی از سهم انرژی‌های فسیلی در ترکیب انرژی این کشور ارائه می‌دهد. همچنین چالش‌ها و فرصت‌های مرتبط با گذار به منابع انرژی پاک‌تر را مورد بحث قرار می‌دهد.

چالش‌های کنونی:

این گزارش تأکید می‌کند که پاکستان به شدت به سوخت‌های فسیلی وابسته است که منجر به افزایش آلودگی هوا و انتشار گازهای گلخانه‌ای شده است. بخش حمل‌ونقل به‌تنهایی ۳۰٪ از کل مصرف انرژی کشور را به خود اختصاص می‌دهد و واردات سوخت برای این بخش، ماهانه حدود ۱.۳ میلیارد دلار هزینه دارد. این وابستگی به واردات نفت، اقتصاد کشور را در برابر نوسانات قیمت جهانی نفت آسیب‌پذیر می‌کند.

ترکیه با روسیه، اهمیت ترکیه برای امنیت انرژی اسلواکی افزایش یافته است.

بنابراین اگر ترکیه بتواند عرضه نفت و زغال سنگ و همچنین گاز خود را افزایش دهد، می تواند با کاهش وابستگی به روسیه برای امنیت انرژی اسلواکی مفید باشد. در کوتاه مدت، نقش مورد انتظار ترکیه افزایش عرضه گاز به اروپا برای جبران ضرر ناشی از اختلال در جریان خط لوله از طریق اوکراین است.

در ادامه، گزارش تحلیل کرده است که ترکیه می تواند با انتقال گاز به اسلواکی از طریق مجارستان، نقش مهمی در تامین تقاضا ایفا کند. بدین منظور می توان با افزایش ظرفیت خطوط انتقال، گاز را به سایر کشورهای اروپای مرکزی صادر کرد. این وضعیت می تواند کمک قابل توجهی به تلاش های ترکیه برای افزایش امنیت تامین انرژی اروپا و نزدیک شدن به هدف خود برای تبدیل شدن به یک مرکز تجارت انرژی داشته باشد.

Monthly Oil & Gas Markets Analysis
Institute For International Energy Studies
<https://www.iies.org>

